

ภาษาเน้นน้ำไว้ในนวนิยายของโบทัน

สารนิพนธ์

ของ

นางสาวอรทัย ทับสันเทียะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ตุลาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

895.913
ด 324 ก
จ. 3

ภาษาเน้นน้ำไว้ในนวนิยายของโบทัน

18 ต.ค. 2548

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวอรทัย ทับสันเทียะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ตุลาคม 2547

h 257 698

อรรถัย ทับสันเทียะ. (2547). *วิเคราะห์ภาษาโน้มน้าวใจในนวนิยายของโบตัน*. สารนิพนธ์
กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์นิตยา บุญสิงห์

สารนิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาภาษาโน้มน้าวใจที่ปรากฏในนวนิยายของโบ
ตัน จากวรรณกรรมทั้งหมด 4 เรื่อง โดยคัดเลือกภาษาโน้มน้าวใจจากบทสนทนาที่มีความชัดเจน
ในแต่ละเรื่อง มีตัวละครครบทุกบทบาท แบ่งกลุ่มศึกษาตามความสัมพันธ์ของตัวละครเป็น 6
กลุ่ม โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ คือ ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างสามีภรรยาครอบคลุมไปจนถึงคู่
รักที่กำลังจะแต่งงานกัน พ่อแม่กับลูก พี่กับน้อง ผู้ใหญ่กับเด็ก เครือญาติ และเพื่อนกับเพื่อน
โดยนำมาวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและ
ผู้ส่งสาร การแสดงเหตุผล และผลของการโน้มน้าวใจ

ผลการศึกษาพบว่าโบตันใช้ภาษาโน้มน้าวใจในแต่ละกลุ่มตามความสัมพันธ์ของตัว
ละคร เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตัวละครให้ยอมรับความคิดของผู้ส่งสาร โดยมีสถานการณ์
แวดล้อมที่แตกต่างกัน อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสารเปลี่ยนผันไป ภาษาโน้มน้าวใจในนว
นิยายของโบตัน มีศิลปะของการใช้เหตุผล ผลของการโน้มน้าวใจทำให้ผู้รับสารคล้อยตามความ
คิด หรือถูกคิดให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตน จึงบรรลุวัตถุประสงค์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนการไม่
บรรลุวัตถุประสงค์เป็นเพราะสถานการณ์แวดล้อมไม่เหมาะสม ผู้รับสารและผู้ส่งสารใช้อารมณ์
มากกว่าเหตุผล และความสัมพันธ์ของผู้ส่งสารกับผู้รับสารไม่เอื้อต่อการรับฟังความคิดเห็นของกัน
และกัน

PERSUASIVE LANGUAGES IN BOTUN'S NOVELS

AN ABSTRACT

BY

MISS ORATHAI TABSANTIA

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree in Thai
at Srinakharinwirot University**

October 2004

Oratai Tabsantia. (2004). *Analysis of Persuasive Speech in Botan's Novels*.

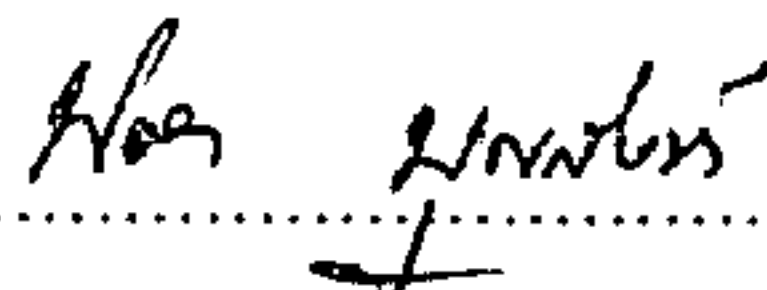
Master's Project, M.Ed., (Thai). Bangkok : Graduate School, Srinakarinwirot University. Advisor : Nittaya Boonsing.

The purpose of this master's project was to study the persuasive speech in Botan ' s four novels. The speech was selected from the conversation made by the 6 groups of characters, who were classified according to relationship between message senders and receivers as follows: husbands and wives including engaged, couples and children, siblings, adults and young people, relatives, and friends. The basis for the analysis of the characters' persuasive speech were the purpose of persuasion, the situation and senders' and the receivers' emotion, the way of giving reason, and the result of persuasion.

The result of the study was that the characters in each group persuasive speech to change the receivers' behaviour and ideas. Both the senders' and the receivers' emotions changed in different situations. The art of speaking and reasoning was used when the characters gave reason. As for the result of persuasion, in most cases, the persuasion was successful because the receivers were convinced and changed their behaviour and attitude. The reason why some of persuasion failed was that the situations in which the conversation took place were not appropriate, and the conversations were based on emotion rather than on reason. Moreover, the senders and the receivers refused to accept each other 's opinion because of their poor relationship.

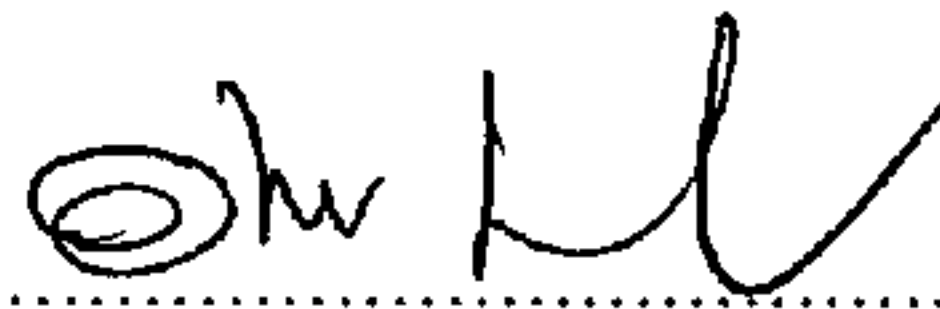
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการการบริหารหลักสูตรและกรรมการ
สอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

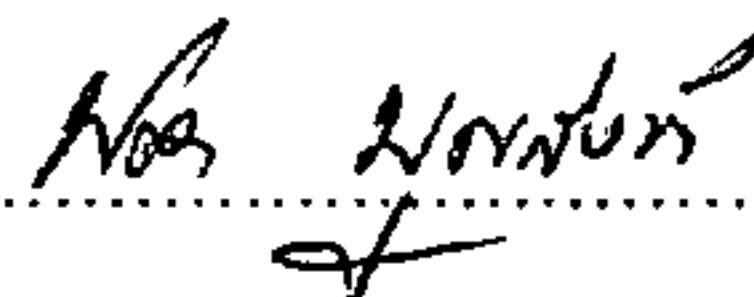
(อาจารย์นิตยา บุญสิงห์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์อัครา บุญทิพย์)

คณะกรรมการสอบ

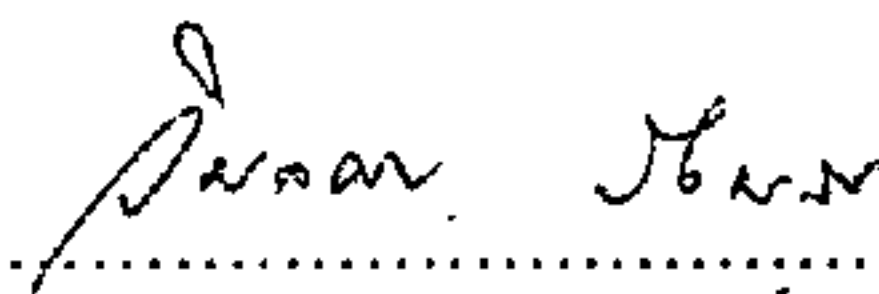
(อาจารย์นิตยา บุญสิงห์)

ประธาน

(อาจารย์พรธาดา สุวัฒนวินิช)

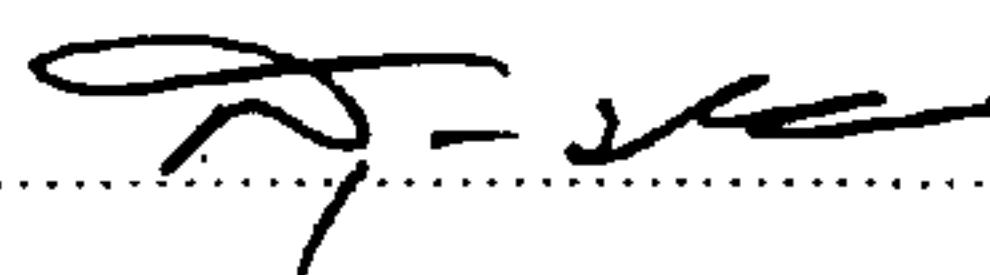
กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิมลศิริ ร่วมสุข)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์สุภา ปานเจริญ)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

วันที่ 15 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์นิตยา บุญสิงห์ ที่เป็นผู้ให้โอกาส ผู้ถ่ายทอดแนวความคิดที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งได้กรุณาแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้ สารนิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาที่ได้รับจากท่าน

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์พรธาดา สุวัธนวิช และผู้ช่วยศาสตราจารย์วิมลศิริ ร่วมสุข กรรมการสอบที่กรุณาให้ข้อคิด คำแนะนำ และข้อวิจารณ์อันเป็นประโยชน์มีผลให้ สารนิพนธ์เสร็จสิ้น และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สุวดี ภูประดิษฐ์ อาจารย์ที่ปรึกษาตลอดระยะเวลาของการศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้

ขอขอบคุณครอบครัวที่เป็นกำลังหนุนที่สำคัญ

คุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่อบรมสั่งสอนและวางรากฐานการศึกษาแก่ผู้วิจัย

อรทัย ทับสันเทียะ

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	2
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	2
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	2
	วิธีดำเนินศึกษาค้นคว้า	3
	เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
2	วิเคราะห์ภาษาโน้มน้าวใจในนวนิยายของโบตัน	8
	ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างสามีภรรยา	9
	ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างพ่อ แม่กับลูก	27
	ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างพี่น้อง	51
	ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก	60
	ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างเครือญาติ	65
	ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างเพื่อนกับเพื่อน	72
3	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
	บรรณานุกรม	85
	ภาคผนวก	87
	ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	95

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การสื่อสารด้วยภาษามีความละเอียดอ่อน และมีผลต่อการรับรู้และปฏิกิริยาตอบสนองของผู้รับสาร การรับรู้เรื่องราว หรือมีอารมณ์ความรู้สึกคล้อยตาม ขึ้นอยู่กับวาทศิลป์ที่ใช้ กล่าวอีกนัยหนึ่ง การใช้ภาษาที่มีเหตุผลมีศิลปะในการเลือกสรรถ้อยคำจะช่วยให้ผู้รับสารมีปฏิกิริยาตอบสนองได้ในทิศทางที่พึงประสงค์ ถ้าผู้ส่งสารนั้นมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและมีพลัง

ภาษาโน้มน้าวใจเป็นลักษณะของการใช้ภาษามุ่งประสิทธิผลในการเปลี่ยนความคิดโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารคล้อยตาม การใช้ภาษาเพื่อโน้มน้าวใจพบเสมอในชีวิตประจำวัน ในวรรณกรรมประเภทนวนิยายซึ่งเป็นการสร้างเหตุการณ์จำลองชีวิตมนุษย์ การสนทนาของตัวละครในเรื่องก็จะมีการใช้ภาษาโน้มน้าวใจตามสถานการณ์ในท้องเรื่อง

การใช้ภาษาโน้มน้าวใจในนวนิยาย ส่งผลให้ตัวละครเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งอาจประสบผลสำเร็จมากน้อยแตกต่างกัน การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมตัวละครจะสมจริงเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ประพันธ์ในการใช้ศิลปะการเขียนสร้างภาษาโน้มน้าวใจในนวนิยาย การประเมินการใช้ภาษาโน้มน้าวใจในนวนิยายจึงเป็นการประเมินศิลปะการใช้ภาษาของตัวละคร ที่ผู้ประพันธ์สร้างให้ใช้ภาษาโน้มน้าวใจ บรรลุวัตถุประสงค์ได้มากน้อยต่างกัน

นวนิยายของโบทัน เรื่อง ความสมหวังของแก้ว แว่ววัน จดหมายจากเมืองไทย และผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด กระทรวงศึกษาธิการได้คัดเลือกให้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากเป็นวรรณกรรมที่ส่งเสริมในเรื่องคุณธรรมความดีงาม และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่เยาวชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างคุณธรรมและช่วยเสริมสร้างทัศนคตินิยมที่ถูกต้องแก่เยาวชน ก็เป็นวรรณกรรมที่มีการใช้ภาษาโน้มน้าวใจ ซึ่งปรากฏในเรื่อง ความสมหวังของแก้ว แก้วอดทนคอยความหวังที่จะมีห้องส่วนตัว เพราะสามีโน้มน้าวว่าเรื่องห้องส่วนตัวนั้นไม่จำเป็นจนแก้วต้องยอมจำนนด้วยเหตุผล ในเรื่อง แว่ววัน แว่ววันได้โน้มน้าวให้ไววิทย์ ยอมรับเหตุผลที่เธออุทิศชีวิตเพื่องานตามอุดมการณ์ของเธอ ในเรื่องจดหมายจากเมืองไทย น้องภรรยาต้นสว่างผู้ชื่ออั้งบัว

โน้มน้าวให้ต้นสรวงอุ้มอมให้ลูกสาวคนสุดท้องได้เรียนต่อ และแต่งงานกับคนไทย ส่วนเรื่องผู้หญิงคนนั้นที่บุญรอด บุญรอดได้ใช้มาตรการควบคุมความประพฤติ ตลอดจนคำพูดโน้มน้าวใจให้น้องชายเปลี่ยนพฤติกรรม

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่า บทสนทนาหลายตอนในนวนิยายของโบตัน ตัวละครได้ใช้ภาษาโน้มน้าวใจเพื่อเปลี่ยนความคิดให้ตัวละครบางตัวหันกลับมาต่อสู้กับปัญหานั้นๆ ภาษาโน้มน้าวใจมีอยู่มากในนวนิยายของโบตัน ผู้อ่านได้อ่านแล้วเกิดความคิดคล้อยตาม ทั้งนี้เพราะในนวนิยาย “โบตัน” มีการใช้ภาษาโน้มน้าวใจในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่มีความสมจริง มีส่วนทำให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตัวละครและคลี่คลายปมปัญหา มีเหตุผลมารองรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในนวนิยายที่มีตัวละครซึ่งมีสถานภาพ บทบาทและวัยที่แตกต่างกันอย่างหลากหลาย ทำให้ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาภาษาโน้มน้าวใจในนวนิยายของโบตัน การวิจัยนี้จะศึกษาจากบทสนทนาซึ่งเป็นส่วนประกอบของวรรณกรรมเป็นหลัก

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาภาษาโน้มน้าวใจจากนวนิยายของโบตัน โดยวิเคราะห์จุดมุ่งหมาย สถานการณ์ แวดล้อม การแสดงเหตุผล และผลที่เกิดจากการโน้มน้าวใจ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ทำให้ทราบลักษณะภาษาโน้มน้าวใจจากนวนิยายของโบตัน ตลอดจนสาเหตุของการใช้ภาษาโน้มน้าวใจ ที่ประสบความสำเร็จ และความล้มเหลว อันจะเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยศึกษาภาษาโน้มน้าวใจจากนวนิยายของ โบตัน โดยพิจารณาเลือกนวนิยายที่มีตัวละครครอบคลุมทุกบทบาททางสังคม 4 เรื่องดังนี้

1. ยายหนูลูกพ่อ
2. กว่าจจะรู้เตียงสา

3. สุดแต่ใจจะไขว่คว้า

4. ด้วยสองมือแม่นี่ที่สร้างโลก

ทั้งนี้เลือกเฉพาะบทสนทนาที่แสดงการโน้มน้าวใจอย่างชัดเจน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ศึกษาจากเอกสารโดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาทฤษฎีของโบทัน รวบรวมภาษาโน้มน้าวใจของแต่ละเรื่องตามที่กำหนดไว้ โดยแยกภาษาโน้มน้าวใจของแต่ละวัย และพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวละครที่มีต่อกัน ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการโน้มน้าวใจ และเอกสารเกี่ยวกับจิตวิทยาการโน้มน้าวใจ

3. วิเคราะห์การใช้ภาษาโน้มน้าวใจตามบทบาทของตัวละคร

3.1 ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างสามีกับภรรยา

3.2 ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างพ่อกับแม่

3.3 ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างพี่กับน้อง

3.4 ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก

3.5 ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างเครือญาติ

3.6 ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างเพื่อน

โดยการศึกษาแต่ละหัวข้อตามประเด็นต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

การแสดงผล

ผลของการโน้มน้าวใจ

4. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยภาษาโน้มน้าวใจในนวนิยายของโบทัน ได้แบ่งเอกสารและงานวิจัยที่ใช้เป็นแนววิเคราะห์ ออกเป็น 2 หัวข้อดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 เอกสารเกี่ยวกับการโน้มน้าวใจ

1.2 เอกสารเกี่ยวกับจิตวิทยาการโน้มน้าวใจ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 เอกสารเกี่ยวกับภาษาโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจ หมายถึง การทำสิ่งหนึ่งให้เปลี่ยนแปลงไปตามจุดประสงค์ของผู้โน้มน้าว เช่น ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม และการกระทำ ซึ่งวิธีการกระทำนั้นใช้ได้หลายวิธี และจะเป็นกระบวนการใช้ภาษาเพื่อการโน้มน้าว

การใช้ภาษาเพื่อการโน้มน้าวใจ

การใช้ภาษาเพื่อแสดงเหตุผลที่มีจุดประสงค์เพื่อการโน้มน้าวใจเป็นวิธีการใช้ภาษาที่มีอิทธิพลสูงมากในวงการต่างๆ ในยุคที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สังคมยังมีความซับซ้อนสับสนมากเท่าใด การใช้ภาษาในการโน้มน้าวใจยังมีอิทธิพลมากขึ้นเป็นลำดับ การใช้ภาษาเพื่อการโน้มน้าวใจมีตั้งแต่ระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว ระดับชาติ จนถึงระดับนานาชาติ

กลวิธีการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจนั้น มีข้อซับซ้อนแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ เป็นศิลปะเฉพาะตัว แต่อย่างไรก็ตาม มีกลวิธีเฉพาะที่สำคัญ พอเป็นแนวทางให้ศึกษาได้ 6 ประการ คือ

1. สร้างความน่าเชื่อถือ โดยปกติบุคคลที่ได้รับความเชื่อถือจากผู้อื่น คือผู้ที่มีความรู้ มีคุณธรรม และมีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น เขาจะแสดงสิ่งดังกล่าวเหล่านี้ออกมาเพื่อให้ผู้อื่นยอมรับและเชื่อถือในตัวเขา เช่น การส่งสาระความรู้ โดยใช้กลวิธีบางอย่างเพื่อนำเสนอทัศนคติของตน พร้อมกันนั้นก็สอดแทรกคุณธรรม และความปรารถนาดี เข้าไปในกระบวนการเสนอทัศนคตินั้นๆ ด้วย

2. ใช้กระบวนการของเหตุและผล

3. สร้างความรู้สึกหรืออารมณ์ร่วมกัน การที่ผู้พูดและผู้ฟังมีประสบการณ์ความรู้ และอารมณ์ร่วมกัน ย่อมเกิดการคล้อยตามกันได้ง่าย แต่วิธีการสร้างความรู้ดังกล่าวต้องใช้ศิลปะ และศาสตร์แห่งภาษา

4. ชี้ให้เห็นถึงผลดีและผลเสีย โดยเปรียบเทียบให้ชัดเจน จนกระทั่งผู้ฟังสามารถตัดสินใจเลือกปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่ผู้พูดมีจุดประสงค์จะโน้มน้าว

5. สร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเป็นมิตรกับผู้พูด ผู้ฟังก็จะยอมรับทัศนคติที่ผู้พูดเสนอได้ง่ายขึ้น

6. กระตุ้นให้เกิดอารมณ์ต่างๆ เพื่อโน้มน้าวผู้ฟังให้ปฏิบัติตามจุดประสงค์ เพื่อผ่อนคลายอารมณ์นั้นๆ (ดารณี พาลุสุข. 2530:165-169)

การพิจารณาผลของการโน้มน้าวใจ

เราจะดูว่าการโน้มน้าวใจของเราเป็นผลสำเร็จหรือล้มเหลว ก็ดูจากพฤติกรรมที่เขาแสดงออกมาว่าตรงกับที่เราโน้มน้าวใจหรือไม่ ถ้าเขาประพฤติตามในสิ่งที่เราโน้มน้าวใจ ก็แสดงว่าเกิดผลสำเร็จ แต่ถ้าเขาไม่ประพฤติตามในสิ่งที่เราโน้มน้าวใจก็ล้มเหลว (นั่นคือการที่เราประเมินจากความตั้งใจของผู้ส่งสารว่าสอดคล้องกับพฤติกรรมที่แสดงออกมาของผู้รับสารหรือไม่) อย่างไรก็ตามผลของการโน้มน้าวใจอาจจะยังไม่เกิดผลลัพธ์ทันทีในระยะเวลาอันสั้นหลังจากได้ฟังสาร ยิ่งกว่านั้นความตั้งใจของผู้ส่งสารที่เปิดเผยออกมา ไม่สามารถใช้เป็นบรรทัดฐานเพียงอย่างเดียวในการตัดสินความสำเร็จหรือความล้มเหลวได้ (อรรพรรณ ปิณฑน์โอวาท. 2542:6-7)

1.2 เอกสารเกี่ยวกับจิตวิทยาการโน้มน้าวใจ

ทศนีย์ ทานตวนิช กล่าวว่า การที่คนเราจะเชื่อถือไม่เชื่อถือ กระทำหรือไม่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

1. ความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์ (Human Needs)
2. สาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์ (Motive) พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากแรงกระตุ้นหลายด้าน

เช่น

2.1 ความต้องการบางอย่างรุนแรงกว่าความต้องการอย่างอื่น และยากที่จะตอบสนองให้เกิดความพอใจได้

2.2 การตอบสนองความต้องการต่างๆ มีลำดับขั้นที่แน่นอน โดยเริ่มจากความ
ต้องการขั้นต้นและค่อยๆ สูงขึ้นโดยอัตโนมัติ

3. การยอมรับสิ่งใหม่หรือความคิดเห็นใหม่ (Adoption of new ideas) คนเราจะยอมรับสิ่ง
ใหม่หรือความคิดใหม่ ถ้าผ่านกระบวนการต่างๆ 5 ขั้นตอน คือ

3.1 รับรู้ ก่อนที่คนเราจะยอมรับความคิดหรือการกระทำใหม่ เราจะต้องรับรู้เสียก่อน
ว่าสิ่งใหม่นั้นเกิดขึ้นแล้ว หรือมีอยู่จริง และเชื่อว่าสิ่งนั้นอาจให้ผลดีหรือเป็นประโยชน์

3.2 ประเมินค่า ดูว่าสิ่งใหม่นี้จะเหมาะสมกับเราหรือไม่

3.3 ทดลอง เมื่อประเมินค่าดูแล้วว่าสิ่งใหม่นั้นเหมาะสม ก็ ทดลองปฏิบัติดูเล็กน้อย
ก่อน

3.4 สนใจ โดยเริ่มหาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งนั้นให้มากขึ้น

3.5 ยอมรับ เมื่อทดลองแล้วเห็นผลดีกว่าเดิม จึงยอมรับความคิดหรือการกระทำใหม่
อย่างเต็มที่และนำมาปฏิบัติต่อไป

4. ความน่าเชื่อถือ (Reliability) คนเราจะยอมรับความคิดใหม่ ถ้าผู้เสนอความคิดเป็นผู้มี
ความน่าเชื่อถือ (ทัศนีย์ ทานตวนิช. 2526:157)

ทฤษฎีการจูงใจของมอนโร

สมจิต ชิวปรีชา และลักษณา สตะเวทิน กล่าวว่าเทคนิคในการถ่ายทอดความคิดเพื่อ
ให้ผู้ฟังคล้อยตาม ควรเป็นไปตามลำดับขั้นตอนตามทฤษฎีการจูงใจของมอนโร ซึ่งสรุปได้ 5 ขั้นตอน
ดังนี้

1. ขั้นสร้างความสนใจ (Attention Step) ขั้นตอนแรกคือต้องกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดความตั้งใจ
และสนใจฟังสิ่งที่ผู้พูดต้องการจะถ่ายทอดก่อน

2. ขั้นสร้างความต้องการ (Need Step) หลังจากที่ผู้ฟังสนใจที่จะฟังแล้ว ผู้พูดต้องพยายาม
ชี้แจงหรืออธิบายเหตุผลต่างๆ เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกหรือเห็นด้วยในสิ่งที่ผู้พูดถ่ายทอด จนผู้ฟังมีความ
ต้องการทำตามหรือคล้อยตามในสิ่งที่ผู้พูดพยายามโน้มน้าว

3. ขั้นตอบสนองความต้องการ (Satisfaction Step) ผู้พูดต้องทำให้ผู้ฟังคล้อยตาม จนกระทั่ง
มาถึงจุดที่ผู้ฟังอยากตอบสนอง และอยากให้ความร่วมมือในสิ่งที่ผู้พูดชักชวน

4. ขั้นสร้างมโนภาพ (Visualization Step) เป็นขั้นที่ผู้พูดทำให้ผู้ฟังมองเห็นภาพ ซึ่งผู้ฟังจะมีความคิด ความเข้าใจ ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

5. ขั้นลงมือปฏิบัติ (Action Step) เป็นขั้นสุดท้ายที่ผู้พูดจะเรียกร้องหรือทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์เห็นด้วย และลงมือกระทำหรือปฏิบัติตามในทันที(สมจิต ชิวปรีชา 2531:86-87 และ ลักษณะ สตะเวทิน. 2536:46)

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการโน้มน้าวใจในวรรณกรรม

ดวงใจ ปลาหนองโปรง ได้วิเคราะห์ว่าท่วงโจในวรรณคดีเรื่องสามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาคลั่ง (หน) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์การใช้วาทะที่ปรากฏเรื่องนี้ การวิเคราะห์ผู้ฟัง สถานการณ์แวดล้อม การวางแผนและการเตรียมตัวพูด การใช้ศิลปะในการพูด การใช้หลักจิตวิทยาในการพูด และผลของการใช้วาทะในการจูงใจ โดยเลือกศึกษาเฉพาะวาทะสำคัญที่มีผลต่อการดำเนินเรื่อง นำเสนอผลการศึกษาในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า การใช้เหตุผลที่น่าเชื่อถือสอดคล้องกลมกลืนกับหลักจิตวิทยาในการพูด ศิลปะการพูด และสถานการณ์แวดล้อมเป็นกลวิธีจูงใจที่ให้ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ส่วนความล้มเหลวในการพูดจูงใจเป็นเพราะการพูดครั้งนั้นใช้เหตุผลที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังและองค์ประกอบอื่น ในการพูดไม่เหมาะสมกับสถานการณ์พูด (ดวงใจ ปลาหนองโปรง: 2543)

สมรรัตน์ พันธุ์เจริญ ได้วิเคราะห์วาทศิลป์ของยาขอบที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง ผู้ชนะสิบทิศ ผลการวิจัยปรากฏว่ายาขอบมีความสามารถในการใช้วาทศิลป์ในการพูดเป็นอย่างดี บทพูดที่ยาขอบสร้างขึ้นมีลักษณะสอดคล้องกับเกณฑ์ทางวาทศิลป์ทุกประการ บทพูดทุกบทจะกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะไว้อย่างแน่ชัด มีการวิเคราะห์ผู้ฟัง และสถานการณ์แวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับการบรรยายถึงลักษณะท่าที อารมณ์ อากัปกริยา และความรู้สึกนึกคิดของตัวละครในบทพูดแต่ละบทยาขอบได้ใช้วิธีการต่างๆ ในเชิงวาทศิลป์มาผสมผสานกันคือ การใช้ตรรกวิทยา การใช้จิตวิทยาเพื่อการจูงใจ การใช้คุณธรรม และการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี สามารถใช้ถ้อยคำสำนวน โวหาร ภาพพจน์มาประกอบในบทพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งการใช้ลีลาการพูดแบบต่างๆ มาประสานกันได้กลมกลืน ทำให้การพูดบังเกิดประสิทธิผล บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดให้ ด้วยความสามารถเชิงวาทศิลป์ของยาขอบ ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องผู้ชนะสิบทิศทำให้วรรณกรรมเรื่องนี้มีคุณค่าสมบูรณ์ยิ่งขึ้นสมกับเป็นวรรณกรรมที่ยืนยงมาจนถึงทุกวันนี้ (สมรรัตน์ พันธุ์เจริญ.2533)

บทที่ 2

วิเคราะห์ภาษาโน้มน้าวใจนวนิยายของโบตัน

ภาษาโน้มน้าวใจเป็นภาษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อชักชวน เกี้ยยกล่อมโน้มน้าวใจผู้ฟัง หรือผู้รับสารให้เชื่อถือ ศรัทธาและปฏิบัติตาม ซึ่งใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันอยู่เสมอ และมีปรากฏในวรรณกรรมประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นนวนิยายหรือเรื่องสั้น ในนวนิยายของโบตันก็เช่นกัน มีการใช้ภาษาโน้มน้าวใจหลายครั้งในบทสนทนา ทั้งนี้เพราะในนวนิยายของโบตันมีปัญหาของตัวละครที่ต้องแก้ไขที่แตกต่างกันออกไปแต่ละวัย เช่น วัยเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ ซึ่งจะมีการใช้ภาษาอย่างหลากหลาย ทำให้ตัวละครเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด ทศนคติ หรือความเข้าใจ โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว

การโน้มน้าวใจ คือกระบวนการชักจูงใจ ใ้ใจที่เกิดขึ้นในภายในตัวบุคคล ทำให้คนๆนั้นอยากแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาตามที่ตัวเองปรารถนา หรืออาจแสดงพฤติกรรมเพื่อจูงใจคนอื่นให้ทำความประสงค์ของตนก็ได้ การจูงใจมี 2 ชนิด คือการจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) และการจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) (สมจิต ชิวปรีชา .2538:99)

การวิเคราะห์ภาษาโน้มน้าวใจจากนวนิยายของโบตัน ผู้วิจัยได้พิจารณาภาษาโน้มน้าวใจโดยดูจากเจตนาของผู้ส่งสารเกิดขึ้นในบทสนทนาที่มีผลต่อการดำเนินเรื่องเป็นสำคัญ นวนิยายที่ใช้ในการศึกษามี 4 เรื่อง

การวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ โดยวิเคราะห์ถึงเจตจำนงหรือจุดมุ่งหมายที่ผู้ส่งสารมีต่อผู้รับสาร
2. วิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร แสดงให้เห็นถึงบรรยากาศและอารมณ์ของผู้รับสารที่มีการสนทนากันอยู่ในขณะนั้น ผู้อ่านจะทราบว่าตัวละครมีทัศนคติต่อกันเช่นไร
3. การแสดงเหตุผล พิจารณาว่าผู้ส่งสารมีเหตุผลใดมาประกอบในการสื่อสารเพื่อให้การโน้มน้าวใจประสบผลสำเร็จ
4. ผลของการโน้มน้าวใจ เป็นบทสรุปผลของการโน้มน้าวใจ ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าการโน้มน้าวใจประสบผลสำเร็จหรือไม่

ผู้ศึกษาจะเลือกวิเคราะห์ตามบทสนทนาของตัวละครที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งสิ้น 39 กรณี โดยเลือกเฉพาะที่แสดงเจตนาโน้มน้าวใจที่ชัดเจน การวิเคราะห์ได้แบ่งหัวข้อตามสัมพันธ์ภาพ ระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสารได้ดังนี้

1. ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างสามีกับภรรยา

ตัวละครกลุ่มนี้ ผู้ศึกษาจะวิเคราะห์ครอบคลุมตั้งแต่ความสัมพันธ์ ระหว่างคนรักที่กำลังจะเป็นสามีภรรยา กัน และระหว่างสามีภรรยาซึ่งอยู่ในครอบครัวเดียวกัน

กรณีที่ 1 จากเรื่องสุดแต่ใจจะไขว่คว้า

เหตุการณ์ตอนนี้เป็นตอนที่เด็กๆ กำลังทำของเล่นอยู่ โดยพัฒนาลูกชายคนที่สองทำของเล่นให้น้องได้เล่นกัน แต่พี่ชายคนโตชื่อพรรณพงศ์ มาแย่งของเล่นน้อง ทำของเล่นของพัฒนัย ผู้เป็นน้องเสียหายจึงเกิดการทะเลาะวิวาทกัน สร้างความไม่พอใจให้กับพ่อที่อยู่บริเวณนั้นอย่างมาก พ่อมีความลำเอียงรักพรรณพงศ์มากกว่าลูกคนอื่น ๆ กล่าวโทษพัฒนัยว่าเป็นตัวการที่ทำให้พี่น้องทะเลาะกันเอง พรรณพงศ์ถูกคนโตทำผิดแต่พ่อก็จะมองข้ามไม่กล่าวโทษ สร้างความไม่พอใจและไม่สบายใจแก่แม่เป็นอย่างมาก เพราะแม่เป็นคนที่มีความยุติธรรม ใครผิดจะต้องกล่าวโทษคนนั้น จึงพูดกับพ่อตั้งข้อความที่ว่า

“นะพ่อ พงศ์นะมันเป็นพี่ชายใหญ่ อายุมากกว่าน้อง ของของน้องทำมาเล่น แม้ มันจะแค่กระดานแผ่นเดียว หรือดินเหนียวก้อนเดียว มันก็ไม่มีสิทธิ์จะเอาของเขาไปทิ้งหรอกนะ พ่อจะเอาแต่เข้าข้างมันเพราะมันเรียนเก่งนะไม่ได้หรอก ถึงจะเก่งแต่ถ้าไม่มีธรรมะในหัวใจ มันก็เป็นผู้นำใครเขาไม่ได้หรอก”

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 10)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

ภรรยาพูดให้สามีรู้ถึงความผิดของพรรณพงศ์พี่ชายคนโต ที่นำของเล่นน้องไปทิ้งอย่างไม่มีเหตุผล แต่สามีกลับมองข้ามความผิดตรงนั้น มากล่าวลงโทษว่าเป็นความผิดของพัฒนัยที่เป็นคนประดิษฐ์ของเล่นขึ้นมาให้น้องๆ เล่นจนเป็นสาเหตุให้มีการแก่งแย่งและการทะเลาะวิวาทกัน

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและส่งสาร

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นช่วงเวลาที่สมาชิกในครอบครัวอยู่พร้อมหน้ากัน และเด็กๆ กำลังเล่นของเล่นกัน อยู่ไม่ห่างจากพ่อแม่มากนัก พรรณพงศ์ไม่มีเหตุผลเอาของเล่นที่พัฒนาระดับสูงขึ้นมาให้พัฒนียืนทิ้งไป พรรณพงศ์ก็พูดว่า

" ไร่เอียนกว่าเรื่อวิเสโสอะไร กะอีไม้ๆ แ่นเดียว" พัฒนียืนร้องกรี๊ดกระโจนจากกลางบันไดไปที่ตัวพี่ชาย ทูบเอาเต็มแรง พรรณพงศ์ผละมือทิ้งของเล่นลงไปกับพื้น

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 10)

พ่อเห็นเหตุการณ์ตลอดเวลาจึงเกิดอารมณ์ฉุนเฉียวต่อว่าพัฒนาระดับสูงของเล่นขึ้นมาให้พี่น้องทะเลาะกัน สีน้าแม่เย็นชากับคำพูดของพ่อ และมีอาการฉุนเฉียวที่พ่อลำเอียง กล่าวลงโทษคนถูกให้เป็นคนผิด คนที่ทำผิดคือพรรณพงศ์กลับไม่ว่าอะไร

การแสดงผล

ผู้ส่งสารคือภรรยาใช้กระบวนการของเหตุผลโดยใช้ศิลปะในการโน้มน้าวใจ กระตุ้นความรู้สึกให้เกิดอารมณ์ร่วม โน้มน้าวให้เห็นถึงการกระทำที่ไม่ถูกต้องของพรรณพงศ์ เช่น

"มันจะแค่กระดานแผ่นเดียว หรือดินเหนียวก้อนเดียวมันก็ไม่มีสิทธิ์"

และต่อจากนี้ผู้ส่งสารได้พูดถึงผลเสียให้ผู้รับสารได้รับทราบ เพื่อเปรียบเทียบให้ชัดเจน

"พ่อจะเอาแต่เข้าข้างมัน เพราะมันเรียนเก่งไม่ได้หรอก เก่งเท่าเก่งถ้าไม่มีธรรมะในหัวใจ มันก็เป็นผู้นำใครเขาไม่ได้หรอก"

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 10)

การที่ภรรยาโน้มน้าวใจสามีให้เห็นถึงผลดีและผลเสียตรงกับทฤษฎีการจูงใจของมอนโร ที่ว่าการสร้างความสนใจ กระตุ้นให้ผู้ฟังสร้างทัศนคติและมโนภาพ เพื่อให้ผู้ฟังสามารถมองอนาคต ความจริงและสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากผลของการกระทำ (สมรรัตน์ พันธุ์เจริญ. 2533 : 148)

ผลของการโน้มน้าวใจ

ภาษาและเหตุผลที่ภรรยาใช้สามารถทำให้สามีถูกคิด การโน้มน้าวใจจึงบรรลุวัตถุประสงค์ สามีหันกลับมามองเห็นถึงความผิดของลูกชายคนโต แต่ด้วยความลำเอียงก็ไม่คิดจะลงโทษลูกชายคนโตแต่อย่างใด

กรณีที่ 2 จากเรื่องยายหนูลูกพ่อ

เหตุการณ์ตอนนี้เป็นเหตุการณ์ที่หญิงสาวคนหนึ่งชื่ออัมพิล่าได้ผิดหวังจากคนรัก และตั้งครรภขึ้นมา คิดที่จะประชดความรักจึงมีความคิดจะกำจัดเด็กโดยการทำแท้ง แต่บุญญภัทรผู้ชายที่รักอัมพิล่าได้เข้ามาห้ามปรามเอาไว้ เพราะเขาเห็นว่าเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรม ประกอบกับบุญภัทรรักอัมพิลามาก ถึงแม้ว่าอัมพิล่าจะไม่รักตอบก็ตาม แต่บุญญภัทรก็ยังยินดีที่จะช่วยรับผิดชอบด้วยการเป็นพ่อของลูกที่อยู่ในท้องอัมพิล่า ดังข้อความที่ว่า

“มันอันตรายนะ อัม อันตรายกับตัวอัมเอง อีกอย่างหนึ่งอัมจะเกลียดลูกของอัมเพราะพ่อของเขาใจยักษ์ใจดำก็ไม่ถูก เด็กรู้เรื่องอะไรด้วย แล้วเขาก็มีเลือดของอัมตั้งครั้งหนึ่ง พี่เป็นคนอื่นแท้ๆ ยังทนความคิดนี้ไม่ได้ อัมคิดดูให้ดีๆ นะ ลูกของอัม เลือดเนื้อของอัมถ้าเขาเกิดในขณะที่อัมพร้อมอัมก็คงยินดีที่เขาเกิด แต่บังเอิญเขาเกิดผิดเวลา ความผิดเท่านี้อัมจะฆ่าเขาเสียหรือ”

บุญญภัทรได้เสนอทางเลือกให้กับอัมพิล่าเป็นข้อความดังนี้

“หาพ่อให้เขาสักคนสิ ถ้าหาไม่ได้พี่ยินดีจะเป็นพ่อให้ ไม่จำเป็นที่อัมจะต้องผูกมัดด้วยการแต่งงานกับพี่หรอกนะ เพราะพี่รู้ว่าอัมคงไม่เต็มใจ พี่เลี้ยงให้ได้ ลูกของอัมก็คือหลานของพี่ พี่จะเลี้ยงในฐานะลูกให้ได้”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 10 - 11)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

ผู้ส่งสารโน้มน้าวใจผู้รับสารไม่มีความคิดที่จะทำแท้ง เพราะลูกที่กำลังจะเกิดมาไม่ได้เป็นที่ต้องการของภรรยา ถึงแม้ว่าผู้ส่งสารจะไม่ใช่พ่อที่แท้จริงของลูก แต่เขาก็ได้อาสารับผิดชอบลูกในท้องของผู้รับสารด้วยความเต็มใจ

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

สถานการณ์ในตอนนี้ ผู้รับสารกำลังสับสน มองหาทางออกให้แก่คนที่ตนรัก ผู้ส่งสารมีความเป็นห่วงและกังวลใจไม่น้อย อารมณ์ของผู้ส่งสารใจเย็นมีสติในการโน้มน้าว อารมณ์ของผู้รับสารร้อนรนเพราะคิดจะหาทางออกที่ผิดกฎหมาย และผิดศีลธรรม เพราะ ไม่อาจทนความอับอาย ถ้าหากมีคนรู้จักทราบว่าคุณประสบอุบัติเหตุเสื่อมเสียทางเพศ ตั้งท้องโดยไม่มีคนรับผิดชอบ จึงเกรงว่าจะอยู่ในสังคมไม่ได้เพราะไม่เป็นที่ยอมรับ ในขณะนั้นจึงเกิดความกังวลใจเป็นอย่างมาก

การแสดงผล

ผู้ส่งสารโน้มน้าวใจแสดงความเป็นมิตรให้ผู้รับสารได้เห็น สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ด้วยการแสดงถึงความปรารถนาดี และผ่อนคลายอารมณ์ทำให้ผู้รับสารคล้อยตาม การแสดงออกต่อกันเช่นนี้ทำให้ผู้ฟังก็ยอมรับทรรคนะที่ผู้พูดเสนอได้ง่าย ผู้ส่งสารยังพยายามหาทางออกให้กับผู้รับสารเมื่อยังรู้สึกกังวลใจดังข้อความที่ว่า

“ไม่ต้องบอกอะไรเลย อยู่บ้านพี่จนคลอดแหละ พี่จะบอกใครๆ ว่าลูกอ้มเป็นลูกพี่ น้าๆ นะเขาไม่ว่าอะไรหรอก เขาไม่สนใจเรื่องของเรายุ่งแล้ว เขามีงานทำตั้งเยอะแยะ”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 11 - 12)

ผู้รับสารเมื่อมีผู้หาทางออกให้ลูกมีพ่อจึงมีความมั่นใจและคลายความกังวลใจนั้นลงไปได้

ผลของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจของผู้ส่งสาร มีเหตุผลพอที่จะทำให้ผู้รับสารคือภรรยาเปลี่ยนความคิดจากผิดเป็นถูก ยอมรับรักษาลูกในท้องไว้จนคลอดออกมา ดังคำบรรยายที่แสดงให้เห็นว่าเด็กกำลังจะเกิด คือ

“ลูกหนูของพ่อแม่พ่อก็ไม่ได้เป็นผู้ให้กำเนิดลูก แต่เมื่อพ่อรับหนูเป็นลูกแล้ว หนูก็คือลูกพ่อ และพ่อรักลูกอย่างลูกจากส่วนลึกของหัวใจ พ่อรักแม่อัมพิลาของลูก ดังนั้น พ่อจึงรักทุกสิ่งที่เป็นของแม่อัมพิลาของลูก ดังนั้นพ่อยอมรับด้วย และหนูก็น่ารักเสียเหลือเกิน”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 13)

กรณีที่ 3 จากเรื่องยายหนูลูกพ่อ

เหตุการณ์ตอนนี้เป็นตอนที่สามมีได้พูดคุยกับภรรยา เรื่องที่อัมพิลลาจะออกไปทำงาน โดยที่ไม่สนใจดูแลลูก ปฏิบัติหน้าที่แม่และรับผิดชอบในฐานะแม่ ทั้งนี้การที่ภรรยาไม่เอาใจใส่และไม่ได้สนใจลูกเพราะคิดอยู่เสมอว่าตนไม่ได้เต็มใจให้เขาเกิดมาดังนั้น สามมีต้องโน้มน้าวใจดังนี้

“แล้วใครจะเลี้ยงลูกล่ะ จะรีบไปทำงานทำไมกัน งานเสริมส่วยไม่ได้สำคัญกว่างานเลี้ยงลูกหรอกนะ เรื่องเงินทองก็ไม่ต้องห่วงกังวลอะไร พี่มีทั้งเงินเดือนทั้งรายได้พิเศษ แล้วยังเงินที่ทางบ้านอัมส่งมาให้อีก ไม่มีอะไรจะต้องเดือดร้อน อัมอยู่บ้านเลี้ยงลูกสองปีจะดีกว่า”

เมื่ออัมพิลลาให้เหตุผลว่าจะหาคนมาเลี้ยงลูกแทน สามมีจึงให้เหตุผลว่า

“มันไม่ได้หาได้ง่ายๆ หรอกนะ อัม คนเลี้ยงเด็กดีๆ นะหายากจะตาย แพงมากด้วย อัมควรจะเลี้ยงลูกเอง คนอื่นใครเขาจะมารักมาดูแลลูก เหมือนแม่ดูแลเองเล่า”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 15)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

สามมีต้องการโน้มน้าวใจให้ภรรยาอยู่เลี้ยงลูกจนกว่าจะโตเสียก่อน จึงออกไปทำงานข้างนอก เพราะเล็งเห็นว่าครอบครัวตอนนี้ยังไม่ได้เดือดร้อนเรื่องเงิน ควรที่จะเห็นลูกสำคัญกว่าสิ่งอื่น

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

ผู้ส่งสารกับผู้รับสารกำลังอยู่ในสถานการณ์ได้เถียงกัน มีสภาพอารมณ์ต่างกัน โดยผู้เป็นสามมีความใจเย็น พูดจาไม่เหตุผล สุภาพ ส่วนภรรยาเอาแต่ใจตัวเองจึงแสดงออกผ่านคำพูดดังนี้

“ไม่เอาละ พันๆ ท้องมาได้ก็คืนักหนาแล้ว หาคนมาเลี้ยงสิมีเงินก็อ จ้างใครก็ได้”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 15)

ภรรยาไม่แสดงความรับผิดชอบในฐานะแม่ ทำให้ผู้ส่งสารมีความกังวลใจอย่างมาก

การแสดงผล

สามีพยายามโน้มน้าวใจภรรยา ให้ภรรยาเลี้ยงลูกด้วยตนเอง เหตุผลของสามีคือ การอ้างถึงความรับผิดชอบ ความรักความอบอุ่นที่เด็กต้องการจากแม่มากกว่าการที่จะให้อยู่กับพี่เลี้ยงเด็ก แต่สิ่งที่สามีได้พบเห็นคือ การที่ภรรยาพยายามที่จะปฏิเสธความรับผิดชอบเรื่องนี้ไป ดังข้อความที่พี่เลี้ยงเด็กบอกกับสามีว่า

“ให้กินสักเดือนสองเดือนก็ยังดี จะได้มีภูมิคุ้มกันโรคนะคะ นี่เธอบอกว่าจะไม่ให้ดูแลเลย ขอให้หมอฉีดยาให้น้ำนมแห้ง”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 14)

เป็นข้อความที่ยืนยันว่าผู้รับสารไม่ได้สนใจลูกของตัวเองเลยแม้แต่น้อย สิ่งที่เขาแสดงออกคือความต้องการที่จะออกไปทำงานนอกบ้าน ไม่ต้องการที่จะมารับผิดชอบในการเลี้ยงลูกอีกต่อไป

ผลของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ ดังคำบรรยายระบุไว้ดังนี้

พูดไปก็เหนื่อยเปล่า แม่ไม่ยอมรับฟัง เมื่อลูกหนูกลับมาอยู่บ้านแม่ไม่เคยแม้แต่จะโผล่เข้ามาในห้องเด็ก พ่อต้องจ้างคนมาเลี้ยงหนู

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 14 - 15)

การแสดงผลของสามีไม่ได้ทำให้ความต้องการของภรรยาเปลี่ยนแปลงไป ยังคงทอดทิ้งลูกเพื่อออกไปทำงานนอกบ้านเช่นเดิม

กรณีที่ 4 จากเรื่องยายหนูลูกพ่อ

เป็นตอนที่ภรรยาที่ชื่อว่าอัมพิกาไม่ต้องการที่จะมองหน้าลูก เพราะลูกจะทำให้นึกถึงหน้าสามีคนแรก บุญญภัทรไม่พอใจที่ยังพูดถึงอดีตสามี ทั้งๆ ที่ตอนนี้มีคนรับผิดชอบให้ความดูแลเป็นอย่างดีบุญญภัทรต้องการให้อัมพิกาเข้าใจและลืมสามีคนเก่าไปดังข้อความที่ว่า

"อัมพิลา พ่อของยายหนูอยู่ที่นี่ อุปการะเลี้ยงดูยายหนูอยู่ทุกวัน ดูแลเขาอยู่ทุกคืน ยังจะไปค้นหาพ่อที่ไหนอื่นอีก" บุญญภัทรหน้าบึ้ง "พูดอะไรคิดเสียบ้าง ลูกโตขึ้นทุกวัน อย่าพูดอะไรพล่อยๆ จำไว้ว่ายายหนูมีพ่อชื่อบุญญภัทร มีแม่ชื่ออัมพิลา เรื่องเก่าๆ ทิ้งไปเสียให้หมด"

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 23)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

บุญญภัทรต้องการให้อัมพิลาลืมสามีคนเก่า ไม่พูดอะไรที่อาจจะทำให้ลูกต้องรับรู้ได้ในอนาคต และต้องการให้เข้าใจถึงจิตใจลูกดังข้อความว่า

"ใช่ หัวใจคน แล้วยายหนูแกไม่มีหัวใจอะ อ๋อนึกถึงแต่หัวใจอัม ไม่นึกถึงหัวใจดวงน้อยๆ ของยายหนูแกบ้าง"

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 24)

วิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

สถานการณ์ของเรื่องเป็นตอนที่ภรรยากำลังจะเดินทางไปทำงานที่ภูเก็ต แต่ก่อนจะไปเมื่อสามีต้องการให้ภรรยาดูแลลูกบ้าง ภรรยากลับพูดถึงอดีตสามีและอ้างว่าเมื่อมองหน้าลูกแล้วทำให้นึกถึงอดีต อารมณ์ของผู้ส่งสารคือสามีรู้สึกโกรธ ไม่พอใจในคำพูดของผู้รับสารคือภรรยา เมื่อผู้ส่งสารตกเดือนก็มีอารมณ์หงุดหงิดขึ้นมาบ้างดังข้อความว่า

"อัมไม่ใช่คนวิเศษอย่างที่คอกนี้" จันกระแทกเสียงใส่เขา

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 24)

การแสดงผล

ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารเปลี่ยนความคิด ทศนคติเพราะผู้รับสารมีอคติกับลูกของตัวเอง ซึ่งผู้ส่งสารเห็นว่าไม่ยุติธรรมที่จะโยนความผิดนั้นไปที่เด็กโดยที่ไม่เคยรู้เรื่องของผู้ใหญ่มาก่อน ผู้ส่งสารไม่ต้องการที่จะให้ผู้รับสารมาเลี้ยงดูลูกทั้งวัน เพียงแค่ต้องการให้ผู้รับสารสนใจและอุ้มชูบ้างในบางครั้ง แต่ความโกรธแค้นในตัวของผู้รับสารคนเก่าทำให้ผู้รับสารไม่พอใจเมื่อได้มองหน้าลูกเพราะทำให้นึกถึงอดีต เหตุผลที่ผู้รับสารมีอยู่นั้นผู้ส่งสารจึงเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่สมควรนำมาเป็นข้ออ้างในการเลี้ยงดูของตนเอง ควรจะคำนึงถึงหน้าที่ความรับผิดชอบมากกว่า

ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารลืมสามีคนเก่าก็เพื่อลูก แต่ผู้รับสารเป็นคนที่ไม่รับฟังเหตุผล ไม่รู้ถูกผิดจึงเป็นเรื่องยากที่จะทำให้ผู้รับสารเปลี่ยนความคิดได้

ผลของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจครั้งนี้ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ อัมพิล่าไม่ฟังที่บุญญภัทรพูด แล้วเธอก็เดินทางไปทำงานที่ภูเก็ต

กรณีที่ 5 เหตุการณ์ในตอนหนึ่งของเรื่องยายหนูลูกพ่อ

เป็นตอนที่พ่อแม่ของตัวละครในเรื่องคือ บุญญภัทร มาเยี่ยมบุญญภัทรที่บ้านต้องพบว่า ลูกชายของตนต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูเด็กผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งเรียกลูกของตนเองว่าพ่อ จึงเห็นว่าหน้าที่นี้ควรจะเป็นของผู้หญิงหรือแม่ของเด็กเอง พ่อเป็นคนที่เข้าใจเรื่องราวได้ง่าย เข้าใจลูกชายดีเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่จะต้องมานั่งเลี้ยงลูกอยู่กับบ้าน จึงพยายามพูดให้แม่หันมาเข้าใจเหมือนกับตนเอง และปล่อยให้เป็นเรื่องของลูกที่จะดำเนินชีวิตต่อไปอย่างที่ถูกต้องการ อะไรที่ลูกได้เลือกแล้วก็อาจเป็นสิ่งที่ดีแล้วสำหรับลูก ดังข้อความที่ว่า

"เฮ้อ กฎเกณฑ์อะไรๆ ก็ล้วนแต่คนคิดค้นมา ธรรมชาตินะให้แม่ท้องออกลูกอ่อนก็จริง แต่ก็ไม่เคยมีกฎหมายว่าพ่อจะเลี้ยงลูกไม่ได้ ถ้าเขาอยากจะเลี้ยงสมัยนี้ยิ่งไม่ได้ต้องเลี้ยงด้วยนมแม่แล้ว เรื่องงานก็เหมือนกัน ทำไมจะต้องทำนอกบ้าน ทำไมจะต้องรับราชการหรือเป็นลูกจ้างเจ๊ก ลูกจ้างญี่ปุ่น ลูกจ้างฝรั่ง มันก็ทำงานได้เงินเหมือนกัน" พ่อดูเป็นคนเสรีนิยมอย่างยิ่ง "ถ้ามันทำงานเลี้ยงลูกเมียมันได้ก็เรื่องของมัน มันมีความสุขของมันแบบนี้ พี่ว่านะเจ้าคอกมันมีปมด้อย เรื่องแซ่ซางไม่สมประกอบ มันชอบทำงานอยู่กับบ้านมากกว่านอกบ้านไปเป็นเป้าสายตามของคนเยอะแยะเสียอีก"

(ยายหนูลูกพ่อ. 2547 : 53)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

พ่อเป็นบุคคลที่เข้าใจลูกว่าลูกพิการ อาจต้องการที่จะทำงานอยู่กับบ้าน จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจครั้งนี้ ก็เพื่อให้แม่เข้าใจในสิ่งที่ลูกต้องทำและปล่อยให้เป็นเรื่องของลูกที่จะตัดสินใจด้วยตัวเอง หากการโน้มน้าวใจครั้งนี้ประสบผลสำเร็จ ลูกก็คงจะอยู่กับสิ่งที่ตัวเองรักอย่างมีความสุขต่อไป

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

สถานการณ์ที่เกิดขึ้น สามีและภรรยาได้พบเห็นเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความประหลาดใจ และมีความสงสัยว่าทำไมลูกต้องรับผิดชอบในเรื่องที่ไม่สมควรเป็นหน้าที่ของผู้ชาย แต่สามีเป็นคนมีเหตุผล มีความใจเย็น ไม่ใช้อารมณ์ในการพูดคุยกับลูกชาย ภรรยามีความกังวลใจและเกิดข้อสงสัย แต่ก็ยอมที่จะให้สามีเป็นคนตัดสินใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่วนตัวภรรยายอมรับฟังไม่แสดงปฏิกิริยาใดๆ อีก

การแสดงผล

สามีพยายามโน้มน้าวใจให้ภรรยาเห็นว่า ลูกของตนเองมีความต้องการและเข้าใจสภาพของตนเอง เข้าใจถึงความสามารถที่ตนมีอยู่ ยอมรับในจุดเด่นของตนเอง เข้าใจในตัวลูกชายว่าเขาพยายามสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคม หรือกำลังทำในสิ่งที่ตนรัก ผู้ส่งสารเปรียบเทียบความต้องการของลูกให้ผู้รับสารฟัง โดยคำนึงถึงหลักการทางจิตวิทยาที่ว่าด้วยความต้องการของมนุษย์

ความต้องการที่จะเกิดความตระหนักแท้ในตนเองดังคำพูดที่ว่า

“ถ้ามันทำงานเลี้ยงลูกเมียมันได้ก็เรื่องของมัน มันมีความสุขของมันแบบนี้พี่ว่านะเจ้าคอกมันมีปมด้อย เรื่องแซนขาไม่สมประกอบมันชอบทำงานอยู่กับบ้านมากกว่านอกบ้านไปเป็นเป้าสายตาคนเยาะเย้ยเสียอีก”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 53)

ตรงคำพูดนี้แสดงให้เห็นว่าพ่อเข้าใจในความต้องการของลูกได้เป็นอย่างดี ผู้รับสารได้รับแรงจูงใจทำให้เกิดการคล้อยตามในคำพูด เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น ทั้งนี้เพราะผู้ส่งสารรู้จักเลือกสรรใช้ถ้อยคำเพื่อที่จะโน้มน้าวใจผู้อื่น ผู้ส่งสารเข้าใจผู้อื่นและแก้ไขความขัดแย้งด้วยเหตุผล ดังข้อความที่แสดงความเข้าใจในตัวลูกที่ว่า

“ใครกำหนดว่าจะต้องทำงานกลางวันนอนกลางคืน ใครกำหนดว่าจะต้องกินข้าวกลางวันเวลานั้นเวลานี้ ทำไมมันจะนอนกลางวันทำงานกลางคืนมันไม่ได้ ทำไมมันจะกินข้าวตอนเที่ยงหรือกินข้าวเย็นเอาดีสามไม่ได้ ทำไมเจ้าคอกมันถึงจะอยู่เลี้ยงลูกไม่ได้ ถ้ามันชอบยังงั้นนะ”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 53)

ผู้ฟังต้องยอมรับในคำพูดของผู้ส่งสาร เพราะใช้เหตุผลได้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่

ผลของการใช้ภาษาโน้มน้าวใจ

ผู้ส่งสารมีวิจารณ์ญาณในการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี จึงทำให้ผู้รับสารคล้อยตาม และมีคำพูดสนทนายืนยันได้ว่าการใช้ภาษาประสบผลสำเร็จ ดังนี้

“เออละ ยอมแพ้ สรุปแล้วก็คือปล่อยตามใจเขาซะไหมล่ะ” แม่ยกมือห้ามพ่อ

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 53)

กรณีที่ 6 เหตุการณ์จากเรื่องยายหนูลูกพ่อ

เป็นตอนที่อัมพิลภรรยาของบุญญภัทร มาลาสามีไปประเทศฝรั่งเศส แต่เมื่อจะขออุมลูก และพูดกับลูก ลูกกลับบอกว่า ไม่รู้จักทำให้อัมพิลภรรยาโกรธขึ้นมา อ้างความชอบธรรมว่าตนเองเป็นคนอุมท้องมาเก้าเดือน กลับมาทำไม่รู้จัก ทำให้สามีไม่พอใจกับคำพูดของภรรยา เพราะตลอดเวลามารยาไม่เคยมาเอาใจใส่เลี้ยงดูลูก หรือแม้แต่ให้นมภรรยาก็ไม่เคยทำ การจะให้เด็กรู้จักมักคุ้นนั้นจึงเป็นเรื่องยาก สามีจึงใช้ภาษาโน้มน้าวใจภรรยาให้เข้าใจดังนี้

“พี่เลี้ยงลูกให้แล้วจะเอาอย่างไรอีก ทำไมต้องประชดประชันกันด้วยนะ ไม่มีใครว่าอะไรอัมเลยสักนิด ทุกคนยอมรับในสภาพแบบนี้แล้ว อัมจะเดินทางก็ควรจะเดินทางด้วยความสบายใจ ไม่ใช่อารมณ์แบบนี้นะ ทำไมจะต้องหาเรื่องให้อารมณ์เสียด้วย โกรธลูกแล้วได้อะไรขึ้นมา ถ้าอัมอยากให้อัมรู้จักก็ต้องคุยเล่นกับแกบ้าง ไม่จำเป็นต้องมาเลี้ยงดูอุมอะไรหรอก แม่คนอื่นเขาจ้างพี่เลี้ยงแล้วตัวเองไปทำงานถนัดไป แต่กลับถึงบ้านเขาก็คุยเล่นทักทายกับลูกบ้างเท่านั้นเอง บางคนเขาถูกไปให้ย่าหรือยายเลี้ยงด้วยซ้ำไป แต่ก็สนิทสนมกันดี เพราะแม่เอาใจใส่ มีเวลาว่างก็พากันไปเที่ยวบ้าง คุยกันบ้าง เล่นกันบ้าง ไม่ถึงกับไม่เคยพบหน้ากันอย่างอัม ที่จริงก็ยังเริ่มต้นใหม่ได้เมื่ออัมกลับจากฝรั่งเศส พาแกไปไหนๆ บ้าง เล่นกับแกบ้าง อ่านหนังสือให้ฟังบ้าง ยายหนูแกก็ต้องยอมรับแม่ไม่เห็นจะยากเย็นอะไร แกก็จะรู้เพียงว่าแม่ไปเมืองนอกกลับมา ชี้อารมณ์จะดีใจเสียอีก เด็กๆ นะแกจะไปจดจำเรื่องตลกๆ ได้ยังไง”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 65 - 66)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

สามีพยายามที่จะให้ภรรยาเข้าใจถึงสาเหตุที่ลูกไม่ติดแม่ ไม่รู้จักคุ้นเคยกับแม่นั้น สาเหตุมาจากลูกที่ขาดความรักความอบอุ่นจากแม่ แม่ไม่เคยมาเลี้ยงดูเลยแม้แต่คนเดียว จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ลูกไม่รู้จักคุ้นเคยกับแม่ การโน้มน้าวใจจึงเกิดขึ้นเพื่อให้ภรรยาเข้าใจและไม่โกรธลูกอีก

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้ส่งสารและรับสาร

เหตุการณ์ที่สามีกำลังเลี้ยงลูก ทายาให้ลูกเพราะถูกมดกัด ภรรยาจะมาอำลาไปต่างประเทศ โดยที่สามีไม่เคยระแคะระคายมาก่อน แต่ก็ไม่อาจจะห้ามภรรยาได้ ผู้ส่งสารไม่พอใจกับคำพูดของภรรยาและโกรธภรรยาที่เป็นคนไม่มีเหตุผล ใช้คำพูดไม่ถูกต้องเหมาะสม กล่าวโทษลูกแทนที่จะโทษตัวเองและแสดงน้ำเสียงประชดประชันดังข้อความที่ว่า

"ใช่ อัมผิต อัมไม่ดีคนเดียว จันก็อยู่กันไปเถอะ พ่อคนดี คนวิเศษ พ่อเทวดาเดินดิน เลี้ยงกันไป ประคบประหงมกันไปเถอะคงมีเทวดาเห็นความดีเข้าสักวันหรอก"

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 65)

ภรรยาใช้คำพูดไม่เหมาะสม ทำให้สามีต้องโน้มน้าวให้เปลี่ยนความคิดใหม่

การแสดงเหตุผล

สามีแสดงเหตุผลกับภรรยาให้เข้าใจถึงสภาพจิตใจของวัยเด็ก ซึ่งภรรยาไม่เคยได้สัมผัสเลี้ยงดูลูกจึงไม่เข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออกของลูกของตนเอง ผู้ส่งสารคือสามี ชี้ให้เห็นถึงความจริงที่ว่าคำพูดและการกระทำของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูมีผลอย่างมากต่อการพัฒนาทางอารมณ์และบุคลิกภาพของเด็ก เพราะนับจากวัยทารกเป็นต้นมา เด็กจะรู้สึกผูกพันใกล้ชิดกับปฏิกิริยาได้ตอบทางอารมณ์ของพ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดู (วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. 2543 : 101) ในกรณียายหนูเป็นเด็กที่ได้รับความรักความอบอุ่นจากพ่อเพียงผู้เดียว จึงยากที่จะให้เด็กมารู้ถึงความต้องการและอารมณ์ความรู้สึกของแม่ได้ในตอนนี้

ผู้ส่งสารคือผู้เป็นสามีนั้น อบรมเลี้ยงดูลูกมีความรู้ความเข้าใจ และดูแลอย่างถูกต้อง เอาใจใส่ใกล้ชิดให้ความรัก ความอบอุ่น และมีเวลาให้ลูกอย่างสม่ำเสมอถ้าเปรียบกับผู้รับสารคือภรรยา หากทำได้เช่นเดียวกับที่สามีทำไว้ก็จะสร้างความยอมรับให้เกิดกับตัวเด็กได้เช่นกัน

ผลของการโน้มน้าวใจ

ภรรยาที่กำลังโกรธอารมณ์นั้นก็ค่อยเริ่มลดลง และยอมจำนนต่อเหตุผลที่สามียกมา กล่าวอ้างพิจารณาได้จากคำพูดดังนี้ อัมพิลาแหมปาก พูดเบาๆ ว่า

“อัมไปละพี่คอก หวังว่าเราจะได้พบกันอีก”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 66)

การใช้ภาษาโน้มน้าวใจบรรลุตามวัตถุประสงค์ การพูดครั้งนี้ก็เพื่อให้ภรรยาลดอารมณ์เกรี้ยวกราดลง และให้เดินทางจากไปด้วยดี เมื่อภรรยาไม่โกรธมีน้ำเสียงที่อ่อนลงจึงเป็นการใช้ภาษาโน้มน้าวใจที่ประสบความสำเร็จ

กรณีที่ 7 เหตุการณ์จากเรื่องยายหนูลูกพ่อ

ตอนนี้เป็นตอนที่ลูกสาวเมื่อได้ไปอยู่กับแม่ที่ต่างประเทศตามที่พ่อต้องการให้ไปลูกสาวไม่มีความสุขเหมือนกับอยู่กับพ่อ พยายามที่จะเขียนจดหมายถึงพ่ออยู่ตลอดเวลา แม่พิจารณาดูแล้วตนเองไม่สามารถที่จะทำให้ลูกยอมรับอะไรได้มากกว่านี้ จึงพูดให้สามีฟังถึงสิ่งที่ลูกต้องการและไม่จำเป็นต้องบังคับจิตใจของลูกให้ไปเรียนในสถานที่ที่ลูกไม่ต้องการไปอีก ภรรยาต้องการให้สามียอมรับความคิดของเธอที่ว่าถ้าลูกสาวเมื่อต้องการที่จะไปเที่ยวแล้วจึงค่อยไป ดังข้อความที่ว่า

“อัมเข้าใจดีแล้ว ให้ยายหนูอยู่ที่นี้ต่อไปเถอะ เขาพร้อมจะไปเที่ยวค่อยไป ไม่ต้องไปเรียนอะไรนานก็ได้ ไปอยู่แค่เดือนสองเดือนหรือครึ่งปีอะไรอย่างนี้” หล่อนเมินซ่อนน้ำตา

“อัมว่ายายหนูนี้น่าจะเป็นนักประพันธ์มากกว่านักแต่งเพลงไม่ได้ว่ายายหนูแต่งเรื่องนะจะอย่าเข้าใจผิด แต่แกมีพรสวรรค์ในการพรรณนา ใครอ่านแล้วต้องสะเทือนใจทุกคน แกทำทำเฉยเมยซ่อนความรู้สึก แต่จริงแล้วยายหนูซึมซับรับอะไรมากกว่าคนทั่วๆ ไป ไม่ว่าจะเป็นความทุกข์หรือความสุข อย่างอัมคนหยาบ ๆ เห็นดอกไม้ก็บอกว่าสวยดี แต่อย่างยายหนูเห็นดอกไม้สวยเขาก็นึกถึงอะไรต่ออะไรไปได้มากมาย นึกถึงดอกไม้ที่บ้านพ่อ นึกถึงดอกไม้บนเนินเขา นึกถึงแมลงภู ฝึลเลื่อนไปไกลนัก อัมไม่นึกว่ายายหนูเขาจะทนสายตาคนข้างบ้านอัมไม่ได้ถึงอย่างนี้ อัมมาทำให้แกหมดความสุข บาปยิ่งกว่าที่ทิ้งแกไปตอนเด็กๆ นั้นเสียอีก เพราะทิ้งไปตอนนั้นแกไม่รู้อะไร และแกก็มีความสุขดีกับชีวิตของแกที่มีแต่พ่อ”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 253)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

ภรรยาต้องการให้สามีเข้าใจความต้องการของลูก เพราะลูกต้องการที่จะอยู่กับพ่อมากกว่าที่จะอยู่กับแม่ ถ้าต้องบังคับให้ลูกสาวไปอีกจะเป็นการทำลายจิตใจของลูกเพราะตนเองได้ทำลายจิตใจลูกครั้งหนึ่งแล้วไม่ยากที่จะให้เกิดขึ้นอีกเพราะในตอนนี้ลูกเรียนรู้และรับรู้ได้มากกว่าเมื่อตอนเป็นเด็ก

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้ส่งสารและรับสาร

สถานการณ์ตอนนี้เกิดขึ้นในประเทศไทยเมื่อลูกสาวกลับมาจากประเทศฝรั่งเศส อยู่พร้อมหน้าทั้งพ่อและแม่ พ่อพูดให้ลูกสาวกลับไปเรียนต่อให้จบโดยที่ไม่เข้าใจถึงจิตใจลูกสาว ตรงข้ามกับแม่ที่ไม่เคยเข้าใจลูกก็หันมาเข้าใจลูกมากกว่าทุกครั้ง คำพูดที่แม่แสดงผิดไปจากที่เคยเป็น มีท่าทีที่เห็นใจบุคคลอื่นมากขึ้นทำให้สามีต้องตั้งใจฟังในสิ่งที่เธอพูด อารมณ์ของผู้ส่งสารแสดง ความโอบอ้อมอารี เข้าใจเห็นใจและสะเทือนใจ อารมณ์ของผู้รับสารไม่แสดงอาการโกรธแค้น ภรรยาและฟังในสิ่งที่เธอต้องการจะให้ตนทำ

การแสดงผล

ภรรยาได้รับแรงจูงใจจากที่สามีได้อ่านจุดหมักของลูกมาก่อน จึงทำให้ภรรยาเข้าใจความรู้สึกและเห็นอกเห็นใจลูกมากขึ้น จึงเป็นแรงจูงใจที่เปลี่ยนแปลงความคิดของสามีให้เห็นว่าลูกนั้นไม่มีความสุขที่ต้องไปเรียนต่อ ถ้าลูกอยากไปก็ไปเพียงแค่วันหรือครั้งปีเท่านั้น เพราะเธอได้เรียนรู้ความรู้สึกของลูกจึงเห็นอกเห็นใจลูกมากขึ้น รู้ว่าลูกไม่มีความสุขเมื่ออยู่กับเธอ เธอจึงอยากให้ลูกมีความสุขดังนั้นเธอจึงเปลี่ยนแปลงความคิดของสามี เมื่อสามีได้ฟังเหตุผลของเธอจึงมีความยินดี เพราะพ่อลูกที่รักกันมากจะได้กลับมาอยู่ใกล้ชิดกันเหมือนเดิม

ผลของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจของภรรยาที่ทำให้สามีเข้าใจความต้องการของลูก บรรลุตามวัตถุประสงค์ สามีมีความยินดีอย่างมากที่ภรรยาเปิดโอกาสในครั้งนี้ ดังข้อความที่แสดงว่า

“ชอบใจเธอมาก อัมพิลลา” บุญญภัทรพุดเบา ฯ

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 254 - 255)

ส่วนภรรยามีความสุขกับการตัดสินใจในครั้งนี้ เพราะเธอได้รับการตอบรับจากลูกสาวของเธอเป็นครั้งแรกดังข้อความดังนี้

"พี่คอกก็มีความสุขด้วย อัมเองก็ไม่ต้องทุกข์ร้อนอะไรนอกจากเหงาเล็กน้อย แต่อัมก็ชินกับชีวิตที่โน่นแล้ว" แล้วหล่อนก็ได้เห็นรอยยิ้มเต็มทีของบุญญพิลาส พร้อมกับรอยรูปของเด็กหญิงที่แก้มมardaเป็นครั้งแรกก่อนจากและอาจจะครั้งสุดท้าย

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 254 - 255)

อัมพิลาพูดให้บุญญภัทรเข้าใจ ยินยอมที่จะให้ลูกสาวอยู่ต่อไปในประเทศไทยได้บรรลตามวัตถุประสงค์

กรณีที่ 8 จากเรื่องกว่าจะรู้เดียงสา

เหตุการณ์ตอนนี้เป็นตอนที่แวนทิพย์กับชยาหนีออกจากบ้าน เดินทางเข้ามาในกรุงเทพฯ ในระหว่างการเดินทางทั้งสองคนต้องเจออุปสรรคมากมาย ทั้งขโมยและปัญหาของการเช่าบ้าน แวนทิพย์เป็นลูกผู้ดีมีฐานะจึงรับไม่ได้กับสภาพบ้านเช่าที่สกปรก น้ำเน่า ห้องน้ำก็เหม็น ชยาทนได้กับสภาพแบบนี้และยอมรับเพราะตนได้เลือกลูกผู้ดีมาเป็นภรรยา แต่แวนทิพย์ไม่ยอมปรับตัวให้ได้ สร้างความหนักใจให้กับชยา เรื่องที่แวนทิพย์ทำให้ชยาต้องออกปากพูดก็คือเรื่องของการบ้าน เพราะต่อไปแวนทิพย์ต้องเลี้ยงลูกอยู่บ้าน แต่แวนทิพย์ไม่เคยทำงานบ้านมาก่อนเลย ถ้าทำงานไม่เป็นจะลำบาก ชยาต้องการให้แวนทิพย์เข้าใจและปฏิบัติตามในสิ่งที่ชยาพูดดังข้อความที่ว่า

"ไม่เป็นก็ต้องหัด อีกหน่อยลูกออกมาก็เลี้ยงไม่เป็นแล้วจะทำยังไง ทั้งไว้โรงพยาบาลให้เด็กอนาถาดีไหม" ชยาถอนใจเอือก "หรือว่าเลี้ยงแบบเด็กข้างถนน ไร่เอี้ยอีกไม่กี่เดือนท้องโย้แล้วใครเขาจะจ้างทำงาน ก็ต้องอยู่บ้าน ซักผ้า หุงข้าว เลี้ยงลูกอยู่ดีแหละไม่ใช่ให้คนออกไปทำงานต้องกลับมาซักผ้า หุงข้าวให้ ผมก็ตายพอดี

(กว่าจะรู้เดียงสา. 2542 : 221)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

ชยาต้องการให้แวนทิพย์ปรับปรุงตัวให้เข้ากับสภาพที่เป็นอยู่ และฝึกหัดในเรื่องของงานบ้าน ไม่ควรให้สามีที่ทำงานนอกบ้านต้องกลับมาทำงานบ้านอีก ซึ่งหน้าที่นี้ควรเป็นของภรรยา

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารส่งสาร

สถานการณ์ก่อนที่ชยาจะพูดกับแวนทิพย์อย่างจริงจังนั้น แวนทิพย์ได้แสดงให้เห็นว่าไม่สามารถทำงานบ้านได้ เช่น หุงข้าวไม่เป็น ตัดเตาถ่านไม่เป็น ซักผ้าไม่เป็น ทำกับข้าวไม่เป็น เป็นต้น อารมณ์ของผู้ส่งสารฉุนเฉียว เพราะเกิดจากอารมณ์โกรธที่สะสมเอาไว้มานาน จนต้องระบายออกมาให้ผู้รับสารได้รับทราบความรู้สึกที่มีอยู่ดังข้อความที่มีว่า

“ข้าวนี้จะกินเข้าไปอีกสามวันสามคืน” ชยากระแทกหม้อข้าวใบเล็กลงตรงหน้าหล่อน หม้อใบใหญ่ยังตั้งอยู่บนเตา กลิ่นข้าวหอมฉุย ชยาเองก็ไม่เคยหุงข้าว แต่เขาออกค่ายลูกเสือบ่อยๆ จึงหุงข้าวไม่เช็ดน้ำได้”โรงเรียนแม่ชี แม่บ้านการเรือนอะไร หุงข้าวไม่เป็น”

(กว่าจะรู้เตียงสา. 2542 : 220)

อารมณ์ของผู้รับสารแสดงอาการหรือความรู้สึกน้อยใจดังคำบรรยายแสดงไว้ว่า

แวนทิพย์น้ำตาคลอ เขาไม่เคยพูดจาแรงๆ อย่างนี้กับหล่อน เพียงไม่กี่วันที่ออกจากบ้านมาเขาเปลี่ยนไปมาก”ก็ทิพย์ไม่เคยทำ บอกแล้วว่าให้ซื้อกินเอา”

(กว่าจะรู้เตียงสา. 2542 : 220)

เหตุการณ์ดังกล่าวควรจะต้องเป็นฝ่ายทนฟังในสิ่งที่สามีพูด และไม่แสดงอาการโกรธหรือหงุดหงิดโต้ตอบกลับไป

การแสดงผล

เหตุผลของชยาก็คือการแสดงให้เห็นว่า แวนทิพย์ไม่มีความอดทน และไม่ปรับตัวเองให้กับสภาพแวดล้อม สิ่งที่ชยาทนไม่ได้กับพฤติกรรมของแวนก็คือแวนทิพย์ทำงานบ้านไม่เป็น และชยาเองกำลังท้อใจดังข้อความที่ว่า

“ ไร่ ติดไฟยังงี้เธอ” เขาตรงออกมา หุดตัวนั่ง เหนื่อยทั้งกายและใจ อยากจะร้องไห้แต่ร้องไม่ออก แวนทิพย์สู่ม่านลงไปใต้ตาจนแน่น ไม่มีทางให้อากาศเข้ามา เชื้อไฟก็ไม่มี

(กว่าจะรู้เตียงสา. 2542 : 220)

แต่ด้วยความเป็นสามีภรรยา กัน เพิ่งจะอาศัยอยู่ด้วยกันอย่างนี้ แวนทิพย์คงยังปรับตัวไม่ได้ ขยายเองก็ต้องเข้าใจว่าแวนทิพย์ไม่เคยทำงานอย่างนี้มาก่อน คำพูดที่แสดงว่าขยายเริ่มที่จะต้องอดทนต่อพฤติกรรมของแวนทิพย์มีข้อความว่า

“แกะแกงใส่จานไป ทิพย์ อยู่ในโถงนั้นแหละ ผัดเผ็ดนะแล้วก็หมูบั้งกับข้าวเหนียว ไทน์ หม้อข้าวจะได้ข้าวข้าวตังไฟให้” เขาพยายามสะกดความขัดเคืองไว้ อยากหาเมียสาว ๆ ลูกผู้ดีก็ควรสมน้ำหน้าตัวเองแล้วที่ต้องเหนื่อยเองทุกอย่างแบบนี้

(กว่าจะรู้เตียงสา. 2542 : 219)

เหตุผลที่ขยายต้องการบอกกับแวนทิพย์ก็คือ ให้แวนทิพย์ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์รู้จักทำงานบ้าน แวนทิพย์จะต้องรู้สึกอึดอัดไปพักใหญ่ เพราะเป็นสิ่งที่แวนทิพย์ไม่เคยทำ แวนทิพย์จึงต้องพยายามทำให้ได้ และปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่ตนอยู่ ฝึกฝนในเรื่องของงานบ้านเพื่อความพร้อมที่จะเลี้ยงลูกที่กำลังเกิดมาในอนาคต

ผลการของโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจบรรลุตามวัตถุประสงค์ ขยายสามารถพูดให้แวนทิพย์ฉุกคิดได้ แวนทิพย์ต้องปรับตัวเองให้มากกว่านี้ เพราะไม่สามารถที่จะหันหลังกลับบ้านได้ในตอนนี้ดังข้อความที่ว่า

คิดแล้วก็ได้แต่ร้องไห้ ไม่รู้จะทำอย่างไรดี หล่อนไม่มีทางเลือกแล้วในเวลานี้นอกจากจะต้องปรับตัวแต่จะต้องใช้เวลานานเท่าไรเล่า

(กว่าจะรู้เตียงสา. 2542 : 221)

กรณีที่ 9 จากเรื่องด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก

เป็นเหตุการณ์ตอนที่แสงคำตัดพ้อกับบัวว่า การที่บัวเลือกตนเองมาแต่งงานนั้นเหมือนกับหาคนไปทำงานดังคำพูดของแสงคำในบทสนทนาดังนี้

“จะเลือกเมียหรือเลือกคนงานกันแน่ ถ้าเลือกคนงานก็หาที่ขยันๆ ถ้าเลือกผู้หญิงก็ต้องที่พอใจไม่ใช่เลือกเพราะขยันอย่างเดียว ยังงั้นมันเลือกคนใช้ไม่ใช่เลือกเมีย”

(ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก. 2543 : 154)

บัวจึงพยายามโน้มน้าวใจให้แสงคำฟังถึงเหตุผลที่ตนเลือกมาเป็นคู่ชีวิตดังนี้

“เรื่องหาคนชยันฯ นะแสงคำอย่าเข้าใจผิดอย่างนั้นเพราะถ้าเลือกคนชยันฯ ไม่ถือความพอใจด้วย พี่เลือกอ้อยก็ได้มันชยันฯจะตาย ไม่เคยว่างงาน “เขาพูดซ้ำสังเกตสีหน้าหล่อน แสงคำยิ้มในหน้า “แต่คนเราไม่ได้ อยู่ด้วยกันเพียงเพราะเพื่อตั้งตัวอย่างเดียว แล้วก็ไม่ได้อยู่ด้วยกันเพราะเรื่องเซ็กส์เรื่องสวຍอย่างเดียวเหมือนกัน มันต้องประกอบกัน เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในเรื่องการงาน การตั้งหลักปักฐานครอบครัว พูดกันเข้าใจและต้อง พอตาพอใจด้วย ไม่ใช่ไปกันคนละทิศละทางอย่างพี่กับอูรา มันถึงไม่รอด พี่มาคิดๆ ดูแล้วอูราเขาก็ไม่ผิดหรอก เขากับพี่ไปด้วยกันไม่ได้จริงๆ เข้าไม่ชอบชีวิตสมรสแบบอย่างนี้ พี่ไม่ชอบชีวิตฉาบฉวยอย่างเขา ที่เรามาอยู่ด้วยกันอย่างนี้เพราะตอนนั้นอายุน้อย เอาเรื่องพอตาพอใจเป็นใหญ่กว่าเรื่องชีวิตอนาคต ไม่ได้ใคร่ครวญอะไร ให้ดี”

(ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก. 2543 : 154 - 155)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจครั้งนี้เพื่อความสบายใจของแสงคำ เพราะแสงคำมีความเข้าใจผิดในตัว ของบัวในเรื่องของการเลือกคู่ บัวก็หวังว่าเมื่อแสงคำฟังแล้วความรู้สึกที่ดีจะกลับคืนมาดังเดิม

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

เหตุการณ์แวดล้อมในขณะนั้นเป็นช่วงที่ผู้ส่งสารกำลังไปรับผู้รับสารกลับบ้าน แล้วก็นั่ง คุยกันมาในรถ อารมณ์ของผู้รับสารค่อนข้างโมโหเมื่อได้ฟังบางคำที่ไม่รื่นหู ผู้ส่งสารมีความอ่อน โยน อธิบายและโน้มน้าวด้วยเหตุผลเพื่อให้ผู้รับสารได้เข้าใจ

สิ่งที่ผู้ส่งสารพยายามโน้มน้าวใจไปนั้น ผู้รับสารก็คิดและไตร่ตรองกับคำพูดเหล่านั้น อย่างดีและก็พยายามที่จะขจัดอารมณ์ที่กำลังหงุดหงิดนั้นให้จางไปที่ละน้อย

การแสดงเหตุผล

ผู้ส่งสารพยายามให้เหตุผลผู้รับสารเพื่อให้เข้าใจในความคิดขณะนั้น เพราะสิ่งที่ผู้รับสาร คิดอยู่เป็นเรื่องที่เข้าใจผิด ผู้รับสารและผู้ส่งสารกำลังปรับตัวเข้าหากันและกัน เพราะต้องการที่จะ มีชีวิตคู่ที่มั่นคงยืนนาน ในอดีตผู้ส่งสารเคยผิดหวังจากคนรักจึงอยากให้ผู้รับสารเข้าใจว่าที่ต้อง เลือกนั้นเป็นเพราะเขาไม่ต้องการที่จะมีครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์

สิ่งที่ผู้รับสารต้องการคือภรรยาที่อดทน ทำงาน ดูแลครอบครัวให้มีความสุข การโน้มน้าวใจ ของผู้ส่งสารเข้าใจใช้ศิลปะในการพูด มีเหตุมีผล ฟังแล้วน่าเชื่อถือ

ผลของการโน้มน้าวใจ

แสงคำยิ้มออกเมื่อได้ฟังคำพูดของบัว การโน้มน้าวใจของบัวจึงบรรลุตามวัตถุประสงค์ เพราะสิ่งที่ต้องการคือ ความสบายใจของแสงคำ และให้แสงคำมีความรู้สึกที่ดีกลับไปดังบทบรรยายความรู้สึกที่ว่า

“วาจาของเขาทำให้แสงคำนอนตาลอยอยู่ในห้องเวลานี้คิดว่าจะสานต่อเรื่องราวอย่างไรดีให้ทุกอย่างรวดเร็วและลงเอยด้วยดี แต่อย่างไรแสงคำไม่คิดที่จะเปลี่ยนใจหรอก”

(ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก. 2543 : 155)

กรณีที่ 10 ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก

เป็นเหตุการณ์ที่แสงคำได้อยู่กับสามีชื่อว่าบัวเป็นเวลาเกือบสองปี เริ่มมีเงินเก็บอยู่บ้าง แสงคำคิดว่าเป็นจำนวนมากพอสมควรหล่อนจึงต้องการที่จะมีลูก พอเวลาผ่านไปไม่นานแสงคำได้ตั้งครรภ์ลูกคนแรก สร้างความตื่นเต้นให้กับบัวสามีเป็นอย่างมาก บัววางแผนให้แสงคำคลอดลูกที่โรงพยาบาลเอกชนที่ดี แต่แสงคำเห็นว่าเป็นเรื่องที่สิ้นเปลืองดังข้อความที่ว่า

“แสงจะไปคลอดโรงพยาบาลทหารเรือใกล้ๆ นี่แหละ”

“เสียเกือบหมื่น พี่บัวเอาเงินมาให้แสงเก็บไว้ซื้อของให้ลูก ไว้เป็นทุนค่าเล่าเรียนดีกว่า ไม่ตายเพราะคลอดลูกหรอกว่า แสงจะคลอดโรงพยาบาลรัฐนี่แหละเสียเงินน้อยดี”

“พี่บัวพร้อมจะเสีย แสงรู้ แต่แสงเสียตายนี้ ก็หมดสติฯ เหมือนๆ กันเรื่องอะไรจะเสียหลายๆ พัน พี่บัวให้แสงเข้าโรงพยาบาลหน้าพัน ชื่อของให้ลูกสามพัน ก็เอามาแสงจัดการเองเหลือเท่าไรเก็บ”

(ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก. 2543 : 175 - 176)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

ภรรยาโน้มน้าวใจสามีเพื่อให้สามียอมรับในสิ่งที่ตนคิด เพื่อจะช่วยเหลือครอบครัว และช่วยสามีประหยัดเพื่อนำเงินที่จะต้องจ่ายมากมายในโรงพยาบาลเอกชน ควรนำเงินที่จะต้องเสียตรงนั้นมาเก็บไว้เลี้ยงลูก และเป็นค่าใช้จ่ายในอนาคต

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

สถานการณ์ในตอนนี้เป็น การพูดคุยกันระหว่างสามีกับภรรยา กำลังแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สามีแสดงความเป็นห่วงภรรยาที่กำลังตั้งครรภ์ และพยายามที่จะหาสิ่งที่ดีๆ ให้กับภรรยาและลูก ทั้งคู่ไม่ได้แสดงอารมณ์หงุดหงิดต่อกัน แต่กลับพูดกันอย่างมีเหตุผลเพราะ ภรรยาต้องการให้สามีเข้าใจในความคิดของตนครั้งนี้

การแสดงเหตุผล

ภรรยาแสดงเหตุผลให้สามีเห็นความสำคัญของเงิน ไม่ยอมที่จะเสียค่าใช้จ่ายในการคลอดลูกในโรงพยาบาลเอกชนซึ่งเป็นเงินจำนวนมาก เหตุผลของภรรยาอีกอย่างหนึ่งก็คือ เงินควรเก็บเอาไว้เป็นค่าใช้จ่ายของลูกในอนาคต เพราะยังมีเรื่องต้องจ่าย เงินอีกมาก คำพูดของภรรยาหนักแน่น แสดงความจริงใจ และเมื่อฟังแล้วน่าเชื่อถือ

สิ่งที่ภรรยาแสดงเหตุผลสร้างแรงจูงใจให้เห็นความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจ ถ้าใช้จ่ายอย่างประหยัด และใช้จ่ายในกรณีที่เป็นเพื่อครอบครัวจะได้ไม่เดือนร้อนในวันหน้า

ผลของการโน้มน้าวใจ

จากการโน้มน้าวใจของภรรยาทำให้สามีพอใจ และยอมทำตามสิ่งที่ภรรยาต้องการ แสดงว่าการโน้มน้าวใจบรรลุตามวัตถุประสงค์

2. ภาษาโน้มน้าวใจระหว่าง พ่อ แม่ กับลูก

กรณีที่ 1 เหตุการณ์ตอนนี้จากเรื่องสุดแต่ใจจะไขว่คว้า

เป็นตอนที่พ่อต้องการที่เปลี่ยนทัศนคติของลูกชายคนที่สอง ชื่อพัฒนาให้ไปสนใจเรื่องของการเรียนมากกว่าการทำงานซ่อมรถ ประดิษฐ์สิ่งของ ซ่อมแซมของที่ผุพัง พ่อมองว่าการเรียนจะทำให้ลูกมีอนาคตมากกว่าการทำงานประเภทนี้ พ่อของพัฒนะหวังไว้ว่าจะให้ลูกทุกคนรับราชการ เมื่อมาเห็นความสนใจของพัฒนะเช่นนี้พ่อจึงไม่พอใจ และได้กล่าวสั่งสอนให้พัฒนะได้ทราบเจตนาของพ่อ ดังข้อความที่ว่า

“เสียเวลาทำไปทำไม ที่หนังสือละไม่สนใจ เอ็งมัวแต่ทำอะไรไม่เข้าเรื่องยังงี้ การศึกษานะมันสำคัญนะ พ่อไม่มีอะไรจะให้พวกเอ็งหรอกนอกจากการศึกษา แล้วเอ็งก็เอาแต่ต่อไม้ รื้อนาฬิกาเก่าๆ ทูบเหล็กบ้าง บอๆ นี่ต่อเรืออะไรของเอ็ง”

“เอ็งมันยังเด็กนัก นึกแต่เรื่องสนุก มั่นงานกุลี หากินก็ไม่รวย แล้วก็ได้เหมือนรับราชการได้เป็นเจ้าคนนายคน เป็นใหญ่ เป็นโต

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 7)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

ผู้พูดใช้ภาษาเพื่อต้องการเปลี่ยนความคิดลูกชาย ให้หันกลับไปสนใจในเรื่องการเรียนมากกว่าการทำงาน งานที่พ่อต้องการให้พัฒนetaก็คือการได้รับราชการ ซึ่งจะทำให้พัฒนามีอนาคตได้รับเกียรติจากสังคมมากกว่านี้

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

สถานการณ์แวดล้อมในขณะนี้ เป็นเวลาของการรับประทานอาหารพร้อมกันภายในครอบครัว มีการสนทนาในระหว่างเริ่มรับประทานอาหาร พ่ออาจจะตั้งใจสอนพัฒนะเพียงคนเดียว แต่ก็ให้ลูกคนอื่นรับฟังไปด้วยใจขณะนั้น อารมณ์ของผู้ส่งสารปรกติ ตั้งใจที่จะพูดดีๆ เพื่อให้ลูกเข้าใจ พ่อหงุดหงิดเล็กน้อยที่พัฒนะไม่ตั้งใจเรียนหนังสือให้เก่ง กลับสนใจแต่งานซ่อมแซมสิ่งของ พ่อจึงอบรมตักเตือนพัฒนะ พัฒนะยังเด็กไม่นึกโกรธพ่อหรือคิดจะลูกเดินหนี ยังนั่งนิ่งฟังพ่อพูดจนจบ

การแสดงเหตุผล

การโน้มน้าวใจของพ่อมีเหตุผล แสดงให้เห็นถึงความหวังดี โดยคำนึงว่าวัยเด็กเป็นวัยที่ต้องการคำแนะนำที่ถูกต้อง เหมาะสม จากคำพูดของพ่อสร้างให้ผู้รับสารเชื่อถือ เพราะเป็นสัจธรรมว่าการศึกษาคำคัญ

แสดงให้เห็นว่าพ่อรักลูกยอมเหนื่อยเพื่อให้ลูกได้มีการศึกษา และมีงานที่ดีทำในอนาคต เป้าหมายที่พ่อได้วางเอาไว้บีบบังคับให้ลูกกระทำตาม ตรงกับเป็นการสร้างความต้องการให้กับลูก ความต้องการนี้เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล เพราะในชีวิตของคนเรานั้นจะต้องมีการดิ้นรนเพื่อหาทางตอบสนองความต้องการต่างๆ ที่เกิดขึ้น ตรงกับที่พ่อต้องการให้ลูกมีความอาชีพดีๆ ซึ่งพอมองแต่เพียงว่างานที่ดีคือรับราชการเท่านั้น พ่อต้องการให้ลูกคิดตรงกับตนจึงพยายามผลักดันให้ลูกเปลี่ยนแปลงความคิดไปจากเดิม

ผลของการใช้ภาษาโน้มน้าวใจ

พัฒนะฟังในสิ่งที่พ่อพูด แต่พัฒนะก็ยังคงชอบที่จะประดิษฐ์สิ่งของมากกว่าเรียนหนังสือ พ่อใช้เหตุผลได้ดี แต่ไม่สามารถที่จะทำให้พัฒนะคล้อยตามได้ การใช้ภาษาโน้มน้าวใจจึงไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ผู้ส่งสารต้องการ

กรณีที่ 2 เหตุการณ์จากเรื่องสุดแต่ใจจะไขว่คว้า

ตอนนี้เป็นตอนที่ในบ้านของพัฒนะ มีไวฑูรย์ซึ่งมีศักดิ์เป็นหลานของพ่อมาพักอยู่เพื่ออาศัยเรียนหนังสือและพักอยู่ด้วยกัน แต่ไวฑูรย์หลงรักพูดจีบลูกสาวคนโต แต่แม่ของไวฑูรย์ไม่ต้องการที่จะให้ลูกชายมีความรักในตอนนี้อยู่ เพราะอาชีพการงานก็ยังไม่ดี ถ้าเรียนจบมีงานทำเลี้ยงลูกและภรรยาได้โดยไม่ต้องให้ภรรยาหาเลี้ยง นางจะเป็นคนพูดกับลุงเรื่องความรักของเด็กทั้งสองคนเอง ดังข้อความที่ว่า

“เรียนให้จบเสียก่อน ลุงเขาคงไม่รังเกียจหรอก มีงานมีการทำค่อยแต่งงาน ไม่งั้นจะต้องให้เมียเย็บผ้าหาเลี้ยง อาศัยใจตัวรู้ใหม่ละ งานการสมัยนี้มันหายากนะ ไกลชิดกันนัก อย่าชิงสุกก่อนห่าม ลุงกะป้าเขาได้เพนกวินเอา กินบนเรือนชั้นบนหลังคา เราต้องอาศัยบ้านเขาอีกหลายปีนะลูก ยังน้อง ๆ อีก ถ้ามาเรียนต่อต้องอาศัยที่นี่เหมือนกัน ทุนค่าเช่าบ้านค่าหอพักไปเยอะ แม่ก็ตามมาดูแลลูกได้ พ่อแกล้งช่างเขาเหอะปล่อยเขา”

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 66)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

แม่มีความต้องการให้ลูกชาย คือ ไวฑูรย์ยับยั้งชั่งใจ อย่าเพิ่งคบกันในฐานะคนรัก และกลัวว่าลูกอาจจะชิงสุกก่อนห่ามจึงเตือนสติให้ลูกคิดไว้ก่อนที่จะสายเกินแก้ไข

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

เป็นการพูดคุยกันภายในบ้าน ซึ่งก่อนหน้านี้พูดจีบกับพรรณพงศ์ทะเลาะกันอยู่ก็ได้ ล้อเลียนถึงความรักระหว่างพูดจีบกับไวฑูรย์ดังข้อความที่ว่า

“พี่พูดชอบเขาละซี” พรรณพงศ์ตัวตึงเสียง แลยะยิ้ม “รู้ทันหรอกน่า จะถนอมแฟนเอาไว้จุ๊ๆ เดี่ยวจะบอกลักเสียก่อน”

พูดจีบตาข้าง ตกใจกับวาจาถึงลามกของน้องชาย โกรธจนหน้าเขียว

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 65)

เหตุการณ์นี้ทำให้นางวรรณอาสະไกต้องเข้ามาห้ามปราม อารมณ์ของไวฑูรย์ผู้รับสาร ใจเย็นมีความรักแม่มากอยู่แล้ว เวลาที่แม่สอนจึงยอมรับฟัง และอารมณ์ของผู้ส่งสารคือ แม่ ใจเย็น อบอุน มีเหตุผลในการสอนลูก

การแสดงผล

ตัวละครใช้เหตุผลมากกว่าที่จะใช้อารมณ์ และพูดถึงจริยธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง ผู้ส่งสาร พยายามแสดงผลให้ผู้รับสารมองเห็นผลดีและผลเสีย บ่งบอกถึงความปรารถนาดี ห่วงใยต่อ ผู้รับสาร

ผู้รับสารยังมองความอยู่รอดในสังคม เกี่ยวกับการมีอาชีพ มีรายได้ มีความมั่นคงก่อนที่จะ คิดจะสร้างครอบครัว ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ เพราะจะทำให้ครอบครัวมีความพร้อม มีความสุข ไม่ ลำบากเดือดร้อนใจภายหลัง

ผู้รับสารเป็นลูกเข้าใจในความรักที่ผู้ส่งสารมอบให้ และเล็งเห็นในความหวังดีที่ห้าม ปรามครั้งนี้ จึงคล้อยตามไปกับคำพูดของผู้ส่งสาร

ผลของการโน้มน้าวใจ

แม่โน้มน้าวใจให้ลูกชายยับยั้งใจได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ เพราะลูกชายมีความรักใน ตัวแม่ เชื่อฟังที่แม่อบรมสั่งสอนข้อความที่แสดงว่าไวฑูรย์รักแม่งานนี้

ไวฑูรย์เป็นลูกคนโต เห็นน้ำตาแม่มาหลายหน เห็นใจแม่มากและตั้งใจว่าพอแต่งงานจะไม่ทำให้เมีย ร้อนใจแบบนี้เลย

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 66)

กรณีที่ 3 จากเรื่องสุดแต่ใจจะไขว่คว้า

เหตุการณ์ตอนนี้เกี่ยวข้องกับพี่น้อง คือ พรรณพงศ์ และพัฒนะ พรรณพงศ์ต้องการเงิน จากพัฒนะไปใช้ในการสมัครเข้าทำงาน พรรณพงศ์เชื่อว่าถ้ามีเงินไปติดสินบนเจ้าหน้าที่เขาอาจจะ ได้งานทำ เมื่อพรรณพงศ์มาขอเงินจากพัฒนะ พัฒนะยังลังเลใจจึงมาปรึกษาแม่ ความคิดของแม่ คือไม่เห็นด้วยกับการกระทำของพรรณพงศ์ แม่จึงเตือนสติพัฒนะว่าไม่ต้องการให้พรรณพงศ์ไป โกงกินบ้านเมืองในอนาคต จึงห้ามปรามไม่ให้พัฒนะใจอ่อนดังข้อความที่ว่า

“แม่รู้ แม่ไม่ได้ตัดสินใจเพราะกลัวพงศ์จะไม่แทนคุณหรือคืนเงินพัดทองก็จะ แม่กลัวจะต้องมาเสียน้ำตาเพราะพงศ์โง่กึ้นมากกว่า แม่ยากจนของแม่อังจี้แหละ ถึงแม่ว่าแม่ก็ภูมิใจลูกชาวบ้านแถวนี้ที่เขา มีฐานะพอๆ กับเรานะเขาเป็นยังงั้นบ้าง บางคนว่างงาน บางคนติดยา บางคนเป็นชาวสวน บางคนได้แ่งงานกุ๊เล็ก ๆ น้อยๆ แม่ก็เป็นชาวสวนจนๆ พอ ๆ กับพวกเขาแหละ แต่ลูกแม่คนนี้เป็นช่างตัดเสื้อเลี้ยงตัวเองได้ ได้ผัวเป็นทนายธุรกิจ สามารถผ่อนบ้านอยู่กันได้ และทำงานสุจริต ลูกแม่อีกคนเป็นช่างฟิต แต่ไม่ใช่ช่างฟิตธรรมดาๆ นะ มีชื่อของตัวเองแะ มีการลงทุนต่อรถ มีน้ำใจ มีคุณธรรม ลูกแม่อีกคนเป็นช่างปั้น มีงานทำเลี้ยงตัวตั้งแต่ยังเรียนหนังสือ ความรู้ก็ระดับเกือบปริญญา อีกคนเป็นพยาบาล แม่เลี้ยงลูกมาได้แค่นี้แม่ก็พอใจแล้ว ลูกแม่อีกคนยังว่างงาน แต่ก็เรียนจบปริญญาเทียบนะ แม่จะให้เขาเรียนต่อปริญญาโท”

“พ่อด๋าใจอ่อน กับพงศ์นะลูก”

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 206)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

แม่โน้มน้าวใจพัฒนะ ไม่ให้พัฒนะใจอ่อน ช่วยเหลือเรื่องเงินแก่พรรณพงศ์เพื่อที่จะไปติดสินบนใครเพื่อช่วยเหลือตนเองให้ได้รับราชการตำรวจ แม่เห็นว่าถ้าพงศ์ทำคะแนนสอบได้สูง ใช้ความสามารถของตนเองก็คงได้รับคัดเลือกเข้ารับราชการ

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

เหตุการณ์เกิดขึ้นในบริเวณบ้าน ซึ่งเป็นที่พักผ่อนประจำของพ่อ พ่อवादฝันถึงอนาคตของพรรณพงศ์ว่าจะเป็นเจ้าคนนายคน ส่วนแม่กำลังทำงานบ้าน พี่น้องคุยกัน แม่จึงเข้ามาให้คำปรึกษาอย่างใจเย็น สุขุม รู้ว่าลูกคนไหนเป็นอย่างไร และมีความภาคภูมิใจลูกทุกคน

การแสดงเหตุผล

แม่โน้มน้าวให้พัฒนะเห็นว่า แม่มีความภาคภูมิใจในตัวลูกทุกคน โน้มน้าวให้เห็นถึงคุณธรรมความดี ไม่ต้องการให้พรรณพงศ์เข้าไปทำงานเพื่อโกงกินบ้านเมืองในภายภาคหน้า ดังข้อความที่ว่า

“ดีเท่านี้แม่ก็พอใจ ลูกทุกคนหาทางก้าวหน้า ถ้าพงศ์ไม่ได้เป็นนายตำรวจเพราะไม่มีเงินยัดก็ไม่ต้องเป็นมัน ให้มันสอบได้เองดีกว่า ถ้าสอบได้คะแนนดีจริงๆ ถึงไม่มีเงินอุดเขาก็ต้องเลือกมันไว้เองแหละถ้าพวกรอง ๆ ลงมาเขาก็คงเลือกเอาคนมีเงินไว้ก่อน มีเงินให้พวกมันถลุง”

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 207)

แม่ยกเหตุผลขึ้นมาบอกกล่าวพัฒนะเพื่อให้พัฒนะคล้อยตาม ทุกถ้อยคำของแม่มีความน่าเชื่อถือ แต่สิ่งที่แม่อธิบายหรือโน้มน้าวให้พัฒนะฟัง ไม่ได้หมายความว่าแม่ไม่รักพรรณพงศ์ เพียงแต่แม่ไม่ต้องการที่จะให้พรรณพงศ์กระทำในสิ่งที่ผิด ดังคำบรรยายที่ว่า

วันนี้พงศ์รู้จักการตัดสินใจบนพนักงาน วันข้างหน้าพงศ์อาจจะเป็นคนรับสินบนเสียเองถือว่าโกงกินประเทศชาติ

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 207)

พฤติกรรมของพรรณพงศ์เป็นการแสดงออกถึงแรงจูงใจทางด้านสังคม อยากมีเพื่อน ต้องการมีหน้ามีตา อยากรวยมีเงินทองมากมาย และอยากสุขสำราญใจ แม่จึงต้องการให้พัฒนะทราบถึงนิสัยที่แท้จริงของพรรณพงศ์ ที่มีความต้องการที่จะอยากได้มากกว่าพี่น้องคนอื่น ๆ

ผลของการโน้มน้าวใจ

พัฒนะเสียใจที่ต้องทำให้พ่อผิดหวัง เพราะไม่อาจจะทำให้พรรณพงศ์เข้ารับราชการได้ พัฒนะเห็นด้วยกับความคิดของแม่ การโน้มน้าวใจของแม่ ประสบผลสำเร็จดังคำบรรยายต่อไปนี้

"ไม่ใช่เพราะวันแรม พัดยีนดีจะช่วยถ้าแม่สนับสนุน แต่แม่ก็ไม่เห็นด้วย แม่เคยพูดมานักแล้วว่าคนที่ไม่มีคุณธรรมไม่มีธรรมะในหัวใจเป็นใหญ่ไม่ได้ บ้านเมืองจะล่มจม สังคมจะพินาศ แม่เอ๋ยอย่างนี้ และพดก็เชื่อเช่นเดียวกับแม่"

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 207)

กรณีที่ 4 จากเรื่องสุดแต่ใจจะไขว่คว้า

เหตุการณ์ตอนนี้พรรณพงศ์พี่ชายคนโตต้องการที่จะไปเรียนต่อต่างประเทศ ทั้งๆ ที่เพิ่งจะเรียนจบและก็ได้ทำงานที่ธนาคารไม่นานเท่าไร แม่จึงไม่เห็นด้วยกับความคิดของพรรณพงศ์ แม่มีความเห็นว่าพรรณพงศ์ควรจะทำงานและไปเรียนต่อด้วยเงินทองของตัวเอง ไม่ใช่มาแบมือขอเงินของแม่อยู่อย่างนี้ เหตุผลสำคัญที่พรรณพงศ์อยากจะไปเรียนต่อต่างประเทศ ก็เพราะ วันแรมลูกสาวกำนันที่พรรณพงศ์ชอบพออยู่ไปเรียนต่อต่างประเทศ พรรณพงศ์จึงอยากตามไปด้วย แม่กลัวว่าถ้าพรรณพงศ์ไปเรียนต่อจริงๆ พ่อจะต้องเดือดร้อนอีก ดังข้อความที่ว่า

"งานการก็มีทำแล้ว จะดิ้นรนอะไรนักหนา คอยอีกหน่อยไม่ได้รี งานธนาการสมัยนี้เขาก็ว่าเงินดีมี ความมั่นคง ได้ทำงานแล้วจะดิ้นรนไปหางานใหม่เมืองนอก พอดีอดตาย"

"เราต้องรู้สภาพของเรานะพงศ์ มีแค่นี้ก็แค่นี้ เรียนจบได้ปริญญาก็หางานทำ ได้งานแล้วคิดจะไปนอก มันก็ต้องตามลำดับขั้น"

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 236)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

แม้ต้องการโน้มน้าวใจพรรณพงศ์ไม่ให้ไปต่างประเทศ เพียงเพื่อตามผู้หญิงไปเท่านั้น แม้ต้องการให้พรรณพงศ์หาประสบการณ์ และทำงานเก็บเงินและไปดเรียนด้วยเงินของตัวเอง

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

ผู้ส่งสารมีเหตุผลและใช้วิจารณ์ญาณในการที่จะอธิบาย บรรยายอากาศภายในบ้านมีพี่น้อง คนอื่นๆ อยู่ด้วยกัน ผู้รับสารแสดงความต้องการให้พ่อแม่รับทราบ และก็อยู่ในจังหวะที่พ่อกำลัง เข้มระอาพรรณพงศ์ผู้เป็นลูกชายคนโตเต็มที่ มีแต่เรียกร้องอยู่ตลอดเวลา ผู้รับสารไม่ยอมรับฟัง เหตุผลและใช้อารมณ์มากกว่าเพื่อที่จะได้ในสิ่งที่ตัวเองต้องการให้ได้

การแสดงเหตุผล

ผู้ส่งสารใช้ภาษาโน้มน้าวใจเพื่อที่จะให้ผู้รับสารมีเหตุผล และใช้สถิติคิดไตร่ตรองให้มากกว่านี้ ผู้ส่งสารพยายามที่จะให้ผู้รับสารได้ค้นหาสิ่งที่เหมาะสมกับชีวิต ทางด้านจิตวิทยาสรุพบว่า การตอบสนองความต้องการแต่พอดีพอควร ย่อมมีประโยชน์ต่อชีวิต มากกว่าการปล่อยตัว ปล่อยใจมุ่งแต่สนองความต้องการ ความอยากได้อะไรก็มีเกินความพอดี มักจะทำให้ชีวิตเกิดแต่ความ วุ่นวาย ดังเช่นพรรณพงศ์ผู้รับสารมีแต่ความทะเลาะทแยงไม่มีที่สิ้นสุด เดือดร้อนครบครันไม่มี สิ้นสุด วิธีการโน้มน้าวของแม่จึงดูหนักแน่นพอสมควรดังเช่นตอนที่แม่บอกถึงลักษณะของการใช้ เงินของพรรณพงศ์ ดังนี้

"อ้อ เร็วกว่าแน่ถ้าได้อย่างแก่เงินเดือนพอใช้หรือ รอเก็บเงินเอาคงชาติหน้า ใช้เงินมือเติบออกยังงี้"

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 236)

แม่พยายามจะชี้จุดบกพร่องของพรรณพงศ์ ให้พรรณพงศ์ได้รับทราบว่า เขาไม่พร้อม หรือไม่มีความสามารถที่จะไปเรียนต่อไว้ในตอนนี้

ผลของการโน้มน้าวใจ

สิ่งที่แม่พยายามจะโน้มน้าวพรรณพงศ์ ไม่สามารถทำให้พรรณพงศ์เปลี่ยนความคิด หรือความตั้งใจที่จะไปเรียนต่อต่างประเทศได้ ดังข้อความที่ว่า

“ผมต้องหาทางไปให้ได้”

“ผมจะลองไปพูดกับคุณลุงของเพื่อน ท่านฝากผมเข้างานแล้วก็เคยบอกว่ามีอะไรให้ไปหาได้เสมอ ท่านจะช่วย เรื่องทุนธนาคารนี้อาจจะช่วยได้กระมัง คงเร็วกว่ารอเงินแม่หรือเก็บเงินเอง”

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 236)

ถึงแม้ว่าแม่จะไม่ให้ความช่วยเหลือพรรณพงศ์คิดว่าจะไปหาวิธีทางอื่นๆ แสดงว่าพรรณพงศ์ไม่เชื่อฟังในสิ่งที่แม่บอกกล่าวและไม่คิดที่จะสะสมเงินเพื่อเดินทางไปศึกษาต่อด้วยตนเอง

กรณีที่ 5 จากเรื่องสุดแต่ใจจะไขว่คว้า

เหตุการณ์ตอนนี้เป็นตอนที่พ่อผิดหวังในตัวพรรณพงศ์ผู้เป็นพี่ชายคนโตซึ่งทำได้แม้กระทั่งหลอกน้องสาวให้เป็นนางบำเรอของเจ้านาย เพียงเพื่อหวังตำแหน่งการงาน พ่อทบทวนการกระทำของตัวเองที่ทุ่มเทความรักไปที่พรรณพงศ์เพียงคนเดียวโดยหวังจะให้ป็นเจ้าคนนายคน แต่พ่อต้องพบกับความผิดหวัง เมื่อพรรณพงศ์ทำในสิ่งที่ครอบครัวไม่อาจให้อภัย พ่อตัดพ้อต่อว่าตัวเองว่ารักลูกลำเอียง ลูกคนอื่น ๆ มีแต่ช่วยเหลือครอบครัว มีหน้าที่การงาน สามารถเลี้ยงดูตัวเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาพ่อแม่ อีก พัฒนะก็เป็นลูกคนหนึ่งที่พ่อคิดว่าพ่อผิดหวังไม่เรียนหนังสือในระดับสูงขึ้น แต่พัฒนะเลี้ยงตัวเองและน้องได้ มีน้ำใจกับทุกคนพ่อจึงอยากจะขอโทษพัฒนะ แต่พัฒนะเป็นลูกจึงทำหน้าที่ปลอบใจพ่อและพยายามที่จะให้พ่อเกิดความสบายใจ คลายความวิตก ดังข้อความที่ว่า

“พ่อไม่ต้องขอโทษลูกคนไหนหรอกครับ พ่อ พัดเข้าใจทุกอย่างดี พ่อเป็นพ่อที่ประเสริฐที่สุดแล้ว พ่อรู้ว่าพ่อหวังดีที่เคียวเชิญให้พ่อเรียนหนังสือ แต่สมองของพัฒนะเองถึงทำให้พ่อผิดหวัง พงศ์เขาทำให้พ่อสมหวัง ร่ำเรียนจนได้ปริญญา ก็เป็นธรรมดาที่พ่อจะรักเขามากกว่าทุกคน ผมเองก็ลำเอียง รักแม่มากกว่าพ่อ ไซ้ไหมพิน” เขาหันไปถามน้อง “พินเองก็ลำเอียง พ่อแม่แค่สองคน พินก็ลำเอียงรักแม่มากกว่าพ่อ พวกลูก ๆ ก็ต้องขอโทษพ่อเหมือนกันที่ลำเอียงรักแม่มากกว่า แล้วพ่อก็มีลูกตั้งห้าคนจะไม่ลำเอียงก็ผิดมนุษยมนาแล้ว”

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 290)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

พัฒนาพยายามโน้มน้าวใจให้พ่อสบายใจ เพราะพ่อผิดหวังจากพรรณพงศ์พี่ชายคนโตมากและยอมรับว่าตนเป็นพ่อที่ลำเอียงรักลูกไม่เท่ากัน ซึ่งพัฒนาฟังแล้วก็ไม่สบายใจ เพราะตัวพัฒนาเองก็ลำเอียงรักแม่มากกว่าพ่อ

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

เหตุการณ์ตอนนี้ในบ้านพี่น้องทะเลาะกันเสียงดัง พัฒนากับพิณর্মย์กำลังทำร้ายพรรณพงศ์ เพราะพรรณพงศ์ทำความผิดหลอกน้องสาวให้เป็นนางบำเรอเจ้านายเพียงเพื่อจะได้ตำแหน่งหน้าที่การงาน เมื่อพ่อทราบเรื่องพ่อโกรธจึงลงโทษพรรณพงศ์ด้วยตัวเอง อารมณ์ของทุกคนในครอบครัวมีแต่ความโมโห แต่ต่อมาก็ต้องเบาบางลงเพราะสงสารพ่อเนื่องจากพ่อกำลังไม่สบายอยู่ พ่อเสียใจที่ลำเอียงรักลูกไม่เท่ากัน พัฒนาคือผู้กล่าวปลอบพ่อไม่ให้โกรธและน้อยใจตนเอง กล่าวโทษตนเอง จากที่มีอารมณ์โมโหก็ค่อยๆ เบาบางลงมาทุกขณะ พ่อผู้รับสารนั่งนิ่งฟัง

การแสดงผล

ผู้ส่งสารพยายามแสดงว่าตนเองและคนอื่นๆ ก็มีส่วนผิดเช่นกัน ที่ตนกับน้องมีความรักให้แม่เพียงคนเดียว ก็ไม่ใช่เรื่องแปลกที่พ่อจะรักพี่พรรณพงศ์เพียงคนเดียว การโน้มน้าวใจของพัฒนาก็เพื่อกระตุ้นให้เกิดอารมณ์คล้ายตามดังข้อความว่า

“พงศ์เขาทำให้พ่อสมหวัง ร่ำเรียนจนได้ปริญญา ก็เป็นธรรมดาที่พ่อจะรักเขามากกว่าทุกคน ผมเองก็ลำเอียง รักแม่มากกว่าพ่อใช่ไหมพิน”

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2539 : 290)

พัฒนาพยายามจะโน้มน้าวให้พ่อสบายใจ และหันกลับมามองว่าตนเองก็มีส่วนผิดเช่นกัน ซึ่งพ่อจะได้คลายความวิตกกังวลลงที่คิดว่าเป็นคนลำเอียงรักพรรณพงศ์มากกว่าลูกทุกคนแล้วก็ต้องพบกับความผิดหวัง

พัฒนาพยายามพูดโน้มน้าวให้พ่อปฏิบัติตามก็เพื่อผ่อนคลายอารมณ์ ซึ่งการพูดของพัฒนาช่วยผ่อนคลายอารมณ์ของพ่อให้เบาบางลง และเกิดความสบายใจยิ่งขึ้น

ผลจากการโน้มน้าวใจ

พัฒนาโน้มน้าวใจพ่อประสบผลสำเร็จ ดังคำบรรยายดังนี้

...พ่อฝันยิ้ม....

“ลูกเข้าใจมนุษย์ดีกว่าพ่อที่แก่ป่านนี้แล้วเสียอีก พัด ถึงพ่อจะผิดหวังที่มีลูกอย่างพงศ์ แต่พ่อก็สบายใจแล้วละที่มีลูกอย่างพัด เพราะพัดย่อมจะมีคุณธรรมดีเป็นที่พึ่งของทุกคนในครอบครัวแทนพ่อได้ เป็นหลักให้คนงานอีกมากด้วย พ่อภูมิใจนะพัด ภูมิใจจริง ๆ”

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 291)

พ่อเริ่มพบว่าลูกทุกคนประสบความสำเร็จไม่ต้องเป็นเจ้าคนนายคนอย่างที่พ่อตั้งใจ ขอแค่ลูกมีคุณธรรมไม่เป็นอย่างพรวณพงศ์ที่ทำให้พ่อต้องพบกับความผิดหวัง

กรณีที่ 6 จากเรื่องยายหนูลูกพ่อ

เหตุการณ์ตอนนี้บุญญพิลาสเกิดสงสัยว่าทำไมแม่ไม่เขียนจดหมายมาหาตนบ้าง นอกจากจะไม่เขียนจดหมายมาหาแล้ว ยังไม่มาเยี่ยมมาหาอีก บุญญภัทรต้องอธิบายให้บุญญพิลาสฟัง แต่ด้วยความเป็นเด็กที่เริ่มมีความคิดเป็นของตนเองแล้ว จึงเป็นเรื่องยากที่จะทำให้บุญญพิลาสเข้าใจ บุญญภัทรจึงพูดอธิบายให้บุญญพิลาสเข้าใจดังข้อความที่ว่า

“โย่ยายหนู ฝรั่งเศสมันต่างประเทศ ไปมาได้ง่าย ๆ เมื่อไร แม่ของวรินทร์ยี่เขาคงอยู่ใกล้ ๆ อย่างในกรุงเทพฯ เหมือนกัน หรืออย่างไกลก็ต่างจังหวัด พอไปมาหาสู่กันได้ แต่อย่างแม่ของหนูอยู่ฝรั่งเศสจะมาหาหนูก็ต้องนั่งเรือบินเป็นวัน ๆ เข้าใจไหมจ๊ะ”

“ก็น่าจะมีจดหมายมาบ้าง อย่างหนูเขียนหนังสือเป็นแล้วหนูก็เขียนจดหมายถึงแม่ได้ไงคะ”

“หนูอยากเขียนจดหมายถึงแม่หรือ” บุญญภัทรมองหน้าลูกสาว “ถ้าหนูอยากเขียนถึง พ่อก็จะส่งให้พ่อมีที่อยู่ของแม่เขาที่โน่น”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 129)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

สาเหตุของการโน้มน้าวครั้งนี้ก็เพื่อที่จะให้ลูกสาวได้เข้าใจ สาเหตุที่แม่ไม่สามารถที่จะมาหาได้เพราะระยะทางไกล อยู่ถึงต่างประเทศการที่จะไปมาหาสู่กันนั้นเป็นเรื่องยาก

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้ส่งและผู้รับสาร

สถานการณ์แวดล้อมระหว่างพ่อกับลูก พูดคุยกันและแก้ข้อสงสัยของเด็กที่อยากรู้อยากเห็นอารมณ์ของผู้รับสารคือบุญญพิลาศกำลังสับสนหรือมีข้อสงสัยอยู่ในใจ หงุดหงิดกับการกระทำที่ไม่ถูกต้องของผู้เป็นแม่ที่ไม่มาเยี่ยมและเขียนจดหมายมาหาตนดังข้อความที่แสดงว่าลูกกำลังไม่พอใจดังนี้

“ก็ทำไมแม่ไม่เห็นมาเยี่ยมหนูอย่างแม่วันทรีบ้างล่ะคะ”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 129)

ส่วนผู้ส่งสารคือบุญญภัทรเป็นคนใจเย็น พยายามใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ เพราะลูกกำลังมีพัฒนาการทางด้านการรับรู้โดยเฉพาะเรื่องของแม่ ถึงแม้ว่าจะพยายามแนะนำลูกให้เข้าใจเรื่องของแม่แต่ลูกก็ไม่เข้าใจและยังคงหงุดหงิด

การแสดงผล

การใช้เหตุผลของพ่อทำให้กระทบกระเทือนจิตใจน้อยที่สุด สิ่งที่เกี่ยวข้องกับลูกในตอนนี้ก็คือความรู้สึกและกำลังมีความคิดเป็นของตนเอง มีผลมาจากการพัฒนาทางด้านสติปัญญา ความคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านสติปัญญาเป็นการปรับพฤติกรรมให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและเป็นการรวบรวมความคิดและการกระทำต่างๆ สภาพแวดล้อมทางสังคมที่กระทบกระเทือนจะทำให้เด็กมีความรู้สึกสับสน เหมือนกับที่พ่อพยายามแก้ไขให้ลูกได้รับรู้เรื่องของแม่ที่ตัวลูกไม่เคยได้รับรู้มาก่อน พ่ออธิบายโดยการอ้างถึงความจำเป็นในการเดินทาง เพราะแม่ไม่สามารถเดินทางมาหาบ่อยๆ ได้เนื่องจากระยะทางที่ไกล พ่อจึงใจลูกโดยการแนะนำให้ลูกเขียนจดหมาย แต่ความห่วงเหินที่ลูกมีต่อแม่จึงเป็นเรื่องยากที่พ่อจะทำให้ลูกเข้าใจได้

ผลของการโน้มน้าวใจ

ในการโน้มน้าวใจของพ่อที่หวังจะให้ลูกเข้าใจ เพื่อที่จะได้เขียนจดหมายหาแม่ แต่ลูกสาวไม่ยอมทำตามเพราะมีทิสสูงดังคำบรรยายดังนี้

“เด็กหญิงสายหน้า” ไม่ค่ะ หนูไม่เขียนหรอกค่ะ หนูไม่รู้จักแม่ แม่ต้องเขียนมาถึงหนูก่อนซีคะ”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 129)

คำพูดของพ่อไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ ไม่สามารถทำให้ลูกเข้าใจ อาจเป็นเพราะบุญญาพินาสไม่รู้จักและไม่มี ความผูกพันกับแม่ การที่จะให้เขียนถึงแม่ซึ่งเป็นคนแปลกหน้าจึงเป็นไปได้

กรณีที่ 7 จากเรื่องยายหนูลูกพ่อ

เป็นเหตุการณ์ที่ลูกสาวต้องการจะเรียนพิเศษ แต่ไปสนใจเรียนในดนตรีซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง พ่อขอร้องให้เลิกเล่นที่จะเรียนเพราะเห็นว่าควรเก็บเงินทองไว้ใช้ในอนาคต ดังคำสนทนาดังต่อไปนี้

“เราไม่มีเงินพอจะทำอย่างที่คุณชอบหรอก ลูก เราต้องเก็บเงินไว้เรียนอะไรที่มันทำมาหากินได้ หรือเก็บไว้เป็นทุนเลี้ยงตัวเมื่อไม่มีงานทำ แล้วก็ต้องเผื่อเวลาพ่อป่วยทำงานไม่ไหวด้วย อย่าลืมว่าหนูมีแต่พ่อทำมาหากินอยู่คนเดียวจะ ถ้าพ่อทำงานไม่ไหวเราจะลำบากเพราะพ่อมีเงินเก็บไม่มากนัก หนูอาจจะต้องไปอยู่กับยายด้วยซ้ำไป”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 162)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

ต้องการให้ลูกสาวเห็นคุณค่าของเงิน และการเรียนวิชาการที่เป็นประโยชน์กว่านี้ เพราะจะสำคัญต่ออนาคตในวันข้างหน้า

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

สถานการณ์แวดล้อมเต็มไปด้วยบรรยากาศของความรักที่มีต่อกันของสองพ่อลูก อารมณ์ของผู้ส่งสารใจเย็น อ่อนโยนไม่มีท่าทางที่แสดงความโกรธให้เห็น ผู้รับสารเป็นเด็กดีมีความรักต่อพ่อมาก เชื่อฟังที่พ่อแสดงเหตุผล

การแสดงเหตุผล

ผู้รับสารเป็นเด็กดีเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อ และรักพ่อเป็นอย่างมาก ผู้ส่งสารเข้าใจ พัฒนาการของลูกว่ามีความต้องการเช่นเดียวกับเด็กทั่วไป แต่ผู้ส่งสารชี้ให้ผู้รับสารเข้าใจเรื่องฐานะการเงินของครอบครัว ว่าควรจะประหยัดเอาไว้ใช้แต่เรื่องที่จำเป็นกว่านี้ เรื่องที่ผู้รับสารต้องการจะเรียนดนตรีผู้ส่งสารมองว่าเป็นเรื่องสิ้นเปลือง เนื่องจากตอนนี้รายได้มาจากผู้ส่งสารเพียงคนเดียว

เมื่อผู้รับสารฟังเหตุผลเรื่องที่จะต้องไปอยู่กับคนอื่นถ้าเกิดความลำบากขึ้น ผู้รับสารเป็นคนที่รักพ่อเพราะฉะนั้นเหตุผลที่ผู้ส่งสารกล่าวมานั้น จึงทำให้ผู้รับสารคล้อยตามและถูกคิดขึ้นมาบ้าง

ผลของการโน้มน้าวใจ

ผู้รับสารเป็นเด็กดีมีพัฒนาการที่ดีและมีความรักต่อพ่อมากที่สุด จึงทำให้การโน้มน้าวใจประสบผลสำเร็จ และแสดงความรักความเข้าใจที่มีต่อพ่อดังบทสนทนาดังนี้

“ไม่ละคะ ยายหนูไม่อยากไปอยู่กับยาย ยายหนูอยู่กับพ่อ ถ้าพ่อป่วยยายหนูจะดูแลพ่อเหมือนที่พ่อเคยดูแลหนูไงคะ เรามีกันสองคนพ่อลูกเราจะไม่แยกกันหรอกนะคะ เรามีน้อยเราก็กินน้อยใช้น้อยนะคะ หนูเรียนน้อยๆ แล้วไปเป็นครูอนุบาลที่โรงเรียนก็ได้ คงพอกินหรอก ไม่นั่นครูอนุบาลก็คงอดอยากกันทั้งนั้น หนูเห็นคุณครูก็มีความสุขดี” ท่าทางพ่อพอใจกับความคิดของลูกมาก

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 163)

กรณีที่ 8 จากเรื่องยายหนูลูกพ่อ

เป็นเหตุการณ์ที่อัมพิลามแม่ของบุญญพิลาส ต้องการชวนบุญญพิลาสที่มีความชอบทางด้านดนตรีไปเรียนต่อที่ต่างประเทศ แต่บุญญพิลาสมีความกังวลเรื่องค่าเล่าเรียนราคาแพงมาก แม่แนะนำว่าถ้าไปเรียนที่ฝรั่งเศสจะไม่แพงเหมือนเรียนที่ประเทศไทย โดยพูดให้ฟังถึงเรื่องความทันสมัยของเมืองนี้ เป็นแหล่งของแฟชั่น เสื้อผ้า และดนตรี ถ้าลูกได้ไปเรียนคาดว่าจะได้ความรู้มากมายดังข้อความที่ว่า

“มันก็แพงจริงแหละ หนู แต่ถ้าหนูชอบนะ ที่ฝรั่งเศสไม่แพงเลย ที่โน่นมีสถาบันดนตรีดีๆ มากมาย ทั้งที่ฝรั่งเศสและที่ประเทศใกล้เคียงอย่างออสเตรเลีย สวิส ถ้าหนูไปอยู่ฝรั่งเศสกับแม่ หนูจะได้เรียนชนิดที่หนึ่งเลยนะ หนูโตแล้วไปเมืองนอกกับแม่ไหมละ หนูรู้ไหมปารีสเมืองหลวงของฝรั่งเศสนะมีชื่อเสียงขนาดไหน”

“มีชื่อทั้งทางศิลปวัฒนธรรมด้วย ยุโรปเป็นทวีปเก่าแก่ วัฒนธรรมสูงทั้งด้านดนตรี แฟชั่น เสริมสวยทุกอย่างแหละ แต่ไม่ทันสมัยเท่าสหรัฐฯ หนูไม่อยากไปเมืองนอกหรือจะ ใ้บอกนะ ไปอยู่กับแม่ แม่จะให้หนูเรียนดนตรีอย่างที่คุณชอบ ไม่ต้องเรียนวิชาอื่นหรอก เรียนแต่ภาษากับดนตรีเลย”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 165 - 166)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

แม่โน้มน้าวใจให้ลูกสาวไปเรียนต่อที่ประเทศฝรั่งเศส จะได้อยู่กับลูกสาวเพราะเมื่อแต่งงานกับชาวต่างชาติแล้วก็ไม่ได้มีลูกด้วยกัน ประกอบกับสามีชาวต่างชาติคนนี้เอ็นดูเด็ก โดยเฉพาะเด็กชาวเอเชีย แม่เองก็รู้ว่าลูกชอบเรียนดนตรีจึงต้องการให้ลูกไปอยู่ด้วย

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและส่งสาร

สถานการณ์เกิดขึ้นตอนที่แม่เดินทางกลับมาจากต่างประเทศ พุดชักชวนให้ลูกสาวไปเรียนที่ประเทศฝรั่งเศส บรรยายภาคที่แม่พูดกับลูกนั้นดูแล้วไม่เป็นกันเอง อาจเป็นเพราะแม่ไม่เคยเลี้ยงดูลูกคนนี้ตั้งแต่เด็กคนนี้เกิดมา การเจรจาจึงดูห่างเหิน อารมณ์ที่แม่แสดงออกไม่โมโหหรือหงุดหงิด พยายามพุดชักชวนลูกเพื่อความต้องการของตนเองจะได้สัมฤทธิ์ผล อารมณ์ของลูกสาวไม่แสดงอาการโต้ตอบแต่ไม่โยยดีกับคำพูดของแม่ในขณะนั้น

การแสดงเหตุผล

เหตุผลที่แม่พยายามจะพูดกับลูกสาวแสดงออกว่าแม่เข้าใจความต้องการของลูกสาว ซึ่งเป็นเด็กที่กำลังจะมีพัฒนาการทางความคิดสูง แม่รู้ว่าลูกชอบในเรื่องของดนตรีแม่จึงนำเอาจุดเด่นของสถานที่ที่ต้องการจะให้ลูกไปมาพูดเกลี้ยกล่อม ให้ลูกคิดไตร่ตรอง แม่เข้าใจในตัวลูกคิดว่าสามารถที่จะชดเชยความบกพร่องที่เคยทำมาในอดีต แต่เด็กเมื่อเด็กต้องเติบโตมาในครอบครัวที่พ่อแม่แยกทางกัน แม่ไม่สามารถให้ความดูแลเอาใจใส่เต็มที่ จึงพยายามตามใจและให้เงินทอง สิ่งของมากมาย ดังข้อความที่แสดงให้เห็นดังนี้

“หนูไม่อยากสบายเมื่อโตหรือจะ อยู่โน้นสะดวกกว่านี้เป็นไหนๆ ชักผ้าก็ใช้เครื่อง ล้างชามก็ใช้เครื่อง อีกร้อยอย่างแม่ก็ไม่มีลูกที่ไหนอีก มีหนูคนเดียว ปาปาก็รักหนู ปาปามว่าหนูน่ารักมาก”

(ยายหนูลูกพ้อ. 2544 : 167)

ลูกสาวไม่เคยได้รับความอบอุ่นจากแม่ความอบอุ่นนั้นได้มาจากพ่อของเธอ เธอเพียงแค่ว่าสงสัยเท่านั้นว่าแม่หายไปไหน เพราะพ่อก็ทำหน้าที่แทนแม่ได้อย่างสมบูรณ์อยู่แล้ว การที่แม่จะนำเอาสิ่งของ เงินทองมาล่อใจของลูกในตอนนี้จึงเป็นเรื่องยากที่จะโน้มน้าว

ผลของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจที่จะให้ลูกไปเรียนต่อที่ฝรั่งเศสไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ ตามที่ได้แสดงเหตุผลไว้ว่า ลูกไม่เคยขาดความรักความอบอุ่นถึงแม้จะไม่มีแม่ ลูกจึงไม่อาจจะรับในสิ่งที่แม่ต้องการจะให้ตอนนี้ได้ ดังข้อความที่ว่า

"หนูอยากเรียนดนตรีแต่หนูไม่อยากไปฝรั่งเศส หนูอยากเรียนที่เมืองไทยนี้"

(ยายหนูลูกพอ. 2544 : 167)

กรณีที่ 9 จากเรื่องกว่าจะรู้เพียงสา

เหตุการณ์ในตอนนี้เป็นตอนที่แว่นทิพย์ ต้องการที่จะขออนุญาตแม่ไปดูการแข่งขันฟุตบอลเพราะเป็นวันแข่งปิดงาน แว่นทิพย์จึงอยากที่จะไปเป็นพิเศษ มีเพื่อนและก็มีครูปาไป แต่แม่ไม่อนุญาต และพูดโน้มน้าวใจให้แว่นทิพย์เข้าใจ ดังข้อความที่ว่า

"ไม่เอาละ แม่ไม่อนุญาต ตั้งแต่วันเปิดงานจนถึงวันนี้แม่สังเกตเห็นเด็กหนุ่มๆ มาซื้อรถแถวบ้านเรานี้ มากเกินสมควรแล้ว เหตุการณ์อย่างนี้ผิดปรกติแม่ไม่ชอบ เด็กหนุ่มๆ ปากยังไม่ทันสิ้นกลิ่นนํ้านม เทียวซื้อรถตามดูบ้านเด็กสาว ๆ หน้าที่ของตัวไม่รู้จะทำ"

"โอ้คุณแม่คะ เขาซื้อรถเทียวของเขาตามปรกติแท้ๆ เมื่อก่อนก็มีรถวิ่งผ่านไปมาทุกวันเหมือนกัน คุณแม่ระวังไปเอง"

"อย่ามาว่าแม่นะ แม่ไม่เห็นด้วยแต่แรกที่จะให้ทิพย์ไปเดินรถโชว์รูปร่างแบบนั้น ชุดดรัมมะแม่เห็นแล้ว หัวใจจะวายตาย ลูกควรจะอยู่บ้านฝึกงานของลูกผู้หญิง ไม่ใช่ไปเดินอวดแข่งอวดชา อวดรูปร่างที่นี้คุณพ่อหนู ท่านเกรงใจคนมาขออนุญาต จึงได้อนุญาต แล้วเป็นไง ลูกทำท่าจะใจแตกเสียแล้ว เมื่อก่อนอยู่บ้านอยู่ช่องไปไหนมาไหนกับพ่อแม่ที่ นี่จะมาขอไปดูฟุตบอล ไปดูงานปิดการแข่งขันกีฬา ไม่ใช่เรื่องของลูกผู้ดีเลยนะ"

(กว่าจะรู้เพียงสา. 2543 : 37)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

แม่มีความเป็นห่วงลูกมาก กลัวว่าลูกจะใจแตก และเห็นว่าการที่จะออกไปนั่งชมการแข่งขันฟุตบอลไม่ใช่พฤติกรรมของลูกผู้ดี จึงต้องการให้ลูกอยู่บ้านฝึกงานบ้านตามแม่ต้องการเท่านั้น

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้ส่งสารและผู้รับสาร

สภาพแวดล้อมเป็นบรรยากาศการพูดคุยระหว่างแม่กับลูก ในบ้านที่ใหญ่โตมโหฬาร สมกับเป็นบ้านผู้ดีเก่า ผู้ส่งสารไม่พอใจกับการที่มีคนมาแอบมองลูกสาวซึ่งอาจจะเป็นเพราะได้พบเห็นจากการเปิดการแข่งขันกีฬาประจำจังหวัดนั่นเอง ส่วนผู้รับสารเป็นเด็กสาวอารมณ์ในขณะนั้น ไม่กล้าที่จะขัดใจแม่ แต่ก็มีติดพ้อบ้างเพียงเพื่อให้แม่เข้าใจตนเองดังข้อความที่ว่า

“ลูกอายุสิบหกแล้ว จะทำอะไรตามใจตัวเองบ้างไม่ได้เลยนะคะ”

(ยายหนูลูกพ้อ. 2544 : 37)

อารมณ์ของผู้ส่งสารเป็นปรกติพยายามใช้เหตุผลกับลูก ดังข้อความที่ว่า

“เพราะลูกอายุสิบหกแล้วนะสิถึงต้องระวัง ทำอะไรตามใจตัวเองไม่ได้ ถ้าลูกอายุหกขวบแม่จะไม่ห้ามเลย เด็กๆ มีสิทธิ์จะสนุก”

(ยายหนูลูกพ้อ. 2544 : 37)

การแสดงเหตุผล

ผู้ส่งสาร คือ แม่ โน้มน้าวใจลูกด้วยเหตุผลหลายๆ ด้าน เพราะต้องการที่จะให้ลูกสาวของตนเองประพฤติปฏิบัติอย่างที่ท่านต้องการ ความต้องการของแม่มีลักษณะดังนี้

แม่ต้องการให้ลูกสาวเป็นคนที่มีบุคลิกดี อยู่ในสังคมดี จะคบหาใครก็ต้องเลือก การพูด การเดิน หรือแม้แต่การรับประทานอาหารต้องอยู่ในระเบียบตามที่แม่ตั้งไว้

แม่เกรงว่าลูกสาวจะไม่ปลอดภัย เพราะมีรถจักรยานมาป่วนเบียดหน้าบ้าน หลังจากที่ลูกสาวเป็นครีเมเยอร์แม่ต้องการให้ลูกมีคุณสมบัติของกุลสตรี ไม่ไปไหนตามลำพังโดยไม่มีญาติพี่น้องไปด้วย

ผลของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจของผู้ส่งสารบรรลุตามวัตถุประสงค์แฉ่งทิพย์ไม่ได้ไปดูการแข่งขันดังคำสนทนาดังนี้

“เราเลิกพูดเรื่องนี้กันได้แล้ว ไปช่วยแม่ทำสลัดผัก” แม่เบ๊อแชนเบ๊อแต่ลูกสาว คือ แฉ่งทิพย์ไม่เคยกล้าตอ้กับคุณแม่มาก่อน ก็จำต้องเดินเข้าครัวไปช่วยแม่ทำสลัดผักตามที่คุณแม่ออกคำสั่ง...

(กว่าจะรู้เตียงสา. 2543 : 38)

การโน้มน้าวใจของแม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ แต่เป็นการกระทำที่ไม่เต็มใจของแวนทิพย์ เพราะสิ่งที่แวนทิพย์ต้องการจะทำคือ การไปดูการแข่งขันฟุตบอล แต่ที่ต้องเข้าครัวกับแม่เพราะไม่กล้าที่จะขัดคำสั่งของแม่

กรณีที่ 10 จากเรื่องด้วยสองมือแม่นี้ที่สร้างโลก

เหตุการณ์ตอนนี้แสงคำลูกสาวเบ๊ที่จะขายผักในตลาดสด มีความต้องการที่จะทำงานเสริมสวยมากกว่า จึงมาขอแม่ไปช่วยคนซื้อหิวหรือจิว เพื่อไปทำงานและกินอยู่กับเขาที่ร้าน จึงพูดให้แม่เข้าใจดังนี้

"ถ้าแม่ไม่ว่าก็อยากไปช่วยพี่หิว"

"กินอยู่กับเขา ช่วยทำงานบ้านแล้วก็ฝึกงานทำเล็บทำผมนะแม่ เขาให้สามร้อยก่อน ฉันจะยกให้แม่หมดเลย"

"แคว้นละสิบบาทเอง" แม่ท้วง

"กินอยู่กับเขาด้วยนะแม่ แล้วเขาสอนงานให้ด้วยพอเป็นแล้วที่นี้ก็ได้ส่วนแบ่ง แล้วร้านที่พี่หิวทำนะมันร้านชั้นดีติดแอร์ พวกคุณนาย พวกเจ้าแม่เนี่ยเยอะเลย บางทีเขาชอบใจเขาก็ให้รางวัลหนูจะไ้แต่เงินรางวัลนั้นเท่านั้นแหละ เงินเดือนเท่าไรยกให้แม่หมด"

"แล้วเขาให้หยุดอาทิตย์ละวัน พอหนูเป็นแล้ววันหยุดหนูจะมารับจ้างทำเล็บให้พวกแม่ค้าในตลาดนี้ซื้อเครื่องมือกับยาทาเล็บแล้วก็อะไรอีกไม่เท่าไรหรอกแม่ มาทำให้ถึงตลาด ไม่ต้องไปทำที่ร้านไม่เสียเวลาด้วย พอขายของเสร็จก็มีคนมาทำให้ "แสงคำคิดการหาเงินในอนาคต" หนูว่าคงดีกว่ามาวิ่งหนีตำรวจอยู่อย่างนี้ พวกตึกแถวก็คงให้ทำ เขาชอบทำเล็บแดง ๆ ทั้งมือทั้งตีน"

"ตกลงแม่ให้หนูไปทำงานกับพี่หิวนะ" แสงคำอดแม่อีก "หนูหาได้เท่าไรให้แม่หมด เอาไว้เท่าที่จำเป็นเท่านั้นแหละแม่"

(ด้วยสองมือแม่นี้ที่สร้างโลก. 2543 : 11 - 14)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

แสงคำต้องการที่จะออกไปช่วยเหลือแม่ทางอื่น เพราะเบ๊ที่จะมาวิ่งหนีตำรวจ ร้านขายผักสดที่แม่ขายอยู่ตรงนั้นเป็นเขตหวงห้ามไม่ให้มาตั้งขายของ แต่ถึงอย่างไรแสงคำก็ไม่ได้ทิ้งครอบครัวแต่เป็นการช่วยเหลือแม่มากกว่า ประกอบกับแสงมีโอกาสนี้จะได้เรียนรู้เรื่องของการเสริมสวยเมื่อมีโอกาสแสงคำจึงคิดที่จะไปทำงานนี้

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้ส่งสารและผู้รับสาร

เป็นการนั่งคุยกันระหว่างแม่กับลูกในตลาด มีผู้คนเดินกันไปมาเพื่อจ่ายตลาด อารมณ์ของทั้งสองฝ่ายเป็นปกติคุยกันอย่างมีเหตุผล อาจเป็นเพราะผู้รับสารเป็นแม่ที่ใจเย็น รักลูก ให้ลูกได้เลือกทางเดินของเขาด้วยตัวเอง โดยมีแม่เป็นคนคอยดูแลอบรมนิสัยให้เท่านั้น ผู้ส่งสารเป็นลูกก็มีเหตุผลและเป็นคนขยันทำมาหากิน มีจิตใจที่อยากจะช่วยเหลือครอบครัวจากแม่คนหนึ่งทีเดียว

การแสดงผล

การแสดงผลของผู้ส่งสารซึ่งเป็นลูกที่กำลังอยู่ในวัยรุ่น ได้เห็นความลำบากของแม่จึงมีความต้องการหารายได้ทางอื่นเพื่อมาช่วยเหลือครอบครัว ผู้ส่งสารจึงต้องแสดงข้อเสนอแนะแนวทางอย่างเป็นเหตุเป็นผล

ในบางครั้งต้องแสดงคำพูดขอร้อง วีนวอน จูงใจผู้รับสารให้คล้อยตามได้อย่างเหมาะสม ดังคำพูดที่ผู้ส่งสารแสดงต่อผู้รับสารดังนี้

"ตกลงให้หนูไปทำงานกับพี่หิวนะ" แสงคำออดแม่อีก "หนูหาได้เท่าไรยกให้แม่หมด เอาไว้ใช้เท่าที่จำเป็นเท่านั้นแหละแม่"

(ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก. 2543 : 14)

ผู้ส่งสารแสดงความปรารถนาดี หวังดีกับครอบครัวอย่างจริงใจ ดังนั้นจากคำพูดของผู้ส่งสารจะทำให้ผู้รับสารเกิดการคล้อยตาม และมองเห็นได้ถึงผลที่จะตามมา ก็คือครอบครัวก็จะได้มีรายได้เพิ่มขึ้นมา แสงคำพยายามเสนอแนวคิดในด้านบวก ให้แม่มองเห็นในแง่ดี เพื่อให้ได้ผลตามที่ตนต้องการ

ผลของการโน้มน้าวใจ

จากเหตุผลที่แสงคำพูดให้แม่ฟัง ทำให้แม่ที่เป็นคนมีเหตุผลเข้าใจลูกจึงยอมให้ลูกทำในสิ่งที่ตนต้องการ การโน้มน้าวใจจึงบรรลุตามวัตถุประสงค์ ดังข้อความที่ว่า

"เออ ตามใจเถิงเหอะ ถ้านี้ก่ว่าจะดีกว่าขายผักอยู่ในตลาดนั้นะ ถ้าเก่ง ๆ เกิดถูกหวยขึ้นมาจะได้มีร้านเสริมสวยกะเขามั่ง แม่จะได้อาศัยเอ็งเปิดขายผักผลไม้ไ้"

(ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก. 2543 : 14)

การสนับสนุนของแม่สร้างความดีใจให้กับผู้ส่งสารเป็นอย่างยิ่ง จากการที่ได้โน้มน้าวใจแม่แล้วแม่ยอมรับ ผู้ส่งสารมั่นใจว่าจะไม่ทำให้แม่ผิดหวังอย่างแน่นอน

กรณีที่ 11 จากเรื่องด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก

เป็นเหตุการณ์ที่ส่อเค้า ลุกสาวคนรองต้องการเรียนดนตรีในวันหยุดครั้งวัน แต่แม่คัดค้านความคิดนี้ จึงทำให้ลูกสาวพูดโน้มน้าวใจให้แม่ยินยอมให้ไปเรียนดังข้อความที่ว่า

"หนูอยากไปเรียนร้องเพลงพิเศษอย่างที่ครูเขาแนะ"

"อะไร หนังสือไม่เรียน ที่โรงเรียนสอนขับร้องยังไม่พออีกอะ"

"ไม่พอหรอกแม่ หนูอยากไปเรียนกับมืออาชีพเขา จบแล้วเขาหางานให้ทำด้วยเจ้าของเป็นนักแต่งเพลงดัง เดือนละสามร้อยแม่ สอนทฤษฎีโน้ต การใช้เสียง ครูที่โรงเรียนบอกว่าดี บางทีเขาก็พาไปออกโทรทัศน์ ถ้าร้องดีก็ดังไปเลย" และส่อเค้ายกกล่าวเหตุผลต่างๆ ให้แม่ฟังต่อไปอีกว่า

"อีกหน่อยสุดมันโตให้มันคอยรับส่งสักพัก ถ้ามีหนทางก็ย้ายบ้านไม่ก็ซื้อรถ ถ้ากลัวอันตรายก็ไม่ต้องทำกินซีแม่ สมองหนูมันไม่ตีถึงชั้นจะเรียนสูง ๆ หรอก แค่ว่าพออดไปชั้นหนึ่ง ๆ เท่านั้นเอง ร้องเพลงเล่นละครเงินดีกว่าเป็นเสมียนแยะ จะได้หาทางซื้อตึกให้แม่ค้าขายไม่ต้องหาบต้องคอนอย่างเดี๋ยวนี วึ่งหนีดำรงจเหนื่อยจะแยะ" แม่ได้แย้งกับส่อเค้ายเพราะความเป็นห่วง

"แล้วถ้าไม่ไหวร้องเพลงไม่ดังล่ะ" แม่เตือนสติ "อีกอย่างงานยังจี๋เงินดีก็จริงแต่ก็ได้พักเดียวเท่านั้นนะ แก่ตัวก็หาเงินไม่ได้แล้ว"

"อย่ารอแกซี รีบหาตัวรวย ๆ สักคน ตอนดึกก็กอบโกยเอาไว้นาทางทำมาหากินอย่างอื่น ตั้งร้านเสริมสวยก็ได้ถ้าไม่พุ่มเพื่อยชะอย่างคงไปรอดหรอก แม่ ทำร้านอาหารก็ได้ ขายเสื้อผ้าหรืออะไรก็ได้่นา"

"อย่าขายตัวก็แล้วกัน".....แม่อธิบายเหตุผลให้ส่อเค้าย แต่ส่อเค้ายก็รับพูดสรุปความต้องการของตนเองว่า

"ว่าแต่แม่ตกลงให้หนูไปเรียนร้องเพลงนะ แม่วันเสาร์ครึ่งวันเท่านั้นเอง แล้วหนูจะรีบไปรีบมา ไม่ไกลหรอก"

(ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก. 2543 : 92 - 93)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

ผู้ส่งสารต้องการที่จะเลือกเรียนสิ่งที่ตนเองรัก และถนัด ซึ่งเป็นหนทางที่จะทำเงินได้มากกว่าการเป็นเสมียนตามที่ผู้รับสารต้องการ และได้คำนึงถึงเรื่องที่จะช่วยเหลือครอบครัวอีกทางหนึ่งด้วย

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

สถานการณ์แวดล้อมเกิดขึ้นระหว่างแม่กับสร้อยคำ สร้อยคำมาขออนุญาตแม่เรียนดนตรีในวันหยุด ทั้งสองสนทนากันอยู่ในบ้านและบริเวณบ้านก็เป็นชุมชนมีคนสัญจรไปมา สร้อยคำกับแม่สนทนากันโดยไม่มีอารมณ์รุนแรงเข้าหากัน

การแสดงผล

เหตุผลที่ผู้ส่งสารกล่าวกับผู้รับสาร มีสิ่งกระตุ้นที่ทำให้มีความคิดเกี่ยวกับการเรียนร้องเพลงนั้น บุคคลสำคัญคือ ครูที่โรงเรียนเพราะครูคนนี้คอยแนะนำแนวทางสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง

เมื่อผู้รับสารได้แนวทางแล้วจึงมุ่งเดินตามแนวทางที่ตัวเองถนัด เพื่อที่บรรลุเป้าหมายที่ตัวเองตั้งใจ สิ่งที่มาพูดขอร้องแม่นั้นเป็นการโน้มน้าวใจให้แม่เห็นชอบด้วยกับความคิดของตน จูงใจแม่ให้เห็นที่ตนชอบดนตรี ต้องการจะเป็นนักร้อง และพยายามบอกถึงสิ่งที่จะได้รับการจากการที่เล่นดนตรีและร้องเพลง ว่าเป็นแนวทางในสร้างรายได้ให้กับตนเอง

ผู้ส่งสารจูงใจผู้รับสารเพื่อตนเองเป็นหลัก เพราะต้องการที่จะมีโอกาสเป็นนักร้องที่มีชื่อเสียง จะทำให้ได้รับการยอมรับจากคนในสังคมและมีฐานะมั่นคงยิ่งขึ้น

เหตุผลที่ผู้ส่งสารอ้างมาทั้งหมด ล้วนแล้วแต่แสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจเกี่ยวกับตนเองทั้งสิ้น ผู้ส่งสารได้บอกความใฝ่ฝันในชีวิตของตนเองให้ผู้รับสารซึ่งเป็นแม่รับทราบ ซึ่งผู้รับสารในบทบาทของความเป็นแม่ ย่อมมีความประสงค์จะช่วยทำความฝันของลูกให้เป็นจริง

ผลของการโน้มน้าวใจ

แม่อนุญาตให้สร้อยคำไปเรียนร้องเพลงได้ แสดงว่า การโน้มน้าวใจบรรลุตามวัตถุประสงค์ แต่แม่ก็ไม่ได้พูดอนุญาตอย่างตรงไปตรงมาแต่ก็พบได้ในบทสนทนาว่าแม่อนุญาตดังนี้

“ถ้าไกลก็ได้โดนดีกัน”

“หนูไม่ค่อยอยู่บ้านแหละดิเนะ แม่ เขาค่อยเห็นหน้าจะได้ไม่บ่าเหว”

“อย่าคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีนี้ ไ้หาเรื่องไม่อยู่ออกไปเที่ยวหนีปัญหานี้มันยิ่งสร้างปัญหานั้นเว้ย” แม่พูดราวกับนักปรัชญาเพราะมีประสบการณ์มาก

“แม่พูดยังกับนักเขียนใหญ่เนะ” สร้อยคำหัวเราะดีใจที่แม่ยอมให้ไปเรียนขับร้องเพิ่มเติมถึงจะถูกตำหนิอีกชั่วโมงหนึ่งก็ยังยิ้มไหว เอ้อ

(ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก. 2543 : 93)

กรณี 12 จากเรื่องด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก

เหตุการณ์ตอนนี้กล่าวถึงแสงคำซึ่งกำลังจะแต่งงาน แต่บัวคนที่จะแต่งงานด้วยเป็นเจ้าของโรงงานอยู่ใกล้บ้าน เคยมีภรรยามาแล้วแต่ก็เลิกกันไป เมื่อแสงคำตัดสินใจแล้วจึงมาบอกแม่ให้ทราบถึงความจริง แม่ได้ฟังก็คัดค้านเพราะเป็นห่วงว่าชาวบ้านจะนินทาได้ว่าลูกสาวของตนเป็นสาเหตุทำให้สามีและภรรยาเขาเลิกกัน แสงคำได้อธิบายดังข้อความที่ว่า

“เห็นมาตั้งปีกว่าแล้ว แม่ว่าผู้ชายแถวนี้มีคนไหนดีกว่านี้เล่า หน้าตาฐานะอย่างแสงจะหาไอ้ที่ดีกว่านี้จากไหนได้” แสงคำให้เหตุผล “ทำงานขยันขันแข็ง มีกิจการเป็นของตัวเองถึงจะเล็กๆ ก็เหอะ เหล้ายาก็ไม่ติด เสียตรงเคยมีเมียแล้วเท่านั้น แต่ก็เลิกกันไปแล้วเราไม่ได้แย่งเขามา นี่ เขาเลิกกันเองใครๆ ก็รู้”

(ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก. 2543 : 157)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

แสงคำโน้มน้าวใจแม่เพื่อให้แม่ยอมรับในความคิดของตน และมองบัวในแง่ดี ข้อดีที่ว่าคือ บัวอาจจะเคยมีภรรยามาแล้วแต่บัวก็ไม่ใช่คนผิด และบัวก็ยังเป็นคนดีอีกด้วย เจตนาของแสงคำก็เพื่อที่จะช่วยครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

เป็นสถานการณ์ระหว่างแม่กับลูก ลูกสาวกำลังจะบอกเกี่ยวกับเรื่องการแต่งงานของตนกับผู้ชายเจ้าของกิจการข้างบ้าน ซึ่งแม่ไม่เคยที่จะรู้เรื่องนี้มาก่อนทำให้แม่เกิดความประหลาดใจ มีอารมณ์ฉุนเฉียวเพราะกลัวว่าชาวบ้านจะนินทา เนื่องจากผู้ชายคนนี้เพิ่งจะเลิกกับภรรยาได้ไม่กี่เดือน ประกอบกับแสงคำกับบัวคบหาดูใจกันไม่กี่เดือน แม่จึงไม่มั่นใจในความรักของทั้งสองคน แสงคำมีอารมณ์โมโหในความคิดของแม่ที่กลัวคนจะนินทาต่างๆ ที่เรื่องนี้ไม่เกี่ยวกับชาวบ้าน แต่แสงคำก็ใช้คำพูดกับแม่ด้วยเหตุผลเพื่อแสดงความมั่นใจกับสิ่งที่ได้ตัดสินใจลงไป

การแสดงเหตุผล

การแสดงเหตุผลของแสงคำที่พูดให้แม่ฟัง เป็นการชี้ให้เห็นชัดว่าแสงคำมีความต้องการทางสังคม ต้องการจะขยับฐานะครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แสงคำพยายามที่จะหาโอกาสให้ตัวเอง เมื่อมีโอกาสเข้ามาในชีวิตเช่นนี้แสงคำจำเป็นต้องหีบห่อเอาไว้ก่อนโดยที่จะไม่ได้มองวันข้างหน้าเกี่ยวกับการใช้ชีวิตคู่มากนัก

แต่แม่มีความวิตกกังวลต่อสภาพแวดล้อม คือชาวบ้านจะนิทนาดังคำพูดว่า

“นี่ก็ยังเฝ้ายามเขาเพียงเล็กน้อยกันไม่ได้ก็เดือน เดียวมันก็มาจิกอกเอาหรือ ”

แม่แสดงการคัดค้านและอีกประโยคหนึ่งที่แม่ทำให้แสงคำต้องเกิดอารมณ์ดูดีขึ้นมากคือ

“เขาต้องว่าเพราะเหงะแหละ อยู่ติดกันแค่นี้ เมื่อก่อนมันหึงสร้อยจะเป็นจะตาย เขาคงว่าหึงผิดตัว”

(ด้วยสองมือแม่นี่ที่สร้างโลก. 2543 : 157)

แสงคำพูดดูดีขึ้น เป็นลักษณะของการแสดงความก้าวร้าวออกมาให้แม่ได้รับทราบว่าเป็นสิ่งที่แม่กลัวไม่ได้ทำให้ฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้นมา ดังที่แสงคำพูดในบทสนทนาว่า

“แม่สนใจปากชาวบ้านด้วยอะ” แสงคำย้อนถาม “เวลาเราอดมันมาช่วยเราเสียเมื่อไร”

(ด้วยสองมือแม่นี่ที่สร้างโลก. 2543 : 157)

ในแง่จิตวิทยาจะกล่าวได้ว่าแสงคำมีแรงจูงใจในทางที่ก้าวร้าว เป็นแรงจูงใจชนิดหนึ่งที่มนุษย์แสดงออกโดยวาจาหรือท่าทาง เพื่อขจัดความคับข้องใจ หรือความโกรธที่จะเกิดขึ้นซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวนี้บางครั้งผู้แสดงออกพบว่าเมื่อแสดงพฤติกรรมดังกล่าวออกไปแล้วจะช่วยผ่อนคลายอารมณ์ของตนเองขณะนั้นลงไปได้ (ทัศนีย์ ทานตวนิช. 2526 : 142) เมื่อแสงคำพูดด้วยอารมณ์ออกไปแล้วทั้งตัวเองและแม่ก็ผ่อนคลายลงไปในทางที่ดีขึ้น สามารถที่จะหันหน้ากลับมาฟังเหตุผลของกันและกันมากขึ้น

ผลของการโน้มน้าวใจ

แสงคำแสดงเหตุผลให้แม่ฟังได้สมเหตุสมผล ทำให้แม่ยอมรับในความคิดของตนเอง แสดงว่าการโน้มน้าวใจบรรลุตามวัตถุประสงค์ ปรากฏในบทสนทนาที่ว่า

“ฉันก็ตามใจเอง แต่ให้เขามาสู้อเสีย”

(ด้วยสองมือแม่นี่ที่สร้างโลก. 2543 : 157)

แต่อย่างไรก็ตามแม้อย่างนี้ก็ยังยืนมั่นอยู่ในขนบธรรมเนียม ไม่สนับสนุนที่จะให้ฝ่ายหญิงไปอยู่ด้วยกันโดยที่ไม่มีผู้ใหญ่รับทราบ

กรณีที่ 13 จากเรื่องด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก

เหตุการณ์ตอนนี้เป็นตอนที่ครอบครัวของแสงคำกำลังเผชิญกับปัญหาใหญ่ เพราะสามีของแสงคำได้รับอุบัติเหตุทางรถยนต์แล้วผู้ที่ชนก็หนีออกจากที่เกิดเหตุไป สามีของแสงคำต้องนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล หมอบอกกับทางครอบครัวของแสงคำว่าสามีของเธออาจจะเดินไม่ได้อีก ทำให้แสงคำต้องออกมาต่อสู้ทำงานหนักแทนสามีทั้งๆ ที่ตอนนี้เธอกำลังตั้งครรภ์ลูกคนที่สาม แม่ของแสงคำแสดงความเป็นห่วงลูกสาว แสงคำพยายามอธิบายให้แม่ฟังและไม่ต้องการให้แม่คร่ำครวญมากจะทำให้คนในบ้านและหลานๆ เข้าใจผิดว่าพ่อตายไปแล้ว เมื่อแม่ของแสงคำไม่เข้าใจไม่ยอมที่จะหยุดคร่ำครวญแสงคำจึงพูดให้แม่ฟังดังข้อความดังต่อไปนี้

“แล้วต้องมาขับรถหนักๆ สงของหรือแม่ ไม่ตายหรือแม่ แสงไม่ตายเพราะงานหนักแม่ แสงต้องรักษาสมบัติพวกนี้ไว้ให้ได้ ไม่ใช่ที่บัวเจ็บเสียคนอะไรๆ ก็พินาศหมด ไม่หรือแม่ แสงมีสองมือเท่าๆ กับที่บัว แสงมีน้อง ๆ ที่เข้มแข็งและเต็มใจช่วยเหลือ พี่บัวมีหลานอย่างโบ แม่อย่ากลัวล่วงหน้าไปว่าเราจะสู้ไม่ไหว”

“แม่ห่วงหลานในท้องแสง”

“เขาต้องเข้มแข็งซี แม่โลกนี้ไม่มีที่สำหรับคนอ่อนแอ” แสงตัดสินใจเด็ดขาด “หากจะต้องแท้งลูกเพราะ ขับรถสงของก็ให้รู้ไป แสงเห็นคนงานก่อสร้างเขาหัวปูนจนท้องค้ำหน้า เขายังทำกันได้”

(ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก. 2543 : 212)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจครั้งนี้เพื่อให้แม่สบายใจ และหันมาให้กำลังใจลูกๆ มากกว่าที่จะคิดท้อแท้หมดหวังในชีวิต

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและส่งสาร

สภาพแวดล้อมระหว่างแม่กับลูกภายในโรงงานของแสงคำ กำลังเจรจาด้วยคำพูดที่หนักแน่นของลูกสาว ด้วยความเป็นห่วงลูกแม่จึงมีคำพูดที่รบกวนจิตใจลูกสาวทำให้ลูกสาวขาดทั้งขวัญและกำลังใจจากคำพูดที่ว่า

"อุตสาหกรรมเลือกคนชยันแล้ว ยังจะกลายเป็นง่อยอีก" แม่ไม่วายรำพัน "กรรมอะไรของเราน้า แม่เองก็มี
ผัวเฒ่าชวย มีเมียแล้วไม่เลี้ยง เอาแต่กินเหล้า"

(ด้วยสองมือแม่นี้ที่สร้างโลก. 2543 : 211)

อารมณ์ของผู้ส่งสารจึงเริ่มไม่พอใจกับคำพูดของแม่ที่ว่า

"เขาไม่ได้เป็นง่อย" แสงคำนิ่วหน้า "แล้วทำไมแม่จะต้องพูดให้ฉันเสียใจด้วยนะ ฮี พูดไปทำไม"

(ด้วยสองมือแม่นี้ที่สร้างโลก. 2543 : 211)

การแสดงเหตุผล

การแสดงเหตุผลของแสงคำก็เพื่อที่จะไม่ให้แม่พูดถึงแต่ข้อเสียออกมา ซึ่งจะทำให้ทุกคน
ไม่สบายใจ อากาารอ่อนแอและไม่ยอมรับกับสถานการณ์ปัจจุบันที่แม่กระทำอยู่นี้ ทำให้แสงคำ
หมดกำลังใจ และเกิดความเครียดจึงได้ใช้คำพูดที่รุนแรงกับแม่เพื่อที่จะให้ความเครียดนั้นลดลง
แม่เองเมื่อถูกแสงคำต่อว่าหนักขึ้นก็มีท่าที่ยอมรับและเข้าใจจากคำพูดที่ว่า

"มันสุดกลัมนะ แม่ขอโทษ ตัวแม่ต่อสู้มาตลอดชีวิต เห็นแสงแต่งงาน ได้ผัวดี แม่นึกกว่าจะพ้นเวรพ้น
กรรม ไม่นึกเลยว่าพระพรหมจะเล่นตลกกับเราแบบนี้ สำหรับแม่นะ ยังไงก็ได้มันชาแล้วลูกเอ๊ย แต่เมื่อเกิดกับลูก
แม่ทนไม่ได้ อีกอย่างแสงกำลังท้อง"

(ด้วยสองมือแม่นี้ที่สร้างโลก. 2543 : 212)

จากคำพูดของแม่นี้ทำให้แสงคำต้องแสดงความเข้มแข็งให้แม่เห็น ไม่คิดจะยอมแพ้
แสงคำจึงต้องการที่จะเปลี่ยนผลเสียให้เป็นผลดี ก็คือแสงคำจะดูแลโรงงาน เรียนรู้งานทุกอย่างให้
เป็นไม่ใช่สามีล้มป่วยแล้วทุกสิ่งทุกอย่างในโรงงานแห่งนี้ต้องล้มเลิกไปด้วย

ผลของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจของแสงคำบรรลุตามวัตถุประสงค์ ดังข้อความที่ว่า

แม่จึงต้องสงบปากได้แต่ใจหายนอนไม่หลับ นึกภาพแสงคำขับรถแล้วไปประสานกับรถบรรทุกเข้า
อย่างบัว

(ด้วยสองมือแม่นี้ที่สร้างโลก. 2543 : 212)

ถึงแม้แม่จะยอมฟังตามที่แสงคำได้ขอร้อง แต่แสงคำไม่อาจจะทำให้ความรู้สึกภายในใจของแม่คลายความเป็นห่วงหวั่นๆ ทุกคนได้

3. ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างพี่กับน้อง

กรณีที่ 1 จากเรื่องสุดแต่ใจจะไขว่คว้า

เหตุการณ์ตอนนี้เป็นตอนที่พรรณพงศ์ซึ่งเป็นพี่ชายคนโตพูดถึงแม่ในแง่ไม่ดี คิดว่าแม่ลำเอียงไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรักหรือเป็นเรื่องเงินทอง พรรณพงศ์คิดว่าแม่มีอะไรจะให้แต่พัฒนาอย่างเช่นเงินที่พัฒนานำไปเปิดตู้ซ่อมรถ พรรณพงศ์ก็คิดว่าแม่เป็นคนให้ แต่พอถึงตนเองบ้างแม่ไม่คิดจะช่วย คำพูดเหล่านี้เมื่อพัฒนาดำเนินทำให้พัฒนาไม่พอใจพี่ชายเป็นอย่างมาก ทั้งๆ ที่เงินที่พัฒนายืมแม่มาก็ได้คืนไปหมด และพัฒนายังเป็นคนส่งเสียน้องให้เรียนหนังสือ พัฒนายังพูดไปถึงเรื่องที่พ่อลำเอียงรักพรรณพงศ์ มากกว่าลูกๆ ทุกคน พ่อต้องสูญเสียเงินไปมากมายกับพี่ชายคนโต พัฒนาจึงอยากให้พี่ชายเปลี่ยนความคิดตั้งข้อความที่ว่า

“นายพูดยังไม่ถูกนะ พงศ์ แม่ลงทุนให้เราแค่หมื่นกว่าสองหมื่น แล้วเราก็กินแม่ไปหมดแล้วด้วย ส่วนนายใช้เงินเดือนละสามพันมาสี่ปีแล้วคิดดูให้ดีว่ามันเท่าไร แม่ไม่ได้ลำเอียงสักหน่อยนายพูดเหมือนว่าแม่ลำเอียง พวกเรายังไม่พูดอะไรที่พ่อลำเอียงรักนายคนเดียวนะ พ่อลงทุนให้อะไร ๆ มากแค่ไหน พวกเราก็กู้แต่พวกเรายุ่งว่าพ่อบ้างไหม มีแต่จะช่วยกันปิดบังความผิดของนายกลัวพ่อจะเสียใจ น้องอีกสองคนเคยได้ใช้เงินของพ่อแม่บ้างไหม เรากับพี่พูดเป็นคนส่งเสีย นายนะมีความรู้มากกว่าทุกคน รู้จักเอาผ้าตีนตรองดูชะม้งนะ ไม่ใช่สักแต่ว่ามีปากแล้วก็พูดออกมา คิดอะไรพูดอะไรให้มันสมกับที่มีปริญญาหน่อยซีพงศ์”

และพัฒนายังพูดให้พรรณพงศ์ได้คิดอีกว่า

“ทุกคนเสียสละเพื่อให้เราได้เรียนสูงๆ ถ้าไม่บังเอิญเพราะเราทำงานมีรายได้ดี นายพรกกับยายพิณจะได้เรียนสักเท่าไรกัน”

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 201 - 202)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

พัฒนาผู้ส่งสารโน้มน้าวใจให้ผู้รับสาร คือพรรณพงศ์ หยุดการกล่าวหาแม่ว่าลำเอียงรัก และให้เงินพัฒนามากกว่าพรรณพงศ์ ซึ่งตามความเป็นจริง เงินทุกบาทที่แม่ลงทุนให้พัฒนานั้น ตอนนี้ พัฒนได้ใช้เงินแม่ไปหมดแล้ว ผิดกับพรรณพงศ์ใช้เงินของพ่อกับแม่ไปมากโดยที่ยังไม่ได้ให้คืนพ่อกับแม่เลย ซึ่งพัฒนาพยายามจะให้พรรณพงศ์เข้าใจในตัวของเธอ และตัวพัฒนาด้วย

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสาร และส่งสาร

สถานการณ์เกิดขึ้นระหว่างพี่กับน้อง อารมณ์ผู้ส่งสารกำลังโกรธที่พี่ชายพูดอย่างเห็นแก่ตัวเอาแต่ได้ และกล่าวหาแม่ ผู้รับสารคือพงศ์ฟังเฉยๆ เพราะตอนนี้ตนเองต้องยอมให้พูดต่อว่า เพื่อจะหวังผลประโยชน์จากแม่และน้องจึงไม่กล่าวโต้เถียงอะไร ผิดจากทุกครั้งที่เป็นคนไม่ยอมใคร

การแสดงผล

ผู้ส่งสารใช้กระบวนการของเหตุ และผลเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นชัดเจนถึงผลดีและผลเสียของการกล่าวหาผู้อื่นในเรื่องที่ไม่จริงทั้งๆ ที่ตนเองเป็นคนที่มีความผิดมาตั้งแต่ต้น เมื่อผู้รับสารฟังจะได้คิดและตัดสินใจหลีกเลี่ยงที่ไม่กระทำการที่เป็นผลเสีย และปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่ผู้พูดมีจุดประสงค์จะโน้มน้าว

ผู้รับสารและผู้ส่งสารเป็นพี่น้องกัน และอยู่ในวัยรุ่นทั้งคู่ มีความแตกต่างกันอยู่ก็เรื่องของระดับการศึกษา ผู้รับสารเป็นพี่ชายมีสติปัญญาดี เรียนจนได้รับปริญญาเป็นที่ภาคภูมิใจของพ่อ แต่แก้ปัญหาไม่เป็น ไม่มีคุณธรรม เขาเปรียบพี่น้องทุกคน ทางด้านผู้ส่งสารเป็นคนมีการศึกษาด้อยกว่าพี่ชาย ไม่คิดที่จะเรียนให้สูง คิดที่จะทำงานที่ตนเองถนัด นิสัยดี มีความเมตตากรุณา เลี้ยงดูน้องๆ ช่วยเหลืองานบ้าน รู้จักการแก้ปัญหำนำประสบการณ์มาแก้ปัญหาด้วยความสุขุม ชัดตรง

ผู้ส่งสารแสดงผลให้ผู้รับสารได้คิดไตร่ตรอง ในคำพูดของตนเองว่าผิดที่กล่าวโทษแม่ ทั้งที่แม่มีความรักให้กับลูกทุกคน จึงไม่สมควรที่ลูกจะพูดถึงแม่ในแง่ที่ไม่ดี

ผลของการโน้มน้าวใจ

พรรณพงศ์ได้ฟังที่พัฒนาพูดโน้มน้าวก็มีอาการโกรธหน้าแดงก่ำ แต่จำเป็นต้องเก็บอารมณ์ไว้ การโน้มน้าวของพัฒนาทำให้พรรณพงศ์พูดคำว่าขอโทษ ดังนี้

“เออ ๆ เราขอโทษที่คิดยังงั้นกับแม่ แต่มันอดไม่ได้นี่”

ต่อการยอมรับของพรรณพงค์ครั้งนี้เพื่อจะให้พัฒนะช่วยพูดกับแม่ให้ช่วยเหลือตนเรื่องเงิน การโน้มน้าวใจของพัฒนะไม่ถือว่าบรรลุวัตถุประสงค์เพราะไม่ได้เปลี่ยนความคิดของพรรณพงค์ให้เปลี่ยนแปลงได้

กรณีที่ 2 จากเรื่องสุดแต่ใจจะไขว่คว้า

เหตุการณ์ตอนนี้ พรรณพงค์ได้ทำงานเป็นพนักงานบริษัท พรรณพงค์บอกกับทุกคนในบ้านว่าตนเองเป็นคนสนิทกับท่านประธานบริษัท ชื่อชวลิตจึงทำให้มีแต่คนเกรงใจ วันหนึ่งพรรณพงค์จำเป็นต้องใช้รถเพื่อออกไปทำงานตอนกลางคืน จึงมาขอยืมรถจากพัฒนะและได้อ้างว่าจะทำงานได้สะดวกและไม่ต้องการให้พนักงานด้วยกันดูถูก ดังข้อความที่ว่า

“ยืมรถหน่อยได้ไหม พัด ขอยืมไปใช้สักอาทิตย์ มีงานต้องออกกลางคืน ไม่มีรถมันไม่สะดวกเสียเลย อีกอย่างเพื่อนร่วมงานมันดูถูกว่าเรากระจอก” พรรณพงค์พูดกับน้องชายต่อหน้าพ่อ” ตอนนั้นมันรู้แล้วว่าเราจะเป็นเด็กของท่านประธาน ที่นั่นแหละ ทำดีที่แรกบันทึกว่าเราเข้าทางหัวหน้าฝ่ายเท่านั้น เพราะหัวหน้าฝ่ายเขาพาไปสั่งงาน พอรู้ว่าที่แท้เราเป็นเพื่อนชวลิต ชะทำดีเชียวไปตรวจสอบสาขาไหนก็พาเราไปด้วยเอาใจดีบติ ให้เรียนงานสำคัญ ๆ อยู่ตรวจสอบนี่ดีนาพวกพนักงานสาขาเกรงใจ กลัวฟ้องสำนักงานใหญ่”

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 219)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

พรรณพงค์พูดให้พัฒนะมองเห็นถึงความจำเป็นของการมายืมรถในครั้งนี้ พรรณพงค์ไม่ต้องการที่จะให้ใครดูถูกโดยเฉพาะพนักงานด้วยกันในบริษัท

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

สถานการณ์แวดล้อมภายในบริเวณบ้าน มีพ่อนั่งอยู่ตรงบริเวณที่พี่น้องทั้งสองคนคุยกัน พรรณพงค์มีเจตนาแอบแฝงที่จะให้พ่อได้รับทราบความต้องการของตน ผู้ส่งสารมั่นใจว่าตนจะสามารถโน้มน้าวใจคนอื่นได้สำเร็จ เพราะถ้อยคำที่พูดมีความมั่นใจและแสดงความโอ้อวดปรากฏในบทสนทนาที่ว่า

“เราเอารูปที่เราถอดคอกับชวลิตใส่กรอบไปวางไว้ที่โต๊ะทำงานแค่นี้เอง เห็นไหม” พรรณพงค์อวด “รูปที่เราไปเที่ยวทะเลกันไง มีท่านประธานนั่งเล่นอยู่ด้านหลังเห็นถนัดเลย เราเลือกอยู่ตั้งนานตัดสินใจเอารูปนี้ไปติด แหมตื้นเต้นกันใหญ่ นับถือ”

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 219)

การแสดงเหตุผล

ผู้ส่งสารโน้มน้าวใจผู้รับสารด้วยเหตุผลที่มุ่งเน้นไปที่ตนเองมากกว่าสิ่งอื่น ดังถ้อยคำที่แสดงออกว่า

“ยืมรถหน้อยได้ไหม พัด ขอยืมไปใช้สักอาทิตย์ มืงานต้องออกกลางคืน ไม่มีรถมันไม่สะดวกเสียเลย อีกอย่างเพื่อนร่วมงานมันดูว่าเรากระจุก”

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า .2529 : 219)

ผู้ส่งสารโน้มน้าวเพื่อสนองความต้องการของตนเอง จึงพยายามเสนอข้อคิดต่างๆ ให้ผู้รับสารได้สนใจ และคิดว่าผู้ฟังจะพอใจในการกระทำและความคิดนั้น

ในขณะเดียวกันสิ่งที่ผู้ส่งสารพยายามนำเสนอ ไม่ได้เป็นผลดีกับตัวเองกลับทำให้ผู้รับสารตะขิดตะขวงใจ จากคำบรรยายที่ว่า

พัดฟังแล้วให้แสนสะอิดสะเอียน

แสดงให้เห็นว่าผู้รับสารกำลังมองผู้ส่งสารเป็นเพียงบุคคลที่มีแต่ความโอ้อวดเท่านั้น

ผลการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจครั้งนี้ไม่แสดงว่าพรรณพงศ์โน้มน้าวใจพัฒนะสำเร็จ พัฒนะยอมให้พรรณพงศ์ยืมรถไปใช้ เพราะเกรงใจพ่อ ดังบทสนทนาดังนี้

“ให้พี่เขายืมหน้อยไม่ได้รีพัดก็มีรถกระบะเล็กใช้ตั้งหลายคัน” พ่อออกปากพัดจึงพยักหน้า... “ยืมก็ได้ ไข่ระวัง ๆ หนอยนะ”

(กว่าจะรู้เตียงสา. 2529 : 219)

เหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้พรรณพงศ์ได้รถไปขับ แต่พัฒนะก็ไม่เต็มใจร้อยเปอร์เซ็นต์ ถือว่าการให้ยืมรถครั้งนี้ ไม่ได้มาจากความเต็มใจของพัฒนะเอง

กรณีที่ 3 จากเรื่องกว่าจะรู้เตียงสา

เป็นเหตุการณ์ระหว่างพี่ชายคนโตกับน้องชายคนเล็ก ที่ชื่อชยา ซึ่งมีนิสัยชอบสนุกกับการเล่นฟุตบอลเป็นชีวิตจิตใจ และได้เข้าแข่งขันในระดับจังหวัดเป็นดาวเด่น เพราะหน้าตาก็น่าดูฝีมือการเล่นฟุตบอลก็ดี แต่มีเรื่องทำให้พี่ชายต้องหนักใจ คือ งานในร้านที่เป็นการซ่อมรถมอเตอร์ไซด์ จักรยาน ขายอะไหล่ วังส่งของ งานเหล่านี้น้องชายคนนี้จะไม่ยอมทำ และในเรื่องของการเรียนก็ไม่ใส่ใจ ทำให้พี่ชายต้องออกมาเตือนสติ ให้น้องชายได้เข้าใจว่าคนเราต้องเรียนรู้งานเอาไว้บ้าง เพราะเป็นงานที่เลี้ยงชีพตนและคนในครอบครัวได้ ดังนี้

“จำไว้นะ ทุกคนต้องทำงาน ภาระทั้งนั้นมันยังต้องช่วยจบบัญชีรับจ่ายในบ้าน คุณคนงานคนใช้ ฉันจะบอกอะไรให้ล่ะ ฮกฉันไม่เลี้ยงแก่ไปจนแก่ตายหรอก เราทุกคนทำงานไปเรียนไปทั้งนั้นงานไม่ได้ลำบากอะไร ไม่ต้องเป็นลูกจ้างใคร อะอะหลบไปเตะบอลใช้ไม่ได้ กินแรงพี่น้องดูเอาสิเดี๋ยวนี้มันได้ทุกอย่าง ซ่อมจักรยาน ซ่อมรถเครื่อง วังส่งของ ขายอะไหล่ นังหนึ่งมันก็ขายอะไหล่ได้รู้เรื่องทุกอย่าง มีแต่แก่คนเดียวไม่ได้เรื่อง อาฮก ฮงมันก็ทำงานไปเรียนไป โตแล้ว เกินสิบห้าแล้วอยู่เฉย ๆ ไม่ดี เราไม่ใช่ลูกผู้ชายไทยโว้ย จะได้มีคนรองมือรองตีนให้จนเป็นหนุ่ม”

(กว่าจะรู้เตียงสา. 2542 : 29)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวครั้งนี้ ก็เพื่อให้ชยา รู้จักรับผิดชอบงานในบ้านบ้าง จะได้มีอาชีพติดตัว หรือดูแลกิจการภายในบ้านได้ สาเหตุก็เป็นเพราะชยา เป็นคนที่ชอบเล่นฟุตบอล งานบ้านไม่สนใจ ไม่เหมือนพี่น้องคนอื่น ๆ พี่ชายคนโตก็จำต้องออกมาสั่งสอน

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

สภาพแวดล้อมเป็นบรรยากาศภายในบ้านที่เต็มไปด้วยอุปกรณ์การซ่อมรถจักรยานยนต์ จักรยาน อะไหล่ และเป็นร้านขายของก็คือขายพวกอะไหล่รถ มีพี่น้องคอยช่วยกันอยู่ในบ้าน แต่ชยาเป็นน้องคนเดียวที่ไม่ได้ช่วย อารมณ์ของผู้ส่งสาร คือ พี่ชายคนโต ไม่อุนเฉียว แต่สอนด้วยความหวังดี พี่ชายคนนี้ใจเย็นกว่าพี่ชายอีกคนหนึ่ง

การแสดงผล

การส่งสารครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความต้องการของมนุษย์ ต้องการที่จะมีทรัพย์สินสมบัติ ต้องการเครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ เงินทองได้มาจากการทำมาหากินของตนแทบทั้งสิ้น

ชยาผู้เป็นน้องชายก็คือเด็กวัยรุ่นคนหนึ่งซึ่ง เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อก่อนเข้าสู่ผู้ใหญ่ เด็กวัยนี้จะเริ่มสร้างปรัชญา อุดมคติของตนเอง แต่เนื่องจากเด็กขาดประสบการณ์ ขาดความรู้ ทำให้ผิดหวังง่าย วัยนี้จึงเป็นวัยที่สำคัญ และควรให้ความสนใจมากเป็นพิเศษ เพื่อจะได้ให้แนวทางให้วัยรุ่นมีทัศนคติที่ดี มีวิจารณญาณในการตัดสินใจ และช่วงนี้น้องชาย หรือผู้รับสารกำลังเพ้อฝันคิดฟุ้งซ่าน ซึ่งอาจมีวิธีการแก้ปัญหาด้วยการถอยเข้าสู่โลกของตนเอง (วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. 2543 : 103-104) ผู้ส่งสาร พยายามจะให้น้องชายเข้าใจ และเห็นว่าน้องมีความคิดที่จะอยากได้ อยากมี มีความขยันและรู้จักใช้เวลาว่างอย่างมีประโยชน์มากกว่าที่ทำอยู่ทุกวันนี้

ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น ทั้งทางด้านร่างกาย และสติปัญญา

ผลของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจให้น้องชายหันกลับมาสนใจในหน้าที่การงานบ้างนั้น ไม่มีประโยชน์สำหรับเด็กวัยรุ่น คำพูดที่พูดออกไปจึงกลายเป็นเพียงสอนไปวันๆ แล้วก็ผ่านไป ดังจากคำบรรยายที่ว่า

“ชยาเม้มปากยังโหล่นิดหนึ่งอันเป็นกิริยาที่พี่ชายเกลียดนัก จึงถูกด่าต่ออีกสองสามประโยค ชยากระแทกตัวกับเก้าอี้ด้วยความอารมณ์เสียมองพุ่มอกแล้วก็ถอนใจ

(กว่าจะรู้เตียงสา. 2543 : 29 - 30)

เป็นคำอธิบายที่แสดงให้เห็นว่าน้องชายไม่สนใจในคำสอนของพี่ชาย และยังปรากฏในคำสนทนาของตัวละคร ดังนี้

“งาน งาน งาน ไม่รู้จะแบกงานกันไปถึงไหน หาความบันเทิงไม่มีเลย ไม่รู้ยุ่งกันได้อย่างไร ทำงานวันละยี่สิบชั่วโมงแบบนี้ ตายไปก็ไม่ได้ ไร้รสชาติ ไร้ความสุข ไร้เอี้ย ดึกดานตายชักดิ้น”

(กว่าจะรู้เตียงสา. 2543 : 30)

การโน้มน้าวใจของพี่ชายกับน้องชาย ครังนี้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์เพราะน้องชายไม่เชื่อฟังที่พี่ชายสั่งสอน และไม่ยอมปฏิบัติตาม

กรณีที่ 4 จากเรื่องด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก

เหตุการณ์ตอนนี้แสงคำต้องการให้น้องคือสร้อยคำไปทำงานบ้านป่าอาษาแทนตนเอง เพราะต้องไปทำงานที่ร้านเสริมสวยไม่มีเวลาที่จะไปช่วยงานได้เหมือนเคย จึงชักชวนน้องสาวดังนี้

"พี่จะไปอยู่ที่ร้านที่พี่หวั่นะ ที่นี้ถึงงานบ้านสร้อยจะต้องช่วยแม่เพราะพี่ไม่อยู่แล้ว ลด ๆ ลงเสียมั่งนะไอ้ ซ่อมดนตรี ซ่อมเดินอะไรนั่นนะ"

สร้อยคำถอนใจ ฟังพี่สาวพูดต่อ

"แล้วถึงงานบ้านคุณป่าอาษา พี่เคยไปช่วยที่บ้านตอนเช้าๆ สร้อยไปทำแทนได้ไหม คุณป่าให้เงินพี่ เดือนละร้อย ชื่อของให้ก็ไม่เคยเอาเงินทองคืนเลย สร้อยจะได้มีรายได้ ถึงน้อยก็ยังดี แค่อ่านกับซักผ้าให้คุณป่า มั่งของคุณป่าคนเดียว ของลูกหลานท่านนะส่งซักเครื่องที่ร้านรีดหมด ไม่ต้องซักหรอก ช่วยคุณป่าซักเสื้อวันละ สองตัว ผ้านุ่งคุณป่าซักเอง แล้วก็ซักผ้าซั้ว ผ้าเช็ดเตาเช็ดตุ้มมั่งเท่านั้นเอง ชั่วโมงเดียวก็เสร็จ"

(ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก. 2543 : 28)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

แสงคำโน้มน้าวใจสร้อยคำก็เพื่อที่จะให้ไปช่วยงานบ้านที่แสงคำทำอยู่ที่บ้านป่าอาษา เพื่อครอบครัวจะได้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้ส่งสารและผู้รับสาร

เป็นการพูดคุยกันอยู่ในบ้านระหว่างพี่กับน้อง อารมณ์ของผู้ส่งสารซึ่งกำลังเป็นฝ่าย ขอร้อง จึงไม่แสดงอาการขุ่นเคี้ยวออกมาแต่อย่างใด อารมณ์ของผู้รับสารค่อนข้างเบื่อหน่าย เพราะไม่ยอมทำตามพี่สาวขอร้อง แต่ถึงอย่างไรพี่น้องก็คุยกันอย่างมีเหตุผลไม่แสดงอารมณ์ เกรี้ยวกราดต่อกัน

การแสดงเหตุผล

ผู้ส่งสารพยายามที่จะให้ผู้รับสารได้รับรู้และเข้าใจถึงสภาวะความจำเป็น ที่ต้องใช้ พยายามเป็นอย่างมากนั้นเป็นเพราะรู้ดีว่าน้องสาวเป็นคนสวยและไม่เคยทำงานข้างนอกบ้าน จึง พยายามที่จะเปลี่ยนความคิดของน้องสาวโดยการเอารายได้เข้ามาจูงใจ เพื่อที่จะได้เห็นถึงผล ประโยชน์ เป็นการแสดงถึงความร่วมมือของพี่น้องที่คิดจะช่วยเหลือครอบครัว ผู้ส่งสารต้องการให้ ผู้รับสารเสียสละ และปฏิบัติงานร่วมกัน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความรักใคร่กันดี แต่ผู้รับสารอายุไม่มีความกล้า ผู้ส่งสารพยายามจูงใจให้ผู้รับสารเห็นว่าที่ต้องไปทำงานที่อื่น เพราะครอบครัวจะได้มีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ก็ยังคงรักษารายได้เดิมที่เคยทำเอาไว้ โดยการจะให้ผู้รับสารไปทำงานแทน

ผลของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจของพี่สาวไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ เพราะน้องสาวไม่ยอมทำตามตามที่พี่ขอร้องตามข้อความที่ปรากฏว่า

“ไม่รับประทาน เรื่องนี้ไม่เอาด้วยเด็ดขาด บ้านเราส้อยทำได้ ผ่าถุงแม่ก็ชักได้ ของไฮ่สุดก็ทำได้ แต่บ้านป่าอูษาไม่ไป”

(ด้วยสองมือแม่นี้ที่สร้างโลก. 2543 : 27 - 28)

กรณีที่ 5 จากเรื่องด้วยสองมือแม่นี้ที่สร้างโลก

เหตุการณ์ตอนนี้เป็นตอนที่ส้อยคำได้มาปรึกษาพี่สาวก็คือแสงคำ เกี่ยวกับผู้ชายที่ชื่อศุภวิทย์มาขอพบส้อยคำ และได้ชวนส้อยคำไปทำงานด้วยกันที่บริษัทเปิดใหม่ของเขา แต่ส้อยคำดูตัวเองแล้วเห็นว่าไม่เหมาะกับการทำงานในสถานที่แบบนั้นประกอบกับไม่มีความสามารถอะไรที่พอจะช่วยเขาทำงานได้ แต่แสงคำได้พูดคุยกับส้อยคำถึงความรู้และข้อดีที่ส้อยคำนั้นก็มีอยู่ไม่น้อย เพื่อที่จะให้น้องสาวได้เกิดความมั่นใจคิดทบทวนดูดังข้อความที่ว่า

“แล้วเรานึกว่าตัวเองด้อยนักหรือ” พี่สาวย้อนถาม “ส้อยทำได้แค่นั้นนี่จ๊ะ”

“ส้อยมีความรู้ทางเสริมสวย ทางเสื้อผ้า ทางดนตรี ไม่คิดบ้างหรือว่าอาจจะช่วยเขาได้เกี่ยวกับงานเสื้อผ้า พวกมัน สดช่วยเรื่องไม้ประดับ ม่านเอเย เบาะโซฟาเอเย ต้องการสายตาผู้หญิงเหมือนกันนะ หรืออย่างห้องซ่อมดนตรีของลูกเศรษฐี ห้องฟังเพลงของพวกบ้าเครื่องเสียง ส้อยจะช่วยเขาออกแบบได้ไหม ช่วยทำให้เขาเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์เพื่อประชาสัมพันธ์ตัวเองได้ไหม ทำให้ชื่อสำนักงานของเขามีชื่อลงหนังสือพิมพ์บ่อย ๆ เพราะส้อยร้องเพลงด้วย ทำให้เป็นข่าว ส้อยทำได้แค่นั่งยิ้มรับแขก ยกน้ำ ชงกาแฟเท่านั้นหรือจ๊ะ หรือว่าแค่รับโทรศัพท์อย่างนั้นใช้เครื่องรับก็ได้บันทึกละเอียดกว่าคนด้วยซี”

(ด้วยสองมือแม่นี้ที่สร้างโลก. 2543 : 259)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

แสงคำพูดเพื่อให้น้องสาวเข้าใจ และมองว่าตัวเองก็มีคุณค่ามากกว่าที่คิดจะทำเพียงงานเล็กๆ เท่านั้น แท้จริงแล้วน้องสาวเป็นคนมีความสามารถในหลายๆ ด้าน เพียงแค่ต้องรู้จักนำความสามารถที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับการงาน

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและส่งสาร

สถานการณ์ตอนนี้เป็นตอนที่พี่น้องทั้งสามคนกำลังปรึกษากัน และเป็นบรรยากาศของความอบอุ่นหลังจากที่ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวของแสงคำเบาบางลงไป พี่น้องเพียงจะมีโอกาสได้ปรึกษากันหรือกันอย่างนี้ พี่สาวคนโตตอบอุ่นกว่าทุกครั้งที่มีการพูดกับน้องๆ อาจจะเป็นเพราะแสงคำโตเป็นผู้ใหญ่และมีความรับผิดชอบมากขึ้นการเรียนรู้ประสบการณ์ในชีวิตก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ไม่ใช่ใช้อารมณ์รุนแรงในการพูดคุยครั้งนี้ มีเพียงถ้อยคำเปรียบเปรยเพื่อน้องได้คิดตามเท่านั้น

การแสดงผล

แสงคำใช้คำพูดจูงใจให้น้องสาวเกิดความต้องการ ความปรารถนา เกิดแรงกระตุ้นให้มีความเพียรตั้งใจทำงาน สร้อยคำกำลังลังเลใจคิดว่าตัวเองคงทำงานได้ไม่ดี หรือก็ทำได้แค่เพียงนั่งรับโทรศัพท์ที่ไม่สามารถที่จะทำงานประเภทอื่นได้ แสงคำพยายามผลักดันให้สร้อยคำมีพลัง และมีกำลังใจ

“สร้อยมีความรู้เรื่องทางเสริมสวย ทางเสื้อผ้า ทางดนตรี ไม่คิดบ้างหรือว่าอาจจะช่วยเขาได้”

(ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก. 2543 : 259)

แสงคำจึงบอกจุดเด่นในวิชาชีพที่สร้อยคำถนัด เช่นถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับเสื้อผ้าสร้อยคำสามารถทำผ้าม่าน ถ้าเป็นเรื่องดนตรีสร้อยคำสามารถที่จะช่วยออกแบบห้องซ้อมดนตรีให้กับพวกลูกเศรษฐีก็ได้

แสงคำเปลี่ยนความคิดของสร้อยคำที่มีความกังวลอยู่ในขณะนั้น ทำให้สร้อยคำ ได้ถูกคิด และคำพูดของแสงคำก็ทำให้สร้อยคำและสุดน้องชายคนเล็กเกิดความประทับใจ เกิดพลังและเกิดความพยายามอีกด้วย

ผลของการโน้มน้าวใจ

แสงคำโน้มน้าวใจน้องสาวบรรลุตามวัตถุประสงค์ ดังคำบรรยายดังนี้

สร้อยคำเล็กถึงเลตอบตกลงไปทำงานกับศุภวิทย์ สำนักงานชาวสะอาด สวยามานั่งทำงาน หล่อนไปทำงานเองด้วยรถเมล์ปรับอากาศ สะดวกสบาย

(ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก. 2543 : 259)

4. ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก

กรณีที่ 1 เหตุการณ์จากเรื่องสุดแต่ใจจะไขว่คว้า

เป็นตอนที่พัฒนะมีความสนิทสนมอยู่กับผู้ใหญ่ที่มีตำแหน่งเป็นกำนันอยู่ในหมู่บ้าน กำนันเอ็นดูและรักพัฒนะเหมือนเป็นลูกเป็นหลานคนหนึ่ง มีอะไรก็คอยให้ความช่วยเหลือพัฒนะ อยู่เป็นประจำ วันหนึ่งพัฒนะได้ไปปรึกษาลุงกำนันถึงเรื่องที่ตนเองต้องการจะออกจากโรงเรียน มาทำงานช่วยเหลือครอบครัว แต่กำนันมองว่าพัฒนะเป็นเด็กถึงแม้ว่าจะมีความคิดที่จะช่วยเหลือครอบครัวก็ตามแต่พัฒนะคงจะช่วยเหลืออะไรได้ไม่มาก กำนันมีความเห็นว่าพัฒนะควรที่จะเรียนต่อให้จบ เพื่อว่าวันข้างหน้าพัฒนะอยากที่จะมีกิจการเป็นของตนเองจะได้พูดคุยกับลูกค้าได้รู้เรื่อง ไม่มีใครโกงได้ ดังข้อความที่ว่า

“ไม่ดีหรอกนะ พัดถึงเชิงจะไม่คิดเรียนชั้นสูง ๆ ไม่คิดเรียนมหาวิทยาลัย ไม่อยากเป็นขุนน้ำขุนนาง แต่ถ้าเชิงจบแค่ประถม แค่อ่านออกเขียนได้ เชิงโตขึ้นทำงานอะไรก็อาจจะถูกเขาหลอกเอาได้ง่ายๆ เพราะพื้นความรู้น้อย เชิงอยากเป็นช่างฟิต อยากซ่อมรถก็ทำได้ แต่ถ้าเชิงรู้แน่นักเชิงจะขยับขยายตัวเองไม่ได้ ลุงกำนันยังจับตั้งมอแปดเดิมนะใคร ๆ เอาข้อกฎหมายตรกฏหมายมาหลอกข้าไม่ได้หรอก ถ้าเชิงจะตั้งอยู่ตั้งป้อม เชิงก็ต้องรู้เรื่องกฎหมายเรื่องขออนุญาต ไม่งั้นเชิงก็เป็นลูกจ้างเขาไปเรื่อย เรียนให้มันจบ ๆ มัธยมเถอะวะ แล้วค่อยคิด”

“พ่อไม่ค่อยสบาย แม่เหนื่อย” พัดให้เหตุผล

“ข้าก็รู้ แต่ตัวเท่าเชิงจะทำอะไรได้วะ จบประถมหกก็อายุแค่สิบกว่าขวบ เชิงไปฝึกงานช่างฟิตเงินค่าแรงก็ไม่พอกินหรอก ต้องอาศัยแม่เชิงอยู่ดี จันเรียนเสียไม่ดีกว่าเธออะ ปิดเทอมก็ไปฝึกงานทำงานโรงงานเอา หาเงินไว้ใช้เรียนเองก็ได้ หรือไม่ก็เชิงมารับจ้างทำงานวันหยุด กับตอนปิดเทอม”

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 31)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

กำนันโน้มน้าวให้พัฒนะเรียนต่อ ก็เพื่ออนาคตของพัฒนะ ก่อนหน้านี้ความคิดของพัฒนะคือการออกจากโรงเรียนมาช่วยทางบ้าน เพราะเห็นว่าพ่อไม่ค่อยสบายและเหนื่อยมาก กำนันมองว่าการเรียนของพัฒนะอาจจะไม่ได้ถึงขั้นมหาวิทยาลัย อย่างน้อยจบชั้นมัธยมก็ยังมีดี กำนันจึงพยายามโน้มน้าวให้พัฒนะเปลี่ยนความคิดเลือกการเรียนก่อนเป็นสำคัญ

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและส่งสาร

สถานการณ์ หรือเหตุการณ์ในตอนนี้ เป็นการพบกันโดยบังเอิญระหว่างกำนันกับพัฒนะ ซึ่งเมื่อพัฒนะได้ปรึกษาเรื่องที่จะออกจากโรงเรียนมาช่วยพ่อแม่ทำงาน อารมณ์ของกำนันค่อนข้างหงุดหงิด เพราะกำนันเห็นว่ายังไม่ถึงเวลาที่สมควร พัฒนะเป็นเด็กที่มีความอ่อนน้อมฟังคำของผู้ใหญ่ จึงตั้งใจฟังในสิ่งที่กำนันบอกกล่าว เพราะกำนันก็มีความหวังดีกับพัฒน์อย่างจริงใจ อารมณ์ของพัฒนะในตอนนี้มีความวิตกกังวล ลังเลยังตัดสินใจไม่ได้คิดว่าควรจะเลือกทางเดินชีวิตอย่างไร จึงแสวงหาที่ปรึกษาที่ตนไว้วางใจ

การแสดงเหตุผล

กำนันใช้เหตุและผลในการโน้มน้าวใจพัฒนะ เพื่อให้พัฒนะเรียนให้จบเสียก่อน ก่อนที่จะตัดสินใจออกมาทำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัว กำนันชี้ให้เห็นผลเสียเพื่อให้พัฒน์ได้ชุกคิด และให้พัฒนะได้หลีกเลี่ยงผลเสีย ลักษณะของการโน้มน้าวใจก็เพื่อให้ผู้รับสารได้คล้อยตามเหตุผลที่ได้แสดงไปประกอบกับผู้ส่งสารเป็นบุคคลที่ผู้รับสารเชื่อถือ และไว้วางใจ จึงทำให้เกิดการยอมรับความคิดใหม่ได้และสามารถทำให้ผู้รับสารนั้นคล้อยตามได้ง่าย โดยทั่วไปแล้วคนเราจะยอมรับความคิดใหม่ ถ้าผู้เสนอความคิดนั้นเป็นผู้ที่น่าเชื่อถือกว่า

ผลของการโน้มน้าวใจ

พัฒนะเห็นชอบกับคำพูดของกำนันนั้น ภาษาที่กำนันใช้ทำให้พัฒนะคล้อยตาม ข้อความที่แสดงว่าการโน้มน้าวใจของกำนันบรรลุวัตถุประสงค์ ดังนี้

"ปิดเทอมพัฒน์จึงไปทำงานที่บ้านกำนันทุกวัน ส่วนพงษ์ตั้งหน้าตั้งตาท่องหนังสือเพื่อไปสอบเข้าโรงเรียนมัธยมชื่อดังในเมืองกรุง"

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 32)

การโน้มน้าวใจของกำนันไม่บีบบังคับ พยายามแสดงผลให้พัฒนเห็นภาพพจน์และคิดและคล้อยตามเหตุผลที่กำนันโน้มน้าวใจ

กรณีที่ 2 เหตุการณ์ตอนนี้จากเรื่องสุดแต่ใจจะไขว่คว้า

เป็นตอนที่น้ำแก้วซึ่งเป็นน้ำของวันแรมและวันสว่าง ได้พูดคุยกับพัฒนและวันสว่าง เหตุการณ์เกิดเพราะเด็กสองคนพูดคุยกันเรื่องของตน ที่เรียนหนังสือไม่เก่งไม่เหมือนกับพรรณพงศ์ ซึ่งเหตุการณ์นี้น้ำแก้วได้พบเห็นจึงได้เข้าปลอบเด็กทั้งสอง เพราะเด็กทั้งสองมีอาการซึมเศร้า น้ำแก้วเอ็นดูจึงพูดให้สบายใจด้วยคำพูดที่อบอุ่นดังข้อความต่อไปนี้

“สว่างเอ๋ย โง่หรือฉลาดมันก็ได้สำคัญที่สุดในชีวิตหรอกนะจะ สำคัญที่การใช้ชีวิต คนฉลาดปราดเปรื่องอาจจะใช้ชีวิตอย่างโง่ๆ ก็ได้มันสมองที่มีก็ไร้ประโยชน์ แต่คนโง่ไม่ได้ถึงกับปัญญาอ่อน แต่มีความพยายามและปรับปรุงตัวเองให้ฉลาดขึ้นอาจจะใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าที่สุดก็ได้นะรู้ไหม เอดิฉันนะสมัยยังเด็กครูหาว่าปัญญาอ่อนด้วยซ้ำไป แล้วคนคนนั้นแหละที่คิดหลุดไฟมาให้เราได้ใช้กัน คิดเครื่องบันทึกเสียงมาให้เราได้เล่นได้ใช้ประโยชน์ ไซ้ไหมละ สว่างก็รู้อยู่แล้ว” “แต่พัดไม่ใช่เอดิฉัน” พัดพิมพ์

“พัดก็คือพัด ไม่จำเป็นต้องเป็นเอดิฉันนี่ จริ่งไหม พัดก็คือพัด ทำดีที่สุดเท่าที่พัดจะทำได้”

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 80)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

น้ำแก้วโน้มน้าวใจให้เด็กทั้งสองคือ พัฒนกับวันสว่าง ให้มีความสบายใจที่แม้ว่าตนเองเกิดมาไม่ฉลาดเหมือนคนอื่น แต่ทั้งสองคนก็เป็นคนดี อาจจะมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่าคนฉลาด และใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าได้

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

ผู้ส่งสารใจเย็นมีความโอบอ้อมอารีมีเหตุผล ใช้วิธีการอธิบายแบบเรียบง่าย เข้าใจง่าย พัฒนกับวันสว่าง ซึ่งเป็นผู้รับสาร ด้วยความเป็นเด็กจึงนั่งฟังนิ่งๆ ไม่มีการโต้เถียงน้ำ สิ่งแวดล้อมในตอนนั้น เป็นช่วงเวลาของการพักผ่อนของเด็กๆ ได้มีการพูดคุยกันถึง เรื่องของการเรียนจนหลานทั้งสองเกิดความไม่สบายใจ น้ำจึงต้องพูดปลอบโยนเพื่อให้เกิดความสบายใจ

การแสดงผล

น้ำของพัฒนะกับวันสว่างใช้ภาษาให้เห็นภาพ ดังในกรณีที่น้ำพยายามยกเรื่องของเอดิสัน เมื่อตอนเป็นเด็กถูกคนกล่าวหาว่า เป็นเด็กปัญญาอ่อน แต่เอดิสันกลับเป็นคนที่คิดเรื่องหลอดไฟมาให้เราใช้จนปัจจุบันนี้ เด็กๆ ก็เกิดความสนใจ เพราะพัฒนะก็เป็นคนที่ชอบคิด ชอบประดิษฐ์สิ่งของเช่นกัน ผู้พูดได้สร้างความรู้สึก หรืออารมณ์ร่วมกัน ผู้ฟังย่อมคล้อยตามได้ง่ายด้วยเหตุและผลที่ผู้พูดยกมากกล่าวอย่างมีศิลปะ

ผลของการโน้มน้าวใจ

ผลปรากฏดังคำบรรยายในเรื่องดังนี้

น้ำแก้วสบตาเด็กหนุ่มจ้องๆ เธอเห็นแววตาดูในดวงตาเขาแก้วตาดำให้พัฒนะอย่างให้กำลังใจ พัดจึงยิ้มออกมาได้ แวดตาสลดจางหาย ดวงตาดำกลับกลับสดใส เหมือนเดิม

(สุดแต่ใจจะไขว่คว้า. 2529 : 80)

แสดงให้เห็นว่าการโน้มน้าวใจของน้ำแก้วประสบผลสำเร็จที่ทำให้หลานทั้งสองสบายใจได้

กรณีที่ 3 จากเรื่องกว่าจะรู้เดียงสา

เหตุการณ์ตอนนี้เป็นตอนที่แม่ของแว่นทิพย์ออกตามหาลูก เพราะแว่นทิพย์หนีออกจากบ้านโดยไม่ทราบว่ไปไหนและไปกับใคร ในครั้งแรกแม่ของแว่นทิพย์ไปตามที่บ้านของลูกชายที่ชื่อจักรทิพย์ซึ่งเป็นพี่ชายของแว่นทิพย์ แต่ไม่พบตัวแว่นทิพย์ สุริย์พรภรรยาของจักรทิพย์ได้ออกความคิดว่าอาจจะอยู่กับเพื่อนที่ชื่อวลีรัตน์ แม่ของแว่นทิพย์จึงเดินทางไปพบวลีรัตน์และพยายามพูดให้วลีรัตน์บอกว่าตอนนี้แว่นทิพย์ไปกับใคร อยู่ที่ไหนและคบกับใครอยู่ดังข้อความที่ว่า

“แม่ทิพย์เขามาค้างกับเธอหรือจะ วลีรัตน์” หล่อนส่ายหน้า แว่นทิพย์ไม่ได้แะมาหาหล่อนเลย

“แล้วเขาไปไหน มีบ้านเพื่อนคนไหนมั้งที่เขาสนิทสนมด้วย มากๆ นะ”....เด็กสาวไม่ตอบ ใจแว่วไปถึงชยาแต่หล่อนคิดว่าไม่อาจบอกได้.....

“เธอคิดว่าเขาไปไหน ไปกับใคร ฉันเคยเห็นเขาขับรถไปกับผู้ชาย เจ้าหนุ่มนั้นเป็นใครที่ไหน วลีรัตน์หนูจะปิดฉันได้ลงคอหรือ คิดจะให้เพื่อนหลงทางก่อนเวลางั้นหรือจะ”

“หนูไม่ทราบหรอกค่ะ ไม่ทราบจริงๆ “

“แต่ฉันว่าหนูต้องทราบ หนูเป็นเพื่อนสนิทคนเดียวที่ยายทิพย์คบหาด้วย เขาจะไม่ปรึกษาหารือเลย หรือ คิดให้ดี ๆ นะ วลีรัตน์ถ้าหนูไม่บอกเพื่อนจะเสียอนาคตไปแค่นั้น เขาจะได้ไปเมืองนอกอีกไม่นานนี้แล้ว แต่ถ้าเขาหนีหายไปเขาจะทำอะไรได้ ความรู้แค่มัธยม หนูนึกดูให้ดี ๆ นะ”

(กว่าจะรู้เตียงสา. 2542 : 184)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจครั้งนี้ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารบอกว่าเพื่อน ไปกับใครและจะไปที่ไหน โดยที่ผู้ส่งสารพยายามพูดถึงอนาคตของลูก ให้ผู้รับสารเข้าใจความห่วงใยในตัวลูก

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

สถานการณ์ในตอนนั้นวุ่นวายเพราะแม่กำลังตามหาลูก ไม่ว่าจะไปสืบตามที่ไหน กับใครก็ไม่มีใครทราบ จึงทำให้ผู้ส่งสารคือแม่มีอารมณ์หงุดหงิด วลีรัตน์ผู้รับสารตกใจและมีความหวาดกลัวเมื่อพบหน้าแม่ของแวนทิพย์ เพราะตัวเองก็พอที่จะทราบว่าเพื่อนของตนไปกับใครและสนิทกับใครมากที่สุดในตอนนี้ อารมณ์ของผู้รับสารคือวลีรัตน์พยายามใจเย็นและเผชิญหน้ากับสถานการณ์ในขณะนั้น แม่ของแวนทิพย์พยายามให้วลีรัตน์นึกถึงอนาคตของเพื่อน มีอาการเหนื่อยจึงทำให้มีน้ำเสียงอ่อนลงจนวลีรัตน์กล้าพูดที่จะพูดคุยต่อไปได้

การแสดงเหตุผล

เหตุผลที่ผู้ส่งสารแสดงต่อผู้รับสารก็คือเรื่องของการมองถึงอนาคต เพราะถ้าลูกสาวที่หายไปไม่กลับมาก็คงช่วยตัวเองไม่ได้เพราะมีความรู้เพียงมัธยมศึกษา และพูดให้ผู้รับสารซึ่งมีอายุเท่ากับลูกสาวของตน และอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาดังนั้นแม่ของแวนทิพย์จึงได้บอกให้วลีรัตน์ทราบ ถึงแผนการศึกษาที่วางไว้ให้ลูกนั้นก็คือการไปเรียนต่อในต่างประเทศ ทำให้ผู้รับสารสนใจการไปเรียนเรียนที่ต่างประเทศ ตามความคิดที่ว่า

“ส่งไปนอกหรือคะ” วลีรัตน์เบิกตากว้าง เมืองนอกดูจะเป็นสวรรค์ของพวกหล่อนเสียจริงๆ มันน่าตื่นเต้นน้อยอยู่หรือ เมืองนอกคงยิ่งสนุกกว่ากรุงเทพฯ ถึงจะไปเรียนหนังสือก็เกิด เท่าที่เห็นในภาพยนตร์มันแสนสนุกแสนหรู หน้าหนาวก็เล่นหิมะ หน้าร้อนอากาศเย็นสบาย แล้วฤดูใบไม้ผลิจะมีดอกไม้งดงามเต็มทุ่ง ยิ่งประเทศลวิสต์ที่แวนทิพย์เคยพูดถึงยิ่งน่าดู หล่อนดูภาพยนตร์เพลงเห็นประเทศนี้งดงามราวเมืองในฝัน ส่วนชีวิตจริงจะเป็นเช่นไรหล่อนไม่อาจรู้ได้”

(กว่าจะรู้เตียงสา. 2542 : 185)

เมื่อผู้รับสารตื่นเต้นที่เพื่อนจะได้มีโอกาสไปศึกษาต่างประเทศจึงยอมฟังเหตุผล ตนจึงต้องการที่จะให้เพื่อนได้ไปในทางที่เจริญก้าวหน้า และด้วยเหตุผลที่ผู้ส่งสารแสดงให้เห็นมีความสมเหตุสมผล ผู้ส่งสารจึงยอมฟังและถ้าแว่นทิพย์ไม่เรียนต่อก็คงจะไม่สามารถจะประกอบอาชีพได้เพราะความรู้น้อย ดังข้อความที่แสดงว่าวลีรัตน์คิดเป็นห่วงเพื่อนที่จะเอาตัวเองไม่รอด จึงมีความคิดให้เพื่อนกลับมา ดังนี้

แม้วลีรัตน์จะเป็นเด็กสมัยใหม่แสนอิสระ แต่หล่อนมีมันสมองพอจะรู้ว่าสิ่งที่เพื่อนรักทำไปนั้นไม่ถูกต้อง และไม่น่าจะเอาตัวรอดได้ในสถานการณ์อย่างนี้

(กว่าจะรู้เตียงสา. 2542 : 185)

จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้วลีรัตน์ตัดสินใจบอกแม่ของแว่นทิพย์ เพราะวลีรัตน์มีความเป็นห่วงอนาคตของเพื่อนเช่นกัน

ผลของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจบรรลุตามวัตถุประสงค์ วลีรัตน์ยอมบอกแม่ของแว่นทิพย์ ถึงเรื่องที่แว่นทิพย์กำลังคบหาอยู่กับลูกชายร้านขายจักรยาน ชื่อว่าชายรู้จักกันตอนที่แว่นทิพย์เดินพาเหรด แต่วลีรัตน์ก็ไม่ได้บอกแม่แว่นทิพย์ว่าตนเองเป็นคนประสานความสัมพันธ์ให้กับคนทั้งสอง

5. ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างเครือญาติ

กรณีที่ 1 จากเรื่องยายหนูลูกพ่อ

เหตุการณ์ตอนนี้น้ำของบุญญภัทร ไม่ต้องการให้หลานชายมาทรมานชีวิตกับเด็กที่ไม่ใช่ลูกของตนเอง แต่ความหวังดีของน้ำสาวไม่ได้ทำให้บุญญภัทรเปลี่ยนใจที่จะไม่เลี้ยงเด็กคนนี้ไว้ และเขายังคงตั้งใจเลี้ยงเด็กคนนี้อย่างดี จึงได้พูดให้น้ำสาวมีความคิดเสียใหม่ และไม่ให้พูดอะไรที่เป็นปมด้อยของเด็กต่อไปในอนาคต ดังข้อความที่ว่า

“น้ำอย่าพูดอย่างนี้สิครับ ถ้ายายหนูฟังออกแกจะมีปมด้อย สงสัยแล้วมีปัญหาขึ้นมาบุญญภัทรนี่หัวหน้า “อีกอย่างยายหนูไม่ได้เป็นต้นเหตุให้ผมออกจากงาน ผมพอใจชีวิตอิสระอย่างนี้ด้วย คนเราตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นมาบังคับตัวเองมากเกินไป เข้าขึ้นไปทำงาน เย็นลงก็กลับบ้าน แต่ผมชอบที่เข้าขึ้นไม่ต้องไปไหนอยู่กับลูก ว่างเมื่อไรก็ลงมือทำงานนั้น ตื่นตีหนึ่งอยากเขียนรูปก็เขียนกลางวันอยากนอนก็นอนด้านนอนได้

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 39)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

บุญญภัทรต้องการให้น้ำสาวยอมรับฟังเหตุผลที่เขาต้องออกจากงานมาเลี้ยงลูกอยู่ที่บ้าน ซึ่งสาเหตุไม่ได้มาจากยายหนู แต่เป็นเพราะบุญญภัทรต้องการอยู่กับลูกมากกว่านี้

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

เป็นการพูดคุยกันระหว่างน้ำสาวกับบุญญภัทร น้ำมีความเป็นห่วงบุญญภัทรหลานชายที่ต้องมานั่งเลี้ยงลูก ซึ่งไม่ใช่ลูกของตน และยังต้องออกจากงานมานั่งเลี้ยงลูกอยู่กับบ้าน ทั้งๆ ที่หน้าที่นี้ต้องเป็นแม่ของเด็ก สภาพแวดล้อมก็เป็นสถานที่ซึ่งถูกจัดไว้สำหรับเลี้ยงเด็กมีเสียงเด็กร้อง ผู้เลี้ยงคือพ่อ มีสภาพร่างกายอ่อนเพลียจากการที่ต้องอดนอน ตอนที่เด็กนอนหลับก็ทำงาน ดังคำพูดของน้ำสาวในบทสนทนาที่ว่า

"แต่เรนอนไม่ได้เพราะยายหนูตื่นอยู่ใช้ไหมละ เอนะ เลี้ยงเด็กตอนกลางวัน กลางคืนเขียนรูป จนดิก สุขภาพจะแย่เอา เอนะมอมไปมากนะ

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 40)

น้ำสาวแสดงความเป็นห่วง อารมณ์ของบุญญภัทรไม่ค่อยดีกลัวว่าน้ำจะพูดในสิ่งที่เด็กไม่ควรรู้จนอาจเกิดปมด้อยได้

การแสดงเหตุผล

ผู้ส่งสารพยายามให้เห็นผลดี และผลเสียของการใช้คำพูดของผู้รับสาร เพื่อเปรียบเทียบให้ชัดเจน ให้ผู้ฟังได้ตัดสินใจหลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นผลเสียในกรณีนี้ได้ พยายามให้น้ำสาวซึ่งเป็นผู้รับสารหลีกเลี่ยงการพูดในสิ่งที่จะเป็นผลกระทบต่อนาคตของเด็กได้ มีความประสงค์ที่จะให้ผู้รับสารปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่ผู้ส่งสารโน้มน้าว ผู้ส่งสารพยายามเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ความรู้สึกแก่ผู้รับสาร เพื่อให้รู้สึกคล้อยตามเกิดความพึงพอใจดังคำพูดที่ว่า

"น้ำอย่าพูดอย่างนี้สิครับ ถ้ายายหนูฟังออกแกจะมีปมด้อย สงสัย แล้วมีปัญหาขึ้นมา"

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 39)

เมื่อน้ำได้ฟังแล้วอารมณ์ในขณะที่กำลังโกรธอยู่ กลับเย็นลงมา เพื่อที่จะหันกลับมาฟังที่ผู้ส่งสารพยายามจะโน้มน้าวให้เข้าใจ

ผู้ส่งสารอธิบายให้เห็นถึงพัฒนาการของเด็ก เพื่อให้ผู้รับสารได้เข้าใจถึงอารมณ์ และ ความเปลี่ยนแปลงของเด็กทารกในตอนนี้ เช่น เด็กมีการนอนหลับในตอนกลางวัน ตื่นในตอน กลางคืน ตนพอที่จะมีเวลานอนหลับพักผ่อนในยามที่เด็กนอนหลับ ถึงแม้ว่าความเป็นจริง อาจจะ ไม่ได้นอนเลยก็ได้ ผู้ส่งสารพยายามใช้ภาษาทำให้เกิดการคล้อยตาม

ผลของการโน้มน้าวใจ

ผู้ส่งสาร คือบุญญภัทร ยืนยันและพอใจในคำพูดของตนเอง ผลการโน้มน้าวใจประสบ ผลสำเร็จ นางสาว ไม่มีการพูดตอกล้อ ขำเค็มอะไรอีก ดังบทบรรยายดังนี้

บุญญภัทรยืนยันว่าเขาพอใจใช้ชีวิตอย่างนี้ นางสาวจึงถอยไป

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 40)

การถอยกลับไปของนางสาวไม่ได้หมายความว่ายอมรับกับความคิดของหลานชาย เพียง แต่ไม่มีข้อโต้เถียงอะไรด้วยอีกทั้งระอาที่หลานชายต้องมารับภาระที่ตนไม่ได้เป็นคนสร้างขึ้น

กรณีที่ 2 จากเรื่องยายหนูลูกพ่อ

ในตอนนี้เป็นตอนที่ บุญญพิลาส ถูกคุณครูทำโทษที่ก่อความเดือดร้อนในห้องเรียน สาเหตุเพราะบุญญพิลาสไม่ยอมเขียนเรียงความส่งคุณครู เป็นเรียงความวันแม่ บุญพิลาสไม่ สามารถที่จะเขียนได้ เพราะมีเพียงแต่พ่อคนเดียวที่เลี้ยงตนมา บุญพิลาสวิ่งหนีลงไปที่สนาม กลับ บ้านมาในตอนเย็น พ่อทราบเรื่องมีความคิดจะนำลูกสาวออกจากโรงเรียน เพราะโกรธครู แต่น้ำ สาวโน้มน้าวใจว่าโรงเรียนที่ดีและใกล้บ้านนั้นหายาก ดังข้อความที่ว่า

“อย่าออกเลย โรงเรียนมันหาได้ง่าย ๆ เมื่อไร วิชาการดี ใกล้บ้าน แค่นี้ครูใจแคบคนเดียวถ้าเธอออกมา แล้วเจอครูร้ายกว่านี้ จะว่าอย่างไร ครูที่ชอบพูดกระแนะกระแหนเด็กมันจะคอก ทนเขาหน่อย ปีนักษาก็ไม่ต้อง เรียนกับครูกานดาแล้ว”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 123)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจของนางสาวเพ็ญลดความยุ่งยากที่จะไปหาโรงเรียนใหม่ ประกอบด้วย โรงเรียนนี้ นางสาวรู้จักกับอาจารย์ใหญ่ด้วย ถ้าหลานชายต้องเอาลูกสาวออกจากโรงเรียนปัญหาก็จะตามมา คือจะต้องเดินทางไปรับไกลกว่าเดิม สภาพร่างกายของหลานชายตนเองก็ไม่สมบูรณ์ และอีกประเด็นหนึ่งก็คือ ครูไม่ได้มีนิสัยแบบนี้กันทุกคน อีกหน่อยก็ต้องเลื่อนชั้นไปเรียนกับครูคนใหม่ จึงไม่ควรรีบตัดสินใจอย่างรีบร้อนเพียงแค่ว่าครูส่วนน้อยที่ไม่มีคุณสมบัติที่ดี

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

อารมณ์ของผู้ส่งสารค่อนข้างใจเย็น แต่ผู้รับสารอยู่ในช่วงของอารมณ์ฉุนเฉียว เพราะกำลังโกรธ ระวังอารมณ์ไม่ได้ ผู้ส่งสารช่วยพูดและหาเหตุผลให้ความฉุนเฉียวนั้นเบาบางลง

การแสดงเหตุผล

สาเหตุที่ผู้รับสาร คือ บุญญภัทร มีอารมณ์รุนแรงและโกรธมากเมื่อมีคนมาตอกย้ำในเรื่องแม่ของลูกสาว ซึ่งเป็นสาเหตุที่เขากลัวว่า ลูกมีปมด้อยอยู่แล้ว จะยิ่งทำให้เกิดความกดดันและเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาอื่นๆ ต่อไปอีกได้

ผู้ส่งสารเป็นคนที่เข้าใจสังคม และสถานการณ์แวดล้อมได้ดีกว่า จึงสามารถจะโน้มน้าวใจผู้รับสาร ลดความกดดันในใจลงเพราะผู้รับสารมีความกังวลสูงเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีผู้มาทำให้ลูกต้องเกิดปัญหา

เมื่อผู้รับสารมีความกังวลเกิดขึ้นในใจกว่าลูกสาวจะเจอกับเหตุการณ์แบบนี้อีก ผู้ส่งสาร จึงอธิบายถึงความเป็นจริงที่เป็นไปได้ ให้ฟัง เช่นบอกให้หลานรู้ว่า ลูกสาวของตนกำลังจะเลื่อนชั้นไปเจอครูคนใหม่แล้วก็จะพบปะพูดคุยกับครูคนนี้น้อยลง ถ้าต้องออกไปหาโรงเรียนใหม่นั้น หากไปเจอกับครูที่ร้ายกว่านี้ก็จะเป็นการตัดสินใจที่ผิด

ผู้ส่งสารพยายามบอกว่าโรงเรียนที่ลูกสาวเรียนอยู่นี้ เป็นโรงเรียนที่ดี แล้วก็กลับบ้านด้วยการอธิบายก็เพื่อลดความวิตกกังวล และสร้างความเชื่อมั่นให้กลับคืนอีกครั้ง

ผลของการโน้มน้าวใจ

จากการโน้มน้าวใจของนางสาวทำให้หลานชายไม่นำลูกสาวออกจากโรงเรียน เพราะรับฟังในเหตุผลของนางสาว แล้วพิจารณาว่ามีความถูกต้องและเห็นด้วยดังคำบรรยายแสดงให้เห็นว่านางสาวโน้มน้าวใจบรรลุวัตถุประสงค์ และเด็กจะเรียนที่โรงเรียนต่อไป ดังนี้

“บุญพิลาสจึงต้องทนมองหน้าครูกานดา มาจนทุกวันนี้ แต่ครูกานดาคงรู้สึกอยู่เหมือนกันว่ารุนแรง กับบุญพิลาสไป จึงไม่มีปฏิกิริยาอะไรกับบุญพิลาสอีก “

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 123)

กรณีที่ 3 จากเรื่องยายหนูลูกพ่อ

เหตุการณ์ตอนนี้เป็นตอนที่บุญญภัทรพายายหนูไปเยี่ยมยายที่ต่างจังหวัด เพื่อให้ยาย หนูรู้จักญาติพี่น้องคนอื่น เมื่อได้พบพูดคุยกันบุญญภัทรได้อธิบายให้ยายของลูกสาวฟังถึงความ เป็นพ่อที่ได้เลี้ยงดูมาโดยที่ไม่ต้องมีแม่ เป็นบุคคลที่ให้ชีวิตถึงแม้จะไม่ได้ให้กำเนิดแต่ก็ได้เลี้ยงดูมา อย่างดี บุญญภัทรคิดว่าคนอื่นไม่มีสิทธิ์ในตัวยายหนู ถึงแม้ว่าอัมพิลาจะต้องการเลี้ยงดูยายหนู ก็อยากให้มาจากความต้องการจริงๆ ไม่ใช่เพราะยายหนูเป็นที่ต้องการของสามีชาวต่างชาติของ อัมพิลาเท่านั้น บุญญภัทรจึงอยากให้ยายของลูกสาวเข้าใจถึงความชอบธรรมดังข้อความที่ว่า

“อ้าว เมื่อที่คุณน้ำพูดเองว่าชอบอะไรตรงไปตรงมา” บุญญภัทรยิ้มแฉ่งๆ “ผมก็จะพูดตรงๆ ละ ผม นะไม่แข็งแรงพอจะมีลูกได้หรอกครับ คุณน้ำ แต่ยายหนูเป็นลูกผมแล้ว ผมก็เลี้ยงดูจนสุดความสามารถ ถ้าผม เลี้ยงไม่ไหวเมื่อไรผมก็ยินดีจะส่งให้คุณยายเลี้ยง ถ้าคุณยายของแกจะเต็มใจรับถ้าแม่ของแกอยากได้แกจริงๆ ผมก็ไม่ว่าอะไรหรอก แต่ไม่ใช่เพราะเจ้าฝรั่งนั้นชอบเด็กผู้หญิง อยากเลี้ยงเด็กเอเชียสักคนเหมือนที่มีเมียชาวเอ เอเชียสักคนเพราะอ่อนหวานดีกว่าหม่อม”

ทั้งสองฝ่ายนิ่งงันไปนาน บุญญภัทรกลืนก้อนเสมหะที่จุกคออยู่ลงไป

“ผมไม่แข็งแรง ไม่แน่ว่าจะเลี้ยงยายหนูไปได้แค่นั้น แต่ผมก็พยายามจนสุดความสามารถ ทำหน้าที่ของพ่ออย่างดีที่สุด ผมไม่ได้ให้กำเนิดแต่ผมให้ชีวิตแก ชีวิตที่เป็นคนเต็มคนนะครับ ชีวิตที่มีจิตใจ มีเลือดเนื้อ กรุณาอย่าทำลายน้ำใจแกด้วยความจริงอันเหี้ยมโหด ความจริงที่แกเป็นลูกที่พ่อไม่ได้ตั้งใจทำ ไม่คิดจะรับผิดชอบ ความจริงที่ว่าผมเป็นคนอื่น”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 155)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

ผู้ส่งสารต้องการที่จะให้ผู้รับสารเข้าใจถึงความเป็นจริง และต้องการความยุติธรรมจากผู้รับสาร ถึงตนเองจะไม่ใช่พ่อที่แท้จริงแต่ก็เป็นพ่อที่ลูกสาวเห็นหน้ามาตั้งแต่เกิด จึงหวังว่าการ โน้มน้าวใจครั้งนี้ผู้รับสารจะเข้าใจ

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

สถานการณ์แวดล้อมตอนนี้เกิดขึ้นเนื่องจากคนสองคน ซึ่งไม่ยอมจะเข้าใจกันเรื่องสิทธิการเลี้ยงดูเด็ก จึงทำให้ผู้รับสารมีอาการหงุดหงิดเล็กน้อย เพราะเห็นว่าบุญญภัทรนั้นไม่ใช่พ่อที่แท้จริงของยายหนูไม่ควรที่จะมีสิทธิ์มากมายนัก ส่วนอารมณ์ของผู้ส่งสารนั้นเริ่มโกรธมากและฉุนเฉียวมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อได้ยินผู้รับสารพูด ดังคำพูดในบทสนทนาที่ว่า

“แล้วนี่ไม่ใช่อยู่กับพ่อเลี้ยงหรือกระ” หญิงสูงวัยย้อนนัยน์ตาดุดัน

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 :155)

บุญญภัทรโกรธจึงมีคำพูดแสดงความรู้สึกออกไปมากมายเพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจ

การแสดงเหตุผล

เหตุผลของผู้ส่งสารนั้นเขาต้องการที่จะหาความมั่นคงให้กับครอบครัว และคนที่สำคัญที่สุดก็คือลูกสาว การที่ผู้ส่งสารมีอารมณ์ฉุนเฉียวกับผู้รับสารก็เพราะ แรงจูงใจ คือ การที่ผู้รับสารมาทำให้อารมณ์เปลี่ยนไปเมื่อพูดถึงเรื่องที่ไม่ใช่พ่อของลูกสาว การที่มามอบว่าผู้ส่งสารเป็นพ่อเลี้ยงไม่มีสิทธิ์ จึงทำให้ผู้ส่งสารต้องอธิบายถึงเหตุผลความเป็นจริงที่ว่า

“จะว่าไปอ้อมก็ไม่ใช่แม่ของยายหนูเพราะไม่ได้ทำหน้าที่ของแม่ ผมเป็นพ่อของยายหนูเพราะผมทำหน้าที่ของพ่อ ใช่ไหมครับ มันสำคัญหรือว่ายายหนูเกิดมาเพราะอสุจิของชายคนไหน”

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 154)

จากคำพูดนี้ทำให้ชี้ให้เห็นถึงความผิดของผู้รับสาร จึงเกิดความคล้อยตามละอายและยอมจำนน ผู้ส่งสารต้องการความยุติธรรมจากผู้รับสาร ประกอบกับการเข้าใจถึงความเป็นจริง เพราะตอนนี้หน้าที่ดูแลลูกก็คือพ่อไม่ใช่แม่ผู้ให้กำเนิด และการอธิบายของผู้ส่งสารก็เพื่อให้ผู้รับสารมีทัศนคติเปลี่ยนไป

ผลของการโน้มน้าวใจ

ผู้รับสารโอนอ่อนตามในคำพูดของผู้ส่งสารคือ บุญญภัทร โดยมีคำสนทนาแสดงดังนี้

“ฉันเข้าใจ” แล้วหญิงสูงวัยผู้เคยเป็นชาก็ถอนใจใหญ่ เบือนหน้าไปทางอื่นเพื่อซ่อนน้ำตา เป็นครั้งแรกในรอบสิบปีนี้ที่กลั้นน้ำตาไว้ไม่อยู่

(ยายหนูลูกพ่อ. 2544 : 155)

แสดงว่าคำพูดโน้มน้าวใจของบุญญภัทรที่จะให้ยายของลูกสาวเข้าใจ บรรลุตามวัตถุประสงค์ .

กรณีที่ 4 จากเรื่องด้วยสองมือแม่นี้ที่สร้างโลก

เป็นเหตุการณ์บัวน้ำชายบอกให้ไบหลานชาย บรรจุของลงกล่องเพราะรถจะออกไปส่งของอีกรอบหนึ่ง แต่หลานชายกลัวว่าน้ำชายจะเหนื่อยเกินไปจึงพูดคัดค้าน น้ำชายได้โน้มน้าวใจเพื่อที่หลานชายจะได้ไปทำงานดังข้อความที่ว่า

“ก็ต้องให้ได้วันนี้ เพราะคืนนี้เขาจะออกรถกันแล้ว” บัวอธิบายว่าทำไมต้องรีบร้อนส่งของนัก” เราต้องทำให้เขาทันเวลา ไม่งั้นต้องรอเที่ยวหน้า อย่าลืมว่ารถไม่ได้ออกต่างจังหวัดทุกวัน ถ้าไม่ทันเที่ยวนี้ก็ต้องรอเที่ยวหน้า เรายืนแหย่หรือ ยิ่งหมุนไม่คอยทันอยู่”

“เห็นเขาว่าไม่ทันก็ไม่ใช่ไร”

“เขาไม่ใช่ไร เขาสั่งที่อื่นได้ถ้าเราไม่ตรงเวลา ถึงของคุณภาพจะสู้เราไม่ได้ก็ตามที่ แต่เราน่ะจะลำบากเพราะเขาร้านนี้เที่ยงตรงไม่เคยดั่ง เราต้องรักษาลูกค้า ถึงส่งของก่อนรถออกแค่ครึ่งชั่วโมงก็ต้องส่งให้ได้”

(ด้วยสองมือแม่นี้ที่สร้างโลก. 2543 : 98 - 99)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

น้ำชายโน้มน้าวใจก็เพื่อให้หลานชายเข้าใจถึงลักษณะของงาน และความรับผิดชอบต้องมาก่อน นอกจากนี้ลูกค้าที่จ่ายเงินตรงตามกำหนดเวลานั้นมีไม่มากก็ควรที่จะรักษาลูกค้าประเภทนี้เอาไว้

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

สิ่งแวดล้อมทั่วไปของบ้านหลังนี้ก็คือเครื่องจักรและก็คนงานอีกไม่กี่คน ทุกคนกำลังจะมึนเขม่นในการทำงานอยู่ ผู้ส่งสารเป็นคนที่มีความไม่ให้อารมณ์ในการบอกกล่าว และผู้รับสารก็ไม่มีอารมณ์ไม่ให้อารมณ์กับการที่นายขายออกคำสั่ง ฟังด้วยความเคารพนับถือ

การแสดงผล

เหตุผลที่ผู้ส่งสารอธิบายนั้นถ้าพิจารณาตามหลักของจิตวิทยาจะเห็นว่า ผู้ส่งสารมีความต้องการเช่นมนุษย์ทั่วไป ผู้รับสารมีการคัดค้านบ้างก็เพราะความเป็นวัยรุ่นแต่ก็เข้าใจในสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการ สิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการก็คือการได้รับการยอมรับจากลูกค้า และยังได้รายได้ที่สามารถเลี้ยงดูคนในโรงงานต่อไป

ผู้ส่งสารแสดงความซื่อสัตย์ในหน้าที่การงานให้ผู้รับสารได้เห็น ประกอบกับเหตุผลที่พูดให้ฟังทำให้ผู้รับสารคล้อยตามและคิดตาม

ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

ผลของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจบรรลุตามวัตถุประสงค์ ตามที่ปรากฏในบทบรรยายดังนี้

หลานชายผมก็กระซิบแสดงว่าเข้าใจ และก็รีบไปทำหน้าที่ของตนเอง บรรจุของลงกล่องเพื่อนำส่งร้านขายหลอดไปตอนเย็น

(ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก. 2543 : 99)

6. ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างเพื่อนกับเพื่อน

กรณีที่ 1 จากเรื่องกว่าจะรู้เตียงสา

เหตุการณ์ตอนนี้เป็นตอนที่วลีรัตน์ เพื่อนของแวนทิพย์จะมาชวนแวนทิพย์ออกไปซื้อหนังสือ ชื่อไอศกรีมแต่จริงแล้วต้องการจะพาแวนทิพย์ไปดูหน้าชา นักรักฟุตบอลฝีเท้าเก่งนั่นเอง แต่แวนทิพย์กลัวว่าแม่จะรู้เรื่องวลีรัตน์จึงออกอุบายเพื่อให้แวนทิพย์ได้ไปดังข้อความที่ว่า

“ตายละ ไม่เคยไปไหนเองเลย ไปกะจันคุณป้าคงไม่ฟ้องหรอกน่า อย่าชี้ตลาดไม่เข้าเรื่องหน่อยเลย เราก็ไปขออนุญาตสิ บอกว่าจะไปกินไอติมแล้วก็ซื้อหนังสืออ่านสักสองสามเล่ม ไปแค่ชั่วโมงกว่า ๆ ก็กลับแล้วเราก็กินยังงั้นจริง ๆ ไม่ได้โกหกสักหน่อย”

“ทำไมจะไม่โกหก ก็ที่จริงเราจะไปไหนกัน” แวนทิพย์บ่นอุบอปป

“ก็ไปกินไอติมกับซื้อหนังสืออย่างไรเล่า ร้านมันอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันนั่นแหละ เราแค่ผ่านเท่านั้นนะ ไปชี้ไปบอกคุณป้าเสีย จะได้ไม่โดนฟ้อง โธ่แม่สาวสมัยรัชกาลที่เจ็ด นี่มัน พ.ศ. อะไรกันแล้วจะ แม่คุณแค่เกาะท้ายรถเพื่อไปซื้อขนมยังไม่ได้ ไม่กล้า”

(กว่าจะรู้เตียงสา. 2543 : 50)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

วลีรัตน์ต้องการให้แวนทิพย์กล้าที่จะไปขอคุณป้าออกไปข้างนอก เพื่อที่จะได้ไปพบกับชยานักเตะฟุตบอลประจำจังหวัด เพราะแวนทิพย์ยังมีความลังเลใจวลีรัตน์ต้องการให้เพื่อนมีความกล้ามากกว่านี้

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

เป็นบรรยากาศภายในบ้านของแวนทิพย์ ซึ่งเงียบสงบ มีเพียงเด็กผู้หญิงสองคน ซึ่งกำลังคุยวางแผนอะไรกันอยู่ และมีคุณป้าที่เป็นคนเฝ้าแวนทิพย์ทำงานอยู่ในบริเวณบ้าน อารมณ์ของผู้ส่งสารเริ่มหงุดหงิดในความไม่กล้าแสดงออกของผู้รับสาร ผู้รับสารมีอารมณ์สับสน กังวลใจกลัวจะรู้ถึงหูของแม่

การแสดงผล

เพื่อนที่เป็นผู้ส่งสาร มีความกล้าที่จะแสดงออก กล้าคิด สามารถที่จะคิดวางแผนการที่จะหนีเที่ยวครั้งนี้ ผิดกับผู้รับสาร เป็นเด็กที่ถูกเลี้ยงให้อยู่แต่ในกรอบไม่กล้าคิด กล้าทำ เพราะฉะนั้นการโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารเปลี่ยนใจนั้น ยากพอสมควร การแสดงผลของผู้ส่งสารจึงต้องมีมาก

ผู้ส่งสาร เป็นเด็กวัยรุ่นตอนต้น จะมีอารมณ์รุนแรง แสดงความรู้สึกเปิดเผยตรงไปตรงมา ว่าชอบหรือไม่ชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง

ถ้าจะเปรียบเทียบนิสัยของสองคนนี้ ผู้ส่งสารอาจใช้ภาษาในการโน้มน้าวใจได้ง่าย แต่มีเหตุมีผล ส่วนผู้รับสารขาดความเชื่อมั่นและหลักการของตนเอง

ผู้ส่งสารจำเป็นต้องให้ผู้รับสารได้เข้าใจถึงการกระทำของตนเองในขณะนี้ การโกหกเพื่อที่จะไปดูหน้าผู้ชายหรืออาจจะมีโอกาสที่พูดคุยกัน ไม่ใช่เรื่องผิดธรรมชาติ เพราะตอนนี้ทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสาร กำลังเรียนรู้ถึงประโยชน์การคบเพื่อนต่างเพศ

ผลของการโน้มน้าวใจ

แวนทิพย์ ยอมทำตามที่เพื่อนโน้มน้าวใจไปขออนุญาตคุณป้าออกไปข้างนอก และมีคำพูดแสดงว่า แวนทิพย์กล้าที่จะขออนุญาตคุณป้าดังนี้

“ทิพย์จะมาขออนุญาตออกไปกินไอติม แล้วก็ซื้อหนังสือค่ะ คุณป้า”

(กว่าจะรู้เดียงสา. 2543 : 51)

แสดงว่าผู้ส่งสาร คือ เพื่อนชื่อวรัญญู พุดโน้มน้าวใจบรรลุลัทธประสงค์ทำให้แวนทิพย์ยอมออกไปขออนุญาตป้าเพื่อที่จะออกไปข้างนอกได้สำเร็จ

กรณีที่ 2 จากเรื่องกว่าจะรู้เดียงสา

เป็นเหตุการณ์ตอนที่แวนทิพย์ถูกหลอกให้มาเป็นโสเภณีที่ภาคใต้ แวนทิพย์สูญเสียสามีไปหล่อนจึงต้องพาลูกสาววัยเพียงขวบเดียวไปด้วยทั้งๆ ที่ยังไม่ทราบชะตากรรม คนที่ขายหล่อนไปได้ราคาสูงเพราะคนพวกนั้นหวังจะเลี้ยงลูกของแวนทิพย์ให้เป็นโสเภณีเหมือนกัน แวนทิพย์ไม่ต้องการที่ให้ลูกสาวเป็นเหมือนกันกับหล่อน บังเอิญมีหมอมคนหนึ่งมาตรวจร่างกายผู้หญิงในสถานบริการแห่งนี้ เมื่อแวนทิพย์เห็นหน้าตาของหมอมคนนี้จึงจำได้ว่า หมอมคนนี้เป็นน้องชายของพี่สะใภ้ เป็นคนที่แอบชอบเธอในสมัยหนึ่งแต่หล่อนกลับมองข้าม แวนทิพย์เกิดความหวังที่จะช่วยลูกของหล่อนให้ไปพ้นจากที่แห่งนี้ โดยขอร้องให้หมอช่วยพาลูกสาวไปจากที่แห่งนี้ พาไปให้พี่ชายของเธอเลี้ยง และแสดงความเป็นห่วงหมอมไม่ต้องการให้หมอลกลับมาที่ภาคใต้อีกเลย เพราะคนพวกนี้จะต้องไม่ปล่อยหมอมให้มีชีวิตรอดได้ดังข้อความที่ว่า

“ถ้าพวกนั้นรู้ว่าเด็กหายจะต้องสงสัยหมอม เพราะหมอมเท่านั้นแปลกหน้าเขามาตอนเด็กหายหมอมจะมาเหยียบที่นี้ไม่ได้อีก หมอมจะอยู่เมืองนี้ไม่ได้ ช่วยเอาใบทิพย์ไปส่งพี่ใหญ่กับพี่สาวคุณด้วยแล้วอย่ามาเมืองนี้อีกไปนอกเลยได้ยิ่งดี ชีวิตของหมอมมีค่าเกินกว่าจะเอามาแลกกับชีวิตฉันและลูก”

“ตัวคุณละ” หมอมไม่วายกังวล

“ตัวทิพย์ไม่มีความหมายอะไรแล้วค่ะ ช่วยใบทิพย์ออกไปให้ได้นะคะ ส่งไปถึงมือพี่ใหญ่จักรทิพย์ ลูกของฉันเป็นผู้หญิง อย่าให้เขาต้องรับทุกข์อย่างฉัน ช่วยเขาด้วย”

(กว่าจะรู้เดียงสา. 2542 : 330 - 331)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

แวนทิพย์โน้มน้าวใจให้หมอลูกสาวหนีไปจากความทุกข์เช่นเดียวกับหล่อน และแสดงความห่วงใยถึงความปลอดภัยของหมอ อยากให้หมอระวังตัวให้มากที่สุด

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

สภาพแวดล้อมเกิดขึ้นที่สถานบริการทางเพศ ผู้หญิงที่มาทำงานที่นี่ มีทั้งเต็มใจมา และถูกหลอกมาแบบแวนทิพย์ สถานการณ์ตอนนี้อยู่ในช่วงที่แวนทิพย์ต้องตัดสินใจครั้งสำคัญเพราะเป็นความอยู่รอดของลูกสาวเธอ และตัวเธอคิดที่จะหนีโดยการฆ่าตัวตาย ในการพูดของแวนทิพย์ไม่จูนเฉียวมีเหตุผล แม้จะมีความอ่อนไหวบ้างแต่ไม่ใช้อารมณ์ มีท่าทีที่น่าสงสารเป็นอย่างมาก ผู้รับสารสะท้อนใจต่อเหตุการณ์ที่ได้พบ ครั้งหนึ่งเขาเคยแอบชอบผู้หญิงคนนี้ไม่คิดว่าเธอจะพบกับชะตากรรมที่น่าเวทนาเช่นนี้ หมอจึงไม่แสดงความรังเกียจกลับโอบอุ้มตามคำพูดของเธอ

การแสดงผล

แวนทิพย์เมื่อได้พบกับหมอสूरียา ก็เกิดแรงจูงใจขึ้นมา เป็นแรงที่สนับสนุนความคิดภายในจิตใจของตนเอง แผนการที่วางไว้ดูแล้วน่าจะมีความเป็นไปได้

แรงจูงใจที่เกิดขึ้นเพราะแวนทิพย์ต้องการให้ลูกสาวปลอดภัย เมื่อมีหนทางที่จะช่วยลูกสาวออกไปได้ ทำให้แวนทิพย์ต้องเร่งรีบแสดงความต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้มีความกระตือรือร้นเพื่อให้เกิดความสำเร็จ การที่แวนทิพย์แสดงความเป็นห่วงหมอเกี่ยวกับเรื่องของความปลอดภัย เป็นการแสดงความมีมนุษยธรรมของแวนทิพย์ที่มีต่อหมอ ถ้าหมอมีชีวิตรอดกลับออกไปได้ หมายความว่าลูกสาวของเธอก็ปลอดภัยเช่นกัน เธอจึงแสดงความวิตกกังวล เป็นห่วงมากกว่าที่เธอเคยห่วงใยใครมาก่อนในชีวิต

ผลของการโน้มน้าวใจ

หมอสूरียารับปากที่จะช่วยเหลือลูกสาวของแวนทิพย์ออกไปให้ได้ ดังข้อความที่ว่า

"ผมจะช่วยให้ได้" สूरียารับรอง มองหล่อนด้วยแววตาสมเพช หมอสूरียาช่วยลูกของแวนทิพย์ และไม่คิดที่จะกลับมาที่แห่งนี้อีก

(กว่าจะรู้เตียงสา. 2542 : 331)

สรุปว่าการโน้มน้าวใจบรรลุตามวัตถุประสงค์ ลูกสาวของแวนทิพย์ได้รับการช่วยเหลือ
ออกมาจากสถานที่แห่งนั้น

กรณีที่ 3 จากเรื่องด้วยสองมือแม่นี้ที่สร้างโลก

เป็นเหตุการณ์ตอนที่เพื่อนแม่ค้าด้วยกันในตลาดพูดคุยกันถึงเรื่องการประกวดนางงาม
หากใครได้ตำแหน่งก็จะมีเศรษฐีมาหลงรัก พูดกันได้ไม่นานก็โยงมาถึงลูกสาวคนรองของแม่ค้าที่
ชื่อสร้อยคำ การที่เพื่อนของแม่ค้าพยายามจะชักจูงให้ส่งสร้อยคำเข้าประกวด เพื่อที่จะมีทางเลือก
ไปเป็นภรรยาคนร่ำรวย ครอบครัวจะได้สบาย ดังข้อความที่ว่า

“โน่น มันต้องอายุน้อยๆ สาวสิบหก สวยๆ ถึงจะได้ราคาถ้าสวยๆ อย่างลูกพี่คำ รับรองได้ราคา ให้
มันไปประกวดนางงามได้ตำแหน่งอะไรสักตำแหน่ง นางงามงานวัด นางงามยาสระผมก็ได้วะ แล้วไปเป็นเมีย
น้อยเสีย มันให้บ้านให้รถ ชายได้เป็นแสน ๆ แล้วก็อยู่กันแค่ไม่กี่ปีหรอก เสียมันเบื่อกันก็หาใหม่ นี่กูชี้ว่าคุ้มไหม
ห้าปีได้ห้าแสนนะ ได้ยินว่ามันให้เงินเดือนหนึ่งสองสามหมื่นไว้ใช้แต่งตัวกับให้พ่อแม่เลี้ยงน้อง”

(ด้วยสองมือแม่นี้ที่สร้างโลก. 2543 : 7)

“น่าเสียดายนะ น่าจะไปประกวดนางงามไทยจักรวาล ยายคนที่ได้น้ำตาสวยสู้สร้อยคำไม่ได้เลย
เทียบไม่ติด พอประกวดได้แล้วเขาก็ส่งไปประกวดเมืองนอกถ้าได้นางงามจักรวาล ตลาดเราได้ลิ้มลิ้มกันสักที มี
แม่ยายจักรวาลเป็นแม่ค้าวิ่งหนีตำรวจด้วยกันอยู่”

“แล้วมันก็ได้ตัวเศรษฐี สิ้นสอหน้าแสน ได้บ้าน ได้รถ แค่ออกโชว์ตัวก็หนักหน่วง เดือนไหนเดินทางไป
ไปร้องเพลงหน้าเวทีห้าหมื่น แล้วก็รับเล่นละครเล่นหนัง ค่าตัวเรื่องละแสน แม่ค้าก็ไม่ต้องขายผักนั่งแต่งตัวเป็น
คุณนายแม่ยายจักรวาล”

(ด้วยสองมือแม่นี้ที่สร้างโลก. 2543 : 9)

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ

เพื่อนของแม่ค้าต้องการให้แม่ค้าส่งลูกสาวคือสร้อยคำประกวดนางงาม เพื่อต่อไปจะได้
ไม่ต้องลำบาก มีคนมาเลี้ยงดูครอบครัวให้สุขสบายยิ่งขึ้น

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร

สถานการณ์ของแม่ค้าที่กำลังค้าขาย แวดล้อมไปด้วยของสดนานาชนิด มีเสียงแม่ค้า
ร้องตะโกนขายของกันเสียงดังลั่นตลาด อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสารมีอารมณ์ขัน คุยกันใน
เรื่องที่สนุกสนาน และพยายามจะวาดฝันกันไปตามประสาแม่ค้าที่หาเช้ากินค่ำ

การแสดงเหตุผล

ผู้ส่งสารกำลังพูดจูงใจให้ผู้รับสารมีพลัง และผลักดันให้ประกอบกิจกรรมนั้นๆ หรือ กระทำสิ่งต่างๆ ผู้ส่งสารพยายามทำให้ผู้รับสารเกิดความหวัง และได้มีความหวังว่าจะมีชีวิตที่ดีขึ้น จากการส่งลูกประกวดนางงาม เมื่อผู้รับสารได้รับแรงจูงใจก็จะเกิดความพยายาม ดังหลักจิตวิทยา ที่ว่า บุคคลที่ได้รับการจูงใจจะไม่เกิดความท้อถอยหรือล้มเลิกการกระทำนั้นๆ ลงไปโดยง่าย เช่น คนที่เห็นคนยากจน และเกิดความสงสารอยากจะช่วยอนุเคราะห์ ก็จะพยายามทุกวิถีทางที่จะหา เงินมาจัดตั้งกองทุน หรือมูลนิธิขึ้นมา (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2542 : 137) สำหรับการโน้มน้าวใจ ครั้งนี้ พบว่ามีแรงกระตุ้น บางคนอาจเรียกว่า ความปรารถนา อาจเกิดขึ้นภายในตัวผู้รับสาร เพราะคนเรามีความต้องการต่างๆ กันผู้ส่งสารใช้ความต้องการความอยากมีของผู้รับสารมา กระตุ้นให้เกิดความต้องการดังข้อความที่ว่า

"น่าเสียดายนะ น่าจะไปประกวดนางงามไทยจักรวาล ยายคนที่ได้น้ำตาสวยสู้สร้อยคำไม่ได้เลย เทียบไม่ติด พอประกวดได้แล้วนะ เขาก็ส่งไปประกวดเมืองนอก ถ้าได้นางงามจักรวาล ตลาดเราได้อลิอันกันสักที มีแม่ยายจักรวาลเป็นแม่ค้าวิ่งหนีตำรวจด้วยกันอยู่"

(ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก. 2543 : 9)

ผลของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจทำให้ผู้รับสารมีความฝัน และก็มี ความหวังมากขึ้นและคิดที่จะให้ลูกสาว ไปประกวดนางงามจริงๆ ดังบทบรรยายต่อไปนี้

สีหน้าของแม่มีความหวังมากขึ้น แม่กำลังนึกอยู่ว่าปีนี้สร้อยคำเรียนมัธยมสาม ถ้าเรียนต่อมัธยม ปลายก็อีกสามปีพอดีอายุสิบแปดกว่าๆ เหมาะที่จะประกวดนางงามจริงๆ ประกวดแล้วค่อยเรียนต่อ มหาวิทยาลัยถ้าปัญญาไปไหน ค่าเล่าเรียนให้มันหาของมันเอง ก็เงินรางวัลประกวดนางงามนั่นแหละเป็นหมื่นๆ คงพอเก็บเงินช่วยแม่เช่าตึกแถวหรือแผงขายผักสดสักแผง ออกทุนให้แม่ซื้อผักมาขายสักหมื่นสองหมื่น จะได้ สบายกันเสียที ไม่ต้องวิ่งหนีตำรวจและเสียค่าปรับรายวันรายวันรายอาทิตย์อยู่อย่างนี้มันอึดอัดใจนัก

(ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก. 2543 : 10)

การโน้มน้าวใจบรรลุตามวัตถุประสงค์ แต่ความคิดคนละอย่างกับเพื่อน แม่คำผู้รับสาร คิดถึงแต่อนาคตของลูก และเรื่องการทำมาหากิน

กรณีที่ 4 จากเรื่องด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก

เป็นเหตุการณ์ตอนที่ จิวซึ่งมีอายุมากกว่าแสงคำแต่ทั้งสองเป็นเพื่อนกัน อยู่ในร้านเสริมสวยช่วยแนะแนวทางต่างๆ เมื่อแสงคำเกิดเหตุการณ์ที่ท้อแท้กับการทำงาน จิวต้องการให้แสงคำอดทน เพื่อจะได้มีความรู้ติดตัวดีกว่าที่จะไปเสียเงินเรียนในโรงเรียนที่ราคาแพงดังข้อความที่ว่า

“ถ้าไม่อยากทนก็ต้องไปเสียเงินเรียนเอาตามโรงเรียนแพงจะตาย มีเสียหรือ พอเป็นแล้วค่อยไปเรียนเพิ่มเติมหลักสูตรเร่งรัดประเภทสามเดือนหกเดือนอะไรยังงี้ พอให้มีใบรับรองมาใส่กรอบไว้ວາดลูกค้ำว่าเรามาจากโรงเรียนชื่อดังเหมือนกัน ถ้าแสงไม่อดทนก็เห็นที่จะได้แค่ทำเล็บ เพราะมันง่ายที่สุด ไม่กลับไปขายของตามเดิม”

(ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก. 2543 : 33)

จุดมุ่งหมายของการนั้มน้าวใจ

ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารมีกำลังใจ อดทน กับการฝึกงานให้มากกว่านี้จะได้มีความรู้ โดยที่ไม่ต้องเสียเงินทองมากมาย

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและส่งสาร

เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในร้านเสริมสวย แสงคำกำลังทำงานที่ตนเองไม่ได้ตั้งใจมา
ทำ ก็คือการมาทำงานบ้านตั้งแต่เช้าจนเช้านอน จึงมีอาการเริ่มเบื่อหน่าย อารมณ์ของผู้รับสารเริ่ม
ห่อเหี่ยวหมดหวัง ผู้ส่งสารใช้เหตุผลเข้ามาปลอบโยน แสดงความจริงใจและหวังดี

การแสดงเหตุผล

เหตุผลของผู้ส่งสารที่แสดงออกมาก็เพื่อให้ผู้รับสารได้รับการฝึกฝน และอดทนต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้นเพราะผู้รับสารมีพรสวรรค์ มีความคิดสร้างสรรค์ ผู้ส่งสารมีความปรารถนาดี ต้องการที่จะให้ผู้รับสารได้รับในสิ่งที่ตนเองหวังไว้ นั่นก็คือการที่จะได้มีวิชาชีพติดตัว โดยที่ไม่ต้องเสียเงินไปเรียนในโรงเรียนแพงๆ

ผู้ส่งสารเจ้าอารมณ์ผู้รับสาร ให้เกิดความวิตกกับการตัดสินใจที่จะไม่ทำงานต่อ และผู้รับสารก็จะหันกลับมาทบทวนถึงผลที่จะได้รับจนเกิดการคล้อยตามได้ง่ายขึ้น

ผลของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจบรรลุตามวัตถุประสงค์ เพราะแสงคำเชื่อในคำพูดโน้มน้าวใจของฉวีดัง
คำบรรยายดังนี้

แสงคำไม่อยากกลับไปขายของ และหล่อนไม่มีเงินพอที่จะไปเรียนเสริมสวยหรือตัดเย็บเสื้อผ้าจึง
ต้องอดทน ตื่นแต่เช้ามิดทำความสะอาดร้าน ซักเสื้อผ้าและผ้าที่ใช้ในการเสริมสวยกับเครื่องมือทุกชิ้น เตรียม
อาหารเช้า วังซื้อถ้วยเตี๋ยเครื่องดื่ม ยืนทำงานตั้งแต่สายจนสองทุ่มสามทุ่ม ดังนั้นพอหัวถึงหมอนหล่อนจึงหลับ
เป็นตาย

(ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก. 2543 : 33 - 34)

แสงคำทนทำงานทุกอย่างตามที่เจ้าของร้านจะใช้สอย เพื่อฝึกฝนเรื่องการเสริมสวยและ
เก็บเกี่ยวประสบการณ์วิชาความรู้มาพัฒนาตนเองให้มากที่สุด

ภาษาโน้มน้าวใจในนวนิยายของโบทันจากทั้ง 39 กรณี พบว่ามีการใช้ภาษาแตกต่างกัน
ออกไปในแต่ละความสัมพันธ์กันถ้าเป็นการพูดระหว่างสามีและภรรยา ก็จะเป็นการพูดที่มีหลาย
อารมณ์ เช่น พูดอย่างประณีตประนอม ให้อารมณ์ที่รุนแรงต่อกัน เป็นต้น การใช้ภาษาระหว่างพ่อ
แม่กับลูก ก็จะเป็นการอบรมสั่งสอนให้ไปในทางที่ถูกต้อง บทบาทของลูกในนวนิยายที่เลือกมาทำ
การศึกษาพบว่ากำลังอยู่ในวัยรุ่น และเริ่มที่จะเป็นผู้ใหญ่ การกระทำจึงมีทั้งถูกและผิด การใช้
ภาษาระหว่างพี่กับน้อง ก็จะมีทั้งพูดกันอย่างเป็นมิตรและไม่เป็นมิตรต่อกัน การใช้ภาษาระหว่างผู้
ใหญ่พูดกับเด็ก พบว่าเด็กได้รับ การอบรมสั่งสอนและให้ข้อคิดที่ดีแก่เด็ก การใช้ภาษาระหว่าง
เครือญาติ ก็พบว่ามีการใช้คำพูดที่แสดงความเป็นห่วงเป็นใยซึ่งกันและกัน การใช้ภาษาระหว่าง
เพื่อนกับเพื่อน พบว่าเป็นการแสดงความเป็นมิตรมากกว่าศัตรูให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จากการศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษาก็เพื่อจะได้รับทราบเจตนาของผู้ส่งสาร ที่มีต่อ
ผู้รับสาร สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและส่งสาร ทำให้ทราบบรรยากาศและแนว
ความคิดของแต่ละบุคคล อารมณ์ก็มีส่วนทำให้ได้รู้ถึงลักษณะการใช้ภาษาของตัวละครเช่น ใน
ขณะนั้นตัวละครมีอารมณ์อ่อนโยน ขุนเฉียว หงุดหงิดมากหรือน้อย เป็นต้น การแสดงเหตุผล เป็น
ส่วนสำคัญของการศึกษาเพราะจะเป็นตัวเชื่อมโยงให้ได้ว่า เหตุผลที่ผู้ส่งสารนำมาใช้พูดนั้น
เหมาะสม ถูกต้องและมีศิลปะในการพูดมากน้อยเพียงใด จะเป็นแนวทางไปสู่ผลของการโน้มน้าวใจ

การจูงใจจะสัมฤทธิ์ผลขึ้นอยู่กับการใช้ภาษา พูดอย่างมีศิลปะ สถานการณ์แวดล้อมก็
สำคัญถ้าผู้รับสารอยู่ในเหตุการณ์ที่หงุดหงิด เกิดความสูญเสีย ผู้ส่งสารไม่ควรใช้คำพูดที่รุนแรง
หรือ พูดตอกย้ำ ทำให้เกิดความสะเทือนใจ จะยิ่งทำให้การโน้มน้าวไม่บรรลุผลที่ต้องการ

ในกรณีที่ผู้ส่งสารเข้าใจสถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารก็ สามารถพูดได้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการ และทำ ให้ผู้รับสารคล้อยตาม ประกอบกับการแสดงเหตุผลที่สมเหตุสมผล ผู้ส่งสารควรจะพูดถึงแต่ผลประโยชน์ที่ผู้รับสารจะได้รับจากการโน้มน้าวใจ ก็จะทำให้การพูดบรรลุตามวัตถุประสงค์

บทที่ 3

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาภาษาโน้มน้าวใจในนวนิยายของโบทัน มาจากนวนิยาย 4 เรื่องคือ สุดแต่ใจจะไขว่คว้า ยายหนูลูกพ่อ กว่าจะรู้เตียงสา และด้วยสองมือแม่นี้ที่สร้างโลก ผู้วิจัยเลือกศึกษาจากบทสนทนาที่มีการใช้ภาษาโน้มน้าวใจ ซึ่งมีความชัดเจน โดยแบ่งตามความสัมพันธ์ของตัวละครได้ทั้งหมด 6 กลุ่มคือ สามีกับภรรยา รวมไปถึงคู่รักที่กำลังจะแต่งงานกัน พ่อแม่กับลูก พี่กับน้อง ผู้ใหญ่กับเด็ก เครือญาติ และเพื่อนกับเพื่อน ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

จากการศึกษาภาษาโน้มน้าวใจในนวนิยายของโบทัน ได้จำแนกศึกษาตามลำดับหัวข้อดังนี้คือ จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร การแสดงเหตุผล และผลของการโน้มน้าวใจ สรุปผลการศึกษาในกลุ่มความสัมพันธ์ของผู้รับสาร และผู้ส่งสารได้ดังนี้

1 . ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างสามีกับภรรยา หรือ ภรรยาสามี

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ จากการศึกษาพบว่าตัวละครต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้รับสารให้แสดงบทบาทและหน้าที่ของพ่อแม่ที่ถูกต้อง ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมโดยยอมรับความคิด ความต้องการของคนในครอบครัว ทำให้เกิดความเข้าใจกันในครอบครัว ผู้รับสารยอมรับการตัดสินใจของผู้ส่งสาร

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร จากการศึกษาพบว่าตัวละครมีความตึงเครียดเมื่อตัวละครต้องพบกับสถานการณ์ ที่ไม่เป็นดังที่คิด ทำให้บรรยากาศภายในบ้านตึงเครียดไปด้วย ก่อนที่จะมีการปะทะอารมณ์กัน และนำไปสู่การโน้มน้าวใจ บางสถานการณ์ ตัวละครมีความรักความเข้าใจกันดีก็จะเป็นการปะทะอารมณ์กัน การโน้มน้าวใจจึงมีบรรยากาศที่ผ่อนคลายมากกว่า

การแสดงเหตุผล ระหว่างสามีกับภรรยาแม้จะมีอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้องส่วนใหญ่ผู้รับสารหยิบยกเหตุผลและใช้ภาษาอย่างมีศิลปะสร้างความปรารถนาดีต่อผู้รับสาร ทำให้ผู้รับสารผ่อนคลายอารมณ์โกรธ หรือ จุกคิดในความผิดของตนเอง ตลอดจนผู้ส่งสารใช้กลวิธีปรับทัศนคติของผู้รับสาร โดยโน้มน้าวให้เป็นไปตามทิศทางที่เหมาะสม

ผลของการโน้มน้าวใจระหว่างสามีและภรรยา ส่วนใหญ่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ผู้ส่งสารสามารถพูดได้เหมาะสมตามสถานการณ์ และ

อารมณ์ของผู้รับสาร การให้เหตุผลที่ชัดเจนสามารถโน้มน้าวผู้รับสารได้ จึงทำให้เกิดการยอมรับ ส่วนที่ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ พบว่าผู้รับสารค่อนข้างจะตั้งต้น และยึดมั่นถือมั่นกับความคิดของตนเองจึงยากแก่การโน้มน้าวใจ

2. ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างพ่อแม่กับลูก

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ พ่อแม่เป็นผู้ส่งสารต้องการให้ลูกมีอนาคตที่ดี อยู่ในจริยธรรมที่ดีงาม เข้าใจและยอมรับพฤติกรรมของพ่อแม่ ในกรณีที่ลูกเป็นผู้ส่งสาร จุดมุ่งหมายที่ลูกต้องการโน้มน้าวใจพ่อแม่คือ ให้เข้าใจในสิ่งที่ตนรัก มีความต้องการ และอยากจะทำ หรือทำให้พ่อแม่เกิดความสบายใจ

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร พบว่าแม้ผู้รับสารและผู้ส่งสารอยู่ในครอบครัวเดียวกัน และปัญหาที่มาจากลูก ทำให้พ่อแม่เกิดอารมณ์โกรธ หงุดหงิด และฉุนเฉียว แต่พ่อแม่ก็มักจะข่มอารมณ์ และใช้เหตุผลมาโน้มน้าวใจลูก ส่วนการที่ลูกโน้มน้าวใจพ่อแม่ นั้น เป็นไปอย่างมีสัมมาคารวะ และใช้เหตุผลประกอบกัน

การแสดงผล พ่อแม่จะแสดงผลที่ดีแสดงถึงความห่วงใยในอนาคตของลูก ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และให้ลูกมองเห็นถึงคุณธรรมความดีงาม ไม่เอาแต่ใจและความต้องการของตนเป็นใหญ่ ส่วนในกรณีที่ลูกโน้มน้าวใจพ่อแม่ เหตุผลที่ใช้ก็คือการสร้างความมั่นใจให้พ่อแม่ได้เห็นว่าได้ทำดีที่สุดแล้ว และลูกก็เห็นคุณความดีที่พ่อแม่ได้ทำเพื่อลูก

ผลของการโน้มน้าวใจ พบว่าลูกได้ถูกคิด และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มีทั้งบรรลุวัตถุประสงค์ และไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งขึ้นกับสถานการณ์ และอารมณ์ของผู้รับสาร

3. ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างพี่กับน้อง

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ จากการศึกษาพบว่าเพื่อให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่มีต่อครอบครัว และเข้าใจความคิดของอีกฝ่ายหนึ่ง

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร พบว่าการเจรจากันระหว่างพี่กับน้อง จากกรณีการศึกษา มีวัยไม่แตกต่างกันมากนักจึงมีทั้งการเจรจากันด้วยดี และ ต่อกัน อารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละครจึงมีทั้งพร้อมยอมรับฟังซึ่งกันและกัน และเกรี้ยวกราด รุนแรง และแสดงอารมณ์โกรธหรือหงุดหงิดต่อกัน

การแสดงผล ผู้ส่งสารใช้กระบวนการของเหตุผล ให้ผู้รับสารเข้าใจ แต่บางครั้งผู้ส่งสารจะแสดงผลเข้าข้างตนเอง เพื่อให้ได้รับผลประโยชน์มากที่สุด โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของคนอื่น

ผลของการโน้มน้าวใจ เนื่องจากพี่น้องมีวัยที่ไม่แตกต่างกันมากนัก และไม่คอย
นับถือเกรงใจกัน การโน้มน้าวใจระหว่างพี่กับน้องบางครั้งสำเร็จลงได้ต้องอาศัยคนรอบข้าง เช่น
พ่อแม่เพื่อเสริมให้การโน้มน้าวใจประสบความสำเร็จ และบางครั้งที่ไม่ประสบความสำเร็จอาจเป็น
เพราะลักษณะนิสัย และพฤติกรรมของตัวละครตื้อดื้อ และขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน
เอง

4. ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ ผู้ใหญ่ต้องการให้เด็กเห็นความสำคัญของการ
เรียน และเห็นคุณค่าของตัวเอง

สถานการณ์แวดล้อมเป็นบรรยากาศที่แสดงถึง ความปรารถนาดีของผู้ส่งสารเป็น
ไปในเชิงส่งเสริม และให้คำแนะนำที่ดีแก่เด็ก ซึ่งอยู่ในภาวะอารมณ์ที่สับสน เศร้าหมองไม่สบายใจ
การแสดงผลส่วนใหญ่เป็นกรณีที่ผู้ส่งสารเป็นผู้สูงวัยกว่า ได้ใช้เหตุผลเพื่อให้
ผู้รับสารเปลี่ยนทัศนคติหรือทำที่

ผลของการโน้มน้าวใจ ผู้ส่งสารที่เป็นผู้ใหญ่โน้มน้าวใจเด็กได้ประสบความสำเร็จ

5. ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างเครือญาติ

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารเข้าใจสภาพความจำ
เป็นและยอมรับสถานการณ์ที่เป็นไป แม้จะยอมรับในเหตุผลที่ผู้รับสารได้บอกมาก่อน แต่ผู้รับสาร
ก็ไม่อาจทำตามได้

สถานการณ์แวดล้อม บางสถานการณ์ผู้ส่งสารต้องการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้
ประพฤติดิปฏิบัติตามผู้รับสารแต่ใช้คำพูดไม่เหมาะสม จึงทำให้ผู้รับสารฉุนเฉียว ไม่พอใจบ้างแต่
บางครั้งการโน้มน้าวใจก็เป็นไปอย่างมีเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์รุนแรงต่อกัน

การแสดงผล ผู้ส่งสารมีประสบการณ์มากกว่า และเป็นผู้เผชิญกับปัญหาโดย
ตรง จะให้เหตุผลที่น่าเชื่อถือ และจงใจเพื่อให้ผู้รับสารได้รับประโยชน์จากการโน้มน้าวใจ

ผลของการโน้มน้าวใจ พบว่าเหตุผลมีความน่าเชื่อถือ วัยและประสบการณ์ของผู้
ส่งสารทำให้ผู้รับสารคล้อยตาม การโน้มน้าวใจจึงบรรลุตามวัตถุประสงค์

6. ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างเพื่อนกับเพื่อน

จุดมุ่งหมายของการโน้มน้าวใจ ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารมีพฤติกรรมที่เหมาะสม
และให้กระทำในสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการ

สถานการณ์แวดล้อม อารมณ์ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร พบว่าสถานการณ์อยู่ใน
ระหว่างการวางแผนเพื่อจะกระทำกิจกรรมร่วมกัน อารมณ์ในขณะโน้มน้าวมีทั้งหงุดหงิด ฉุนเฉียว

เศร้าหมองเพราะหาทางออกไม่ได้กำลังต้องการความช่วยเหลือ และแสดงอารมณ์รุนแรงเพื่อให้ผู้รับสารนึกคิด

การแสดงเหตุผล ผู้ส่งสารแสดงเหตุผลให้ผู้รับสารคล้อยตาม และคิดทบทวนเพื่อให้ตัดสินใจเปลี่ยนความคิดตนเอง

ผลของการโน้มน้าวใจ พบว่าส่วนใหญ่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ เพราะโอกาสและสถานการณ์ในการโน้มน้าวใจเอื้ออำนวยทำให้การพูดน่าเชื่อถือ ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือความเป็นเพื่อนที่มีความจริงใจ ความสนิทสนมสามารถพูดคุยเรื่องส่วนตัวกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษานวนิยายของโบทัน การที่โบทันใช้ภาษาโน้มน้าวใจระหว่างตัวละครนั้นนับเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างความขัดแย้งของตัวละคร และคลี่คลายปมขัดแย้งในโครงเรื่องของนวนิยาย ในกรณีที่ตัวละครโน้มน้าวใจไม่สำเร็จ ความขัดแย้งของตัวละครจะทวีขึ้น นำไปสู่ปมปัญหาอื่นต่อไป ในกรณีที่ตัวละครโน้มน้าวใจสำเร็จ ความขัดแย้งระหว่างตัวละครจะคลี่คลายนำไปสู่การคลายปมปัญหาอื่นๆ ของเรื่องต่อไป

การใช้ภาษาโน้มน้าวใจของโบทัน มีทั้งประสบผลสำเร็จ และไม่ประสบผลสำเร็จ โดยมีตัวแปรที่สำคัญคือ สถานการณ์แวดล้อม การใช้เหตุผลของตัวละคร และลักษณะนิสัยของตัวละครไม่ว่าจะเป็น สามภรรยา พ่อแม่กับลูก พี่กับน้อง ผู้ใหญ่กับเด็ก เครือญาติ และเพื่อนกับเพื่อน ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีพื้นฐานมาจากความรักความผูกพัน จึงมีแนวโน้มที่จะโน้มน้าวใจง่ายกว่า

ข้อเสนอแนะ

ศึกษาภาษาโน้มน้าวใจจากวรรณกรรมรูปแบบอื่น ๆ เช่น เรื่องสั้น วรรณคดี เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบเทียบการจูงใจ และการใช้ภาษาโน้มน้าวใจ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ดวงใจ ปลาหนองโปรง. (2543). *การวิเคราะห์วาทะสูงใจในสามก๊ก ฉบับเจ้าพระคลัง (หน)*

ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ดารณี พาลุสุข. (2530). *ทฤษฎีการสูงใจ*. กรุงเทพฯ : แสงจันทร์การพิมพ์.

ทัศนีย์ ทานตวณิช. (2526). *จิตวิทยาการโน้มน้าวใจ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทรงพล ภูมิพัฒน์. (2538). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา.

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

ลักษณา สตะเวทิน. (2536). *หลักการพูด*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

วรภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. (2543). *จิตวิทยาการปรับตัว*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ

วรเชษฐ พันธุ์วงษ์. (2546). *หัวใจแห่งชัยชนะ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ Good Morning.

สมรรัตน์ พันธุ์เจริญ. (2533). *วาทศิลป์ของยาขอบที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง ผู้ชนะสิบทิศ*.

ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สมจิต ชิวปรีชา. (2526). *วาทวิทยาสำหรับครู โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ*.

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภา สิริสิงห. (2529). *สุดแต่ใจจะไขว่คว้า*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุวีรยาสาน.

_____. (2544). *ยายหนูลูกพ่อ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุวีรยาสาน.

_____. (2542). *กว่าจะรู้เดียงสา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุวีรยาสาน.

_____. (2543). *ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุวีรยาสาน.

อรรณพ ปิณฑน์โอวาท. (2526). *การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2526). *วาทสำคัญของไทยและการวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

เรื่องย่อ

เรื่องที่ 1 สุดแต่ใจจะไขว่คว้า

เรื่องสุดแต่ใจจะไขว่คว้า ผู้พ่อเป็นหัวหน้าครอบครัวมีอาชีพทำสวน ส่วนแม่แม่ทำหน้าที่เป็นแม่บ้าน ในบ้านนอกจากพ่อกับแม่แล้วยังมีลูกอีก 5 คนอายุไม่ห่างกัน เริ่มจากพี่สาวคนโตพรรณพงศ์หรือพงศ์ พัฒนะเรียกกันในหมู่พี่น้องว่าพี่ต๋อ พรพุดิ และน้องคนสุดท้องชื่อพิณมย์ พี่น้องทั้ง 5 คนมีชื่อที่ไพเราะ เพราะพระที่วัดตั้งชื่อให้ตามธรรมดาพ่อแม่ชาวสวนคงจะตั้งชื่อได้ไม่ได้ไพเราะขนาดนี้ พี่น้องทั้ง 5 คนมีความถนัดแตกต่างกันไป แต่พ่อแม่ไม่สนใจ ต้องการให้ลูกๆทุกคนเรียนหนังสือให้เก่ง เพราะจะได้เข้ารับราชการเป็นเจ้าคนนายคน ในเรื่องการเรียนพรรณพงศ์จะทำให้พ่อแม่พอใจมากที่สุด พรรณพงศ์เรียนเก่ง แต่ไม่มีน้ำใจในหมู่พี่น้อง ไม่ช่วยแม่ทำงานบ้าน อ้างว่าตนเองต้องเรียนให้เก่งจึงต้องอ่านหนังสือให้มากไม่มีเวลาทำงานบ้าน พัฒนะเป็นลูกชายที่เรียนไม่เก่งมีความชอบอยู่กับการประดิษฐ์สิ่งของ รื้อสิ่งของแล้วซ่อมแซม

เนื่องจากพรรณพงศ์เรียนหนังสือเก่ง จึงเป็นความหวังของพ่อแม่คนเดียวพรรณพงศ์อยากเป็นเจ้าคนนายคนอย่างที่พ่อตั้งใจ จะได้ไม่ต้องมาขุดดินเป็นชาวสวนอย่างพ่อแม่

พัฒนะจะมีมุกส่วนตัวกับสมบัติ ที่ทุกคนในบ้านโดยเฉพาะมองว่าไร้ค่า แต่สำหรับพัฒนะกลับมองว่าเป็นสมบัติที่พิเศษที่สุด ของที่พัฒนะสะสมไว้หลายอย่างเช่น มีแผ่นสังกะสีเก่าๆกันเป็นเพิงเก็บของที่สะสม เศษไม้ ตะปู เลื่อย ค้อน นาฬิกาพังๆ ยางรถยนต์ ขวดพลาสติกหนังยาง และชิ้นส่วนอุปกรณ์ที่เลิกใช้แล้ว ในบรรดาพี่น้องที่ชอบมาเล่นกับพัฒนะมีเพียงคนเดียวคือพิณมย์ พ่อไม่พอใจกับสิ่งที่พัฒนะทำ เพราะมองว่าถ้าพัฒนะทำงานประเภทนี้ ดูแล้วไม่มีศักดิ์ศรี ไม่มีเกียรติยศ เมื่อพ่อเปรียบเทียบลูกชายสองคนนี้แล้ว พ่อเห็นทั้งสองไม่มีความพอดิกันเลย คนหนึ่งนิสัยไม่ดีแต่เรียนเก่ง คนหนึ่งเรียนไม่เก่งแต่นิสัยดี ซึ่งความดีกับความเก่งน่าจะอยู่ที่คนๆเดียว

นับวันรายจ่ายในครอบครัวก็มีมากขึ้น ลำพังพี่น้องคนอื่นของบ้านไม่สิ้นเปลืองเท่าไร มีก็แต่พรรณพงศ์คนเดียวที่มักจะขอเงินเพื่อการศึกษาอย่างเดียว พัฒนะมีความคิดที่จะออกจากโรงเรียนเพื่อมาช่วยพ่อแม่ทำงาน ไปปรึกษากำนัน แต่กำนันเห็นว่าพัฒนะควรเรียนให้จบชั้นประถมเสียก่อน จะได้พอรู้เรื่องหากคิดจะออกมาเปิดกิจการของตนเองตามที่ถนัด ก็จะได้รู้กฎหมาย อ่านหนังสือรู้เรื่องไม่โดนใครเขาหลอกได้ กำนันอนุญาตให้พัฒนะไปทำงานพิเศษที่บ้านหลังเลิกเรียนและตอนปิดเทอม พัฒนะตกลงที่จะเรียนให้จบมัธยมปลายเสียก่อน และก็ไม่คิดที่จะเรียนต่ออีก พรรณพงศ์ก็ยังไม่เคยคิดที่จะช่วยครอบครัวแม้แต่เรื่องงานบ้าน พี่สาวคนโตพี่ต๋อก็ยังช่วยแม่

ทำงานบ้าน และงานเย็บจักรก็เป็นสิ่งที่พูดจิบถนัด จึงมีรายได้ช่วยแม่ และเป็นสาเหตุที่ทำให้พูดจิบเรียนไม่เก่งเพราะไม่มีเวลาอ่านหนังสือ

นางวรรณนิอาสะใภ้มาอาศัยอยู่ที่บ้านของพัฒนา เพราะไวฑูรย์ลูกชายต้องมาเรียนจึงอาศัยอยู่เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย แต่ไวฑูรย์ก็กลับมาชอบพอกับพูดจิบ นางวรรณนิจึงเตือนลูกชายไว้อย่าใจเร็วด่วนได้ ไวฑูรย์เป็นลูกคนโตเห็นความลำบากของแม่มาทีไรจึงไม่ต้องการให้แม่เสียใจอีก

พ่อมีโรคประจำตัว พัฒนจะต้องขยันทำงานจึงเอาตัวรอดได้ พัฒนมีความต้องการจะเปิดร้านซ่อมรถ และทำได้สำเร็จ ชื่อว่า "พัฒนการช่าง" พี่น้องทั้ง 5 คนมีความถนัดแตกต่างกันออกไป เช่น พรรณพงศ์ชอบงานสบายจึงมุ่งเรียนให้จบปริญญาตามที่พ่อต้องการ พัฒนชอบซ่อมแซมประดิษฐ์สิ่งของมีความฝันจะเปิดร้านซ่อมรถ พูดจิบชอบเย็บปักถักร้อย พรพุดชอบงานศิลปะและพัฒนเรียนพยาบาล พ่อมีความหวังอยู่ที่พรรณพงศ์มากที่สุดแต่ในขณะนี้พัฒนามีรายได้ช่วยแม่และเลี้ยงน้องๆ ได้ ตอนแรกก็ยืมเงินแม่เพื่อเปิดกิจการในตอนนี้พัฒนามีเงินมาคืนแม่แล้ว กำนันเป็นคนที่คุณเรียกลูกค้าให้พัฒนเพราะกำนันเคยนำรถให้พัฒนซ่อมและก็ได้เห็นฝีมือของพัฒน บางครั้งคนก็ไม่เชื่อถือ เมื่อได้พิสูจน์ฝีมือก็มีแต่คนชมว่ามีความสามารถจริงๆ

• พรรณพงศ์เข้าเรียนรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้พ่อดีใจและนึกไปอีก 4 ปี ก็จ้ได้รับพระราชทานปริญญาจากพระเจ้าอยู่หัว พรรณพงศ์มีความจำดีอ่านหนังสือเพียงรอบเดียวเขาก็สามารถที่จะจำได้ทุกตัวอักษร ส่วนพรพุดชอบงานศิลปะสอบเข้าเพาะช่างได้ ในที่สุดพูดจิบกับไวฑูรย์ก็แต่งงานกัน โดยมีแม่เห็นชอบด้วย

พัฒนามีรายได้จากการเปิดร้านซ่อมรถมากพอสมควร แต่พัฒนแต่งตัวซ่อมรถและมีความเป็นอยู่เหมือนเดิม พัฒนเป็นคนใจดี มีคนอยากขอเรียนรู้การซ่อมแซมรถที่ร้าน พัฒนไม่เคยหวงวิชา หลานครูชื่อเชาว์ ค่อนข้างโง่แต่ซื่อสัตย์ พัฒนรับไว้ช่วยแบกช่วยขนและทำงานหนักในร้านสารพัด พรรณพงศ์ไม่รู้เรื่องคอยแต่จะเยาะเย้ยพัฒนว่ามอมแมม คงไม่มีสาวๆ มาเหลียวแล ต่อมาไม่นานพรรณพงศ์เริ่มทำงานหลังจากจบปริญญาตรี มีโครงการเรียนต่อทางด้านการทูต พรรณพงศ์เอาใจเจ้านายเก่ง หวังจะได้อยู่ในตำแหน่งที่ดีขึ้น บางครั้งก็มารบกวนทางบ้านเรื่องเงินเสมอเนื่องจากต้องจ่ายเงินในการพาเจ้านายออกไปทานอาหารราคาแพงๆ ถ้าวันไหนออกไปข้างนอกก็จะมายืมรถของพัฒน จนครั้งหนึ่งพรรณพงศ์ทำรถของพัฒนพัง แม่ไม่พอใจกับการกระทำของพรรณพงศ์ที่ชอบเอาเปรียบคนในบ้านตลอดเวลา

พ่อยังคงมีความฝันถึงความรุ่งเรืองของพรรณพงศ์ ลูกชายคนโปรด แต่แม่ก็โปรดพัฒนาเหมือนเดิม วันว่างๆพัฒนา ก็จะขับรถพาแม่ไปวัดในกรุงเทพฯ แม่มีความสุขมาก

พรรณพงศ์มีเรื่องรบกวนคนทางบ้านเสมอ เช่น วันแรมซึ่งเป็นลูกของลุงกำนันผู้ใหญ่ที่พัฒนาให้ความเคารพจะไปเรียนหนังสือต่อต่างประเทศ พรรณพงศ์ก็อยากตามไปด้วย แม่จึงต้องห้ามปรามไว้ เพราะไม่มีเงินไม่มากพอส่งเขาไปเรียน แม่เห็นว่าพรรณพงศ์ควรจะเก็บเงินส่งเสียตัวเองเรียน แต่พรรณพงศ์ไม่เข้าใจแม่ คิดว่าแม่ไม่ยอมช่วยเหลือตนเอง ส่วนลูกคนอื่นๆเขามีรายได้และเก็บเงินเก่งกันทุกคน พัฒนัชยายอยู่ ปู่บ้าน พุดจิบเย็บผ้า ไหวพริบผู้เป็นสามีก็เรียนจบเนติบัณฑิตด้วยเงินของตนเอง พรพุดมิชอบงานศิลปะ ส่งรูปปั้นประกวดก็ได้รับรางวัล พิณมย์ตั้งใจเรียนจนจบพยาบาล แต่พรรณพงศ์ไม่เคยพอใจอะไรเลย ทำงานก็ไม่เก็บเงิน เดือดร้อนพ่อตลอดเวลา และยังคงสร้างความเดือนร้อนต่อไป พรรณพงศ์หลอกลวงพิณมย์น้องสาวของตัวเองไปเป็นนางบำเรอของเจ้านายตน ทำให้พัฒนาโกรธแค้นและทุบตีพรรณพงศ์ พ่อโมโหและเสียใจกับเหตุการณ์ครั้งนี้มากถึงขนาดลงมือตีพรรณพงศ์ พรรณพงศ์วิ่งหนีออกจากบ้านไป และในที่สุดพรรณพงศ์ก็ต้องกลายเป็นคนเดี๋ยวตาย

เรื่องที่ 2 ยายหนูลูกพ่อ

ยายหนูเป็นคำเรียกเด็กผู้หญิงคนหนึ่งมาตั้งแต่เกิด บุญญภัทรรับอาสาที่จะเป็นผู้ดูแลเป็นพ่อของยายหนูก่อนที่จะเกิดมา ชื่อเล่นของบุญญภัทรคือ คอกเพราะเป็นคนที่แขนข้างขวาลีบกว่าข้างซ้ายเล็กน้อย แต่สามารถทำงานได้เหมือนคนอื่นๆทุกอย่าง บุญญภัทรมีฝีมือทางด้านการวาดภาพ เขียนเรื่องสำหรับเด็ก บุญญภัทรทำงานในสำนักพิมพ์แห่งหนึ่งในตำแหน่งช่างเขียน และแอบชอบพอกอยู่กับอัมพिला สาวข้างบ้าน แต่อัมพิลามีคนรักแล้ว จนตั้งครรภกับผู้ชายคนนั้นที่ไม่รับผิดชอบในตัวเธอ บุญญภัทรจึงรับอาสาเป็นพ่อและช่วยเลี้ยงเด็กแทน เพราะอัมพิลากำลังคิดทำแท้ง เมื่อคลอดออกมาแล้วอัมพิลาก็ไม่ได้สนใจใยดีในเด็กคนนี้เลย

ยายหนูเป็นนางแบบให้บุญญภัทรวาดรูป รูปแรกของยายหนูติดอยู่บนกระดานสีน้ำเงินเข้ม บุญญภัทรเป็นคนลงมือทำกับข้าวให้ยายหนูกินเอง เอาใจใส่ทุกอย่าง ไม่กล้าไปรบกวนน้ำทั้งสองคน เงินรายได้ของอัมพิลาทำไรบุญญภัทรไม่เคยรู้เลย เพราะเธอไม่เคยบอก และไม่เคยเหลียวแลยายหนูตั้งแต่ยายหนูเกิดมาอายุสี่เดือนเศษ อัมพิลาก็ไม่เคยจ่ายเงินเพื่อยายหนูเลย นอกจากผ้าห่มผืนเดียวที่บุญญภัทรเก็บเอาไว้ห่มตอนหน้าหนาว นางสาวซึ่งอยู่บ้านเดียวกันกับบุญญภัทร และพ่อแม่ของบุญญภัทรเองก็ไม่เห็นด้วยกับบุญญภัทรที่ต้องคอยเลี้ยงลูกคนอื่นแบบนี้ แต่ก็ต้องยอมลูก

อัมพิลลาเดินทางไปฝรั่งเศสตามลำพัง ทั้งยายหนูกับบุญญภัทรไว้ที่เมืองไทย ยายหนูเริ่มเติบโตขึ้น มีร่างกายแข็งแรงและโตเร็วกว่าเด็กคนอื่น หน้าตาสวยเหมือนแม่ เมื่อเข้าโรงเรียน ยายหนูจะเป็นเด็กที่ช่างซักและช่างถามมากขึ้น เริ่มสงสัยเรื่องที่ตนเองไม่มีแม่เหมือนคนอื่น

ยายหนูไม่เคยชินกับคุณครูที่เป็นผู้หญิงไม่ว่าครูจะพูดจาอ่อนหวานอย่างไรก็ไม่มีประโยชน์ เพราะยายหนูจะเรียกแต่พ่อทุกคำ ตอนกลางวันก็ไม่ยอมนอนหลับ เมื่อเห็นบรรดาแม่ของเพื่อนมาที่โรงเรียนจึงสงสัยว่าพ่อของเขายายไปไหนกันหมด โดยเฉพาะเมื่อรู้ว่าเพื่อนสนิทของยายหนูที่ชื่อ จู มีทั้งพ่อและแม่ก็ยิ่งเกิดความสงสัย แต่เมื่อมาถามพ่อ บุญญภัทรบอกว่ายายหนูมีแม่เหมือนกันแต่แม่ไปอยู่ที่อื่น ยายหนูเข้าใจว่ามีพ่อคนเดียวก็ทำให้ยายหนูมีความสุขที่สุด

อัมพิลลาจากฝรั่งเศสพร้อมสามีชาวต่างชาติ สภาพความเป็นอยู่ของเธอดีขึ้น เพราะสามีของเธอเป็นคนมีหน้ามีตา และตอนนี้เธออยากใหยายหนูไปอยู่ด้วยเพราะสามีของเธอชอบเด็กเอเชีย ซึ่งสร้างความไม่พอใจให้บุญญภัทรเป็นอย่างยิ่ง บุญญภัทรเริ่มมีสุขภาพที่ย่ำแย่ลง พอไปตรวจหมอบอกว่าเป็นโรคปอดหลังอย่างรุนแรง ต้องผ่าตัด บุญญภัทรเริ่มพยายายหนูไปเยี่ยมคุณยาย ซึ่งเป็นคนดุดัน พุดจาตรงไปตรงมา พุดว่าบุญญภัทรไม่ใช่พ่อของยายหนู แต่บุญญภัทรเถียงว่าเขาเป็นพ่อของยายหนู เขาเป็นคนให้ชีวิตของยายหนูการที่บุญญภัทรพยายายหนูไปเยี่ยมญาติ อัมพิลลาก็เพื่อวันข้างหน้า หากเขาเกิดเป็นอะไรไป ยายหนูจะได้มีคนดูแล และอาจต้องอยู่กับแม่ก็ได้

เมื่อยายหนูโตขึ้น มีความรักและต้องการเรียนดนตรี อัมพิกาชวนลูกไปเรียนต่อที่ฝรั่งเศส ซึ่งยายหนูไม่เคยชอบเลย ไม่มีความสุขเลยที่ได้อยู่กับแม่ และคิดถึงพ่อตลอดเวลา

หลังจากยายหนูไปอยู่ฝรั่งเศสได้หนึ่งปี บุญญภัทรต้องเข้ารับการผ่าตัดอย่างเร่งด่วน เนื่องจากอาการป่วยของเขารุนแรงขึ้น อัมพิกาและยายหนูก็กลับเมืองไทยเพื่อเยี่ยมบุญญภัทรด้วย เมื่อมาถึงยายหนูวิ่งเข้าหาพ่อด้วยความรักคิดถึง ตื่นเต้นที่ได้เจอพ่อ ช่วยเซ็นรถเงินที่พอนั่งเข้าไปในบ้าน อัมพิลลาสงเกตเห็นสิ่งที่ยายหนูปฏิบัติต่อบุญญภัทร ซึ่งตรงข้ามกับที่ปฏิบัติต่อเธอ ยายหนูไม่เคยกอดเธอเลย

ยายหนูรู้ว่าบุญญภัทรอาจจะเดินไม่ได้เลยตลอดชีวิต จึงต้องการอยู่กับบุญญภัทร อัมพิลลาเห็นและเข้าใจว่าลูกต้องการอะไรจริงๆแล้ว อัมพิลลาจึงยินดีให้ลูกสาวอยู่กับพ่อตลอดไป อัมพิลลาได้รับการจูบลาบนแก้มจากยายหนูเป็นครั้งแรกในชีวิต และเธอก็คิดว่าอาจเป็นครั้งสุดท้ายด้วย

เรื่องที่ 3 กว่าจจะรู้เตียงสา

แวนทิพย์เป็นเด็กผู้หญิงที่หน้าตาสวย เป็นลูกผู้ดี ได้รับการเลี้ยงดูจากครอบครัวเป็นอย่างดี ทางบ้านไม่เคยปล่อยให้เธอออกไปเที่ยวนอกบ้านตามลำพัง จนวันหนึ่งเธอได้รับเลือกให้เป็นดั๊มป์เมเยอร์ประจำจังหวัด ทางบ้านจึงต้องอนุญาตให้เธอออกมาใช้เวลากับเพื่อนฝูงบ้าง ในงานแข่งกีฬาประจำภาค มีนักเรียนหลายคนมาทำงานแข่งขันครั้งนั้น รวมทั้งนักเรียนชายที่ชื่อ ชยา ด้วย ชยาเป็นนักฟุตบอลที่มีชื่อเสียง หล่อเหลา เป็นที่หลงใหลได้ปลื้มของเหล่านักเรียนหญิง ชยาเห็นแวนทิพย์ก็รู้สึกชอบและพยายามตามหาที่อยู่ของแวนทิพย์ เขาเก็บพุ่มหูกของแวนทิพย์ได้ด้วย ความบังเอิญ จึงตามรถยนต์ที่แวนทิพย์นั่งกลับบ้านไป จนถึงบ้านของแวนทิพย์ บริเวณบ้านของแวนทิพย์ใหญ่โตมาก ภายในมีเรือนโบราณสวยงามทันสมัยหลังใหญ่และหลังเล็กอยู่ใกล้กัน เจ้าของเรือนหลังเล็กคือพี่ชายของแวนทิพย์และพี่สะใภ้ชื่อสุริพร พ่อแม่ของแวนทิพย์ไม่ค่อยชอบลูกสะใภ้มากนัก ชอบว่าเป็นลูกเจ๊กชายข้าวสาร แต่จริงๆแล้วสุริพรเป็นคนน่ารัก นิสัยดี

น้องชายของพี่สะใภ้ชื่อ สุริยา เป็นนักศึกษาแพทย์ แวนทิพย์เคยพบเขาแค่สองหน เขามองเธอด้วยแววตานิยมชมชอบ แต่แวนทิพย์ไม่สนใจ เธอคิดว่าหน้าตาของเขาดียิ่งกว่าคนที่มาจากเมืองจีนเสียอีก พี่ก็ไม่สวย

ชยาเป็นลูกชายคนจีนเหมือนกัน แต่นิสัยเกียจคร้าน ไม่สนใจงานบ้าน ถูกพี่ชายดุว่าสั่งสอนบ่อยๆ แต่เขาก็ไม่สนใจฟัง ในบรรดาพี่น้องของชยา ชยาเป็นคนที่รูปร่างหน้าตาดีที่สุดในงานแข่งกีฬา ชยาอยากรู้จักแวนทิพย์มาก พยายามซื้อของขวัญหาแวนทิพย์ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ในที่สุดวลีรัตน์เพื่อนนักเรียนของแวนทิพย์ชวนแวนทิพย์ออกมาเที่ยวข้างนอก และได้พบกับชยาเข้าโดยไม่ได้นัดหมาย สองคนได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกัน และหลังจากนั้นชยากับแวนทิพย์ก็นัดออกมาเจอกันบ่อยขึ้น โดยมีวลีรัตน์เป็นคนออกอุบายให้แวนทิพย์บอกทางบ้าน

ความสัมพันธ์ของชยากับแวนทิพย์มีมากขึ้น พบกันบ่อยขึ้น โดยที่ทางบ้านไม่รู้เรื่อง ในที่สุดทั้งสองคนก็แอบลักลอบได้เสียกัน ถึงขั้นทำให้แวนทิพย์ตั้งครรภ์ ด้วยความกลัว แวนทิพย์กับชยาจึงหนีตามกันไปอยู่ที่กรุงเทพ ในระหว่างการเดินทางพบกับอุปสรรคมากมาย เช่น มอเตอร์ไซด์ถูกขโมย กระเป๋าตังค์ถูกกรีด เงินที่แวนทิพย์เก็บไว้ในกระเป๋าเสื้อผ้าก็ถูกขโมยไปหมด ได้แต่นำของมีค่าที่แวนทิพย์ติดตัวมานิดหน่อยจ่านำเพื่อนำเงินมาเช่าบ้านราคาถูกและเป็นค่าอาหารบ้าง

ชยาต้องทำงานในขณะที่แวนทิพย์ต้องอยู่บ้านคนเดียว แวนทิพย์กับชยาพบหน้ากันน้อยลง บางครั้งชยาพักอาศัยอยู่กับเจ้านายของเขาด้วย แวนทิพย์ก็เริ่มทำงานเช่นกัน โดยเป็นคนรับใช้ที่บ้านครูสมจิต วันหนึ่งขณะที่ครูสมจิตไม่อยู่บ้านไปทำธุระที่อื่น สามีของครูสมจิตก็ข่มขืนเธอ เธอจึงเปลี่ยนงานมาทำงานที่เดอะสติกเกอร์แทน โดยคำแนะนำของแจ่มคนดูแลห้องเช่า แล้วแวน

ทิพย์ก็ตกเป็นนางบำเรอของเสียที่นั่นอีก แต่เมื่อเสียรู้ว่าแวนทิพย์ท้อง เขาก็ไม่ต้องการเธอ แวนทิพย์จึงขโมยเงินเสียออกมาจำนวนมากพอที่จะอยู่บ้านเฉยๆไม่ต้องทำอะไร จนกว่าตัวเองจะคลอด ในที่สุดแวนทิพย์คลอดลูกออกมาเป็นลูกสาว และทราบข่าวจากหนังสือพิมพ์ว่าชายถูกตำรวจยิงตายในคดียาเสพติด

แวนทิพย์รู้จักกับผู้หญิงคนหนึ่งเฉลา เฉลาบอกว่าจะพาแวนทิพย์กลับบ้านที่เชียงราย แต่กลับขายเธอไปเป็นโสเภณีทางภาคใต้ ในช่วงนั้นแวนทิพย์ต้องรับแขกและทำงานตามคำสั่งทุกอย่าง เพราะกลัวว่าลูกสาวของเธอจะถูกทำร้ายด้วย

เมื่อสุรียาเรียนจบหมอ เขาก็ได้มาตรวจโรคให้ผู้หญิงที่สถานบริการที่แวนทิพย์ทำงานอยู่ และเจอกับแวนทิพย์ แวนทิพย์ขอร้องให้สุรียาช่วยเหลือโยทิพย์ลูกสาวของเธอ ออกจากสถานที่แห่งนี้ และสุรียาก็รับปากว่าจะช่วย โดยสุรียาฉีดยานอนหลับให้เด็กหญิงและยัดใส่กระเป๋ากลับออกไปจากช่องนรกแห่งนี้ได้สำเร็จ แวนทิพย์มอบจี๊ที่ขโมยแม่มาติดตัวโยทิพย์ไปด้วย แล้วเธอก็ผูกคอตายในช่องนรกนั้น สุรียามอบโยทิพย์ให้พี่ชายของแวนทิพย์และสุรีพรเลี้ยงดู ทั้งสองคนดูแลโยทิพย์เหมือนลูกตนเอง และไม่ให้แม่ของแวนทิพย์เลี้ยง เขาต้องการให้เด็กคนนี้โตขึ้นมาอย่างเดียสงามากที่สุด

เรื่องที่ 4 ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก

ครอบครัวนี้มี พ่อ แม่ แสงคำ สร้อยคำ และสุด พ่อไปทำงานก่อสร้าง ชอบกินเหล้าเมาแล้วกินนอน ส่วนแม่ทำงานขายผักสดตามแผงเร่ข้างทางแถวตลาด ซึ่งต้องวิ่งหนีตำรวจเทศกิจเป็นประจำ เนื่องจากไม่มีเงินไปแข่งแผงขายในตลาดอย่างถูกต้อง แสงคำเบื่อมากกับสภาพชีวิตที่พบเจอในแต่ละวัน แสงคำจึงตัดสินใจไปทำงานที่ร้านเสริมสวยกับเพื่อนชื่อฉวี มีรายได้เท่าไรก็แสงคำให้แม่หมด

สร้อยคำเป็นคนที่รูปร่างหน้าตาสวยในระดับนางงามเหมือนแม่ ซึ่งเป็นคนทางเหนือ มีผิวขาว ดูโดดเด่น ส่วนแสงคำหน้าตาไม่ถึงกับไม่สวยแต่จมูกหักจึงดูไม่โดดเด่นเท่าสร้อยคำ

เจ้าของที่ดินที่ครอบครัวนี้อาศัยอยู่เป็นคนแก่ใจดี เขามีที่ดินทำสวนรกร้างอยู่ไกลจากซอยแห่งหนึ่ง และเขาอนุญาตให้แม่ปลูกพืชผักต่างๆได้ในที่ดินนี้ และพืชผักพวกนี้แหละที่เลี้ยงลูกๆจนโต แม่ตอบแทนบุญคุณเจ้าของที่ดินโดยการให้แสงคำไปช่วยดูบ้านท่านทุกๆบ่าย เพราะไม่มีคนช่วยทำความสะอาดบ้าน แต่เมื่อแสงคำไปทำงานที่ร้านเสริมสวยทำให้ไม่มีเวลาไปดูพื้น จึงวานสร้อยคำให้ไปช่วยทำแทน แต่สร้อยคำไม่ยอมไป จนในที่สุดต้องให้ สุด น้องชายคนสุดท้องทำแทน

มีสองสามีภรรยามาปลูกโรงงานอยู่ข้างบ้านของแสงคำ สามีชื่อ บัว ภรรยาชื่อ อูรา อูรา อายุประมาณ 20 ปี เป็นผู้หญิงที่สวย ผิวขาว อวบอ้วนไปทั้งร่าง เป็นคนเกียจคร้าน ไม่สนใจทำงาน บ้านเลย ส่วนบัวเป็นคนเอาการเอางาน มีความเป็นผู้ใหญ่มากกว่าอูรา สองสามีภรรยามักมีปากเสียงกันเป็นประจำ บัวระอากับภรรยาของตนเองที่เกียจคร้านและใช้เงินเก่ง อูราคิดว่าบัวเป็นคนชอบผู้หญิงหน้าตาสวย และเห็นบัวมองสร้อยคำอยู่บ่อยๆ จึงระแวงสร้อยคำ แต่จริงๆ แล้วคนที่บัวแอบมองทางหน้าต่างอยู่บ่อยๆ คือแสงคำ แสงคำกับบัวเคยพูดคุยกันบ่อยครั้ง บางทีแสงคำก็ติดรถของบัวกลับบ้านด้วย อูราทะเลาะกับบัวมากขึ้น อูราต้องการเงินมากขึ้นและเริ่มมองหางานทำ จนได้ทำงานเป็นนางแบบถ่ายชุดชั้นใน เมื่อบัวเห็นภาพถ่ายของอูรา ก็โกรธอูราถึงขั้นแตกหัก จนอูราออกจากบ้านไป และบัวก็ไม่สนใจที่จะตามกลับมาอีก ส่วนอูราเลือกเงินมากกว่าก็ไม่ยอมกลับไปหาบัวเหมือนกัน

แสงคำก็มีใจชอบพอบัวอยู่เหมือนกัน เพราะบัวเป็นคนขยัน ไม่นานนักบัวก็มาสู่ขอแสงคำจากแม่ แม่ก็อนุญาตให้แสงคำแต่งงานตามประเพณี ทั้งสองคนแต่งงานอยู่กินกันจนมีลูกสองคน ชื่อ ภูมา และ คีร์

ในระหว่างที่ใช้ชีวิตร่วมกัน บัวและแสงคำพบเจออุปสรรคมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงิน ในโรงงานสะดุด แต่ก็ช่วยกันแก้ไขปัญหามาได้ แต่ที่หนักสุดสำหรับแสงคำก็คือตอนที่บัวถูกรถชน แสงคำต้องขับรถส่งของเอง โดยมีน้องสาวกับน้องชายช่วยเหลือและเป็นการกำลังใจให้ บัวเดินไม่ได้ รู้สึกท้อแท้ ได้แต่มองภรรยาอย่างหมดหวัง และเจ็บใจที่ตนเองต้องมาเป็นอย่างนี้ ในระหว่างนี้สร้อยคำได้พบกับผู้ชายคนหนึ่งชื่อ ศุภวิทย์ ทั้งสองคนเริ่มชอบพอกัน แต่สร้อยคำไม่ค่อยมีเวลาให้นึก เพราะต้องช่วยแสงคำทำงาน

วันเวลาผ่านไป แสงคำค่อยเป็นกำลังใจให้บัว ทำให้บัวมีกำลังใจต่อสู้ชีวิตอีกครั้ง บัวเริ่มหัดเดิน เริ่มทำงานได้ แสงคำจึงให้สร้อยคำไปทำงานกับศุภวิทย์เป็นน้องชายของลูกคำที่บัวพี่เขย ได้ติดต่อกับการค้าด้วยกัน เพื่อที่ความรักของน้องสาวจะสมหวัง

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นางสาวอรทัย ทับสันเทียะ
วัน เดือน ปีเกิด	31 ตุลาคม 2519
สถานที่เกิด	รพ.หัวเฉียว กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	130 หมู่ 15 แขวงบางด้วน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัทวินยาร์ดโฮดีง (ประเทศไทย) จำกัด
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.2537 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่6 จากโรงเรียนสิงหราชพิทยาคม กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2541 ค.บ.(ภาษาไทย) จากสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พ.ศ.2547 กศ.ม.(สาขาภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ